

การศึกษาวิจัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพลศึกษา
โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
สินีนาน สุทธิจินดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
มีนาคม 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

343.159

87571

จ. 3

การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ
โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

สินีนาง สุทธิจินดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
มีนาคม 2543

สินีนาฏ สุทธจินดา . (2543) . การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพณิชยการ
โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ใน
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) . กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . คณะกรรมการควบคุม :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ , รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชา
พณิชยการ และเปรียบเทียบวินัยในตนเองของนักเรียนตามตัวแปรด้านเพศ ระดับชั้น
สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลของ
ตัวแบบสัญลักษณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
(ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 ที่เรียนสาขาวิชาพณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 จำนวน 1,113 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามวินัยในตนเอง แบบสอบถามสุขภาพจิต
แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน แบบสอบถามการ
อบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และทดสอบค่าเฉลี่ย
เป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน
การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม ในระดับสูง
2. นักเรียนที่เพศต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05
3. นักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนที่มีสุขภาพจิตต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ
5. นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
7. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF SELF-DISCIPLINE OF COMMERCE STUDENTS
IN VOCATIONAL SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE
PRIVATE EDUCATION COMMISSION IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
SINEENART SUTHAJINDA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

March 2000

Sineenart Suthajinda. (2000). *A Study of self-discipline of commerce students in vocational schools under the Office of the Private Education Commission in Bangkok*. Master thesis . M. Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School , Srinakharinwirot University. Advisor Committee. Assistant Professor Dr. Nanthana Wong-in , Associate Professor Nipa Sripairot.

This study aimed to investigate and compare self-discipline students of commerce according to sex, year of study, mental health, achievement motivation, locus of control, child rearing and influence of the symbolic model. The subjects comprised 1,113 commercial students studying in year 1-3 from vocational schools under the Office of the Private Education Commission in Bangkok during 1999 academic year. The instrument used for collecting data was questionnaire concerning self-discipline, mental health , achievement motivation, locus of control, child rearing and influence of the symbolic model. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test , F-test and Scheffe's Method.

The results of the study were as follows :

1. Students had high self-discipline as a whole and in each aspect of self-performance in and out classroom and social performance.
2. There was significant difference at .05 level between self-discipline of male and female students.
3. There was significant difference at .05 level between self-discipline of students in different year of study.
4. There was no significant difference between self-discipline of students with different mental health.
5. There was significant difference at .05 level between self-discipline of students with different achievement motivation.
6. There was significant difference at .05 level between self-discipline of students with different locus of control.
7. There was significant difference at .05 level between self-discipline of students with different child rearing.

8. There was significant difference at .05 level between self-discipline of students with different influence of the symbolic model.

ปริญญานิพนธ์

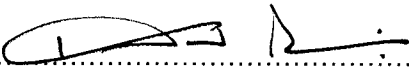
เรื่อง

การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ
โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร

ของ

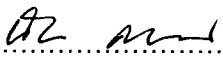
นางสาวสินีนาง สุทธจินดา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

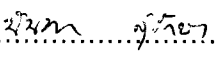
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)
วันที่ 10 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2543

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.นันทา สุทธจินดา)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ ดูแล เอาใจใส่อย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ประธานและกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ และกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ดร.นันทา สุรักษา ซึ่งทุกท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีมาตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแบบสอบถามและให้คำชี้แนะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.พิเศศ บุรณะสมบัติ และอาจารย์จิราภรณ์ บุรณะสมบัติ ที่ได้ให้โอกาสในการศึกษาต่อ อาจารย์वासना ดาราสุวรรณศรี อาจารย์ทรงชัย เขาวนไผ่พจน์ และอาจารย์จารุวรรณ พุทธิบัณฑิต ที่กรุณาให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ รวมทั้งเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และขอขอบคุณอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่าน ตลอดจนนักเรียนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดหากปริญญานิพนธ์นี้มีประโยชน์แก่ผู้ใด ผู้วิจัยขอมอบความดีที่ได้เป็นเครื่องบูชาพระคุณคุณพ่อคุณแม่และครูอาจารย์ทุกท่าน

นางสาวสินีนาง สุทธิจินดา

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
	ความสำคัญของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
	สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	การจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาในประเทศไทย.....	9
	ประวัติการจัดการอาชีวศึกษา.....	9
	หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา.....	10
	การดำเนินการจัดการเรียนการสอน.....	10
	จำนวนสถานศึกษาที่จัดเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา.....	10
	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533).....	11
	สาขาวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533).....	12
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง.....	13
	ความหมายของวินัยในตนเอง.....	13
	คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง.....	17
	ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง.....	20
	ความประพฤติของนักเรียนกับปัญหาการขาดวินัย.....	24
	การปลูกฝัง เสริมสร้างและพัฒนาวินัยในตนเอง.....	26
	คุณค่าและประโยชน์ของวินัยในตนเอง.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	35
งานวิจัยในประเทศ.....	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอก.....	43
ปัจจัยส่วนบุคคล	43
ปัจจัยภายนอก.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	52
งานวิจัยในประเทศ.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	70
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	96
ความมุ่งหมายของการวิจัย	96
สมมติฐานในการวิจัย	96
วิธีดำเนินการวิจัย	96
สรุปผลการวิจัย	98
อภิปรายผล	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ) ข้อเสนอแนะ	105
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	106
บรรณานุกรม.....	107
ภาคผนวก	119
ประวัติย่อผู้วิจัย	147

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามเขต โรงเรียน และระดับชั้นเรียน	58
2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์	71
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวินัยในตนเอง.....	73
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตน ในห้องเรียนเป็นรายข้อ.....	73
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตน นอกห้องเรียนเป็นรายข้อ.....	75
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตน ในสังคมเป็นรายข้อ.....	77
7 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรเพศ	78
8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้น	79
9 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน ของนักเรียนที่มีระดับชั้นการศึกษาต่างกันเป็นรายคู่	80
10 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียน ของนักเรียนที่มีระดับชั้นการศึกษาต่างกันเป็นรายคู่	80
11 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมของนักเรียนที่มี ระดับชั้นการศึกษาต่างกันเป็นรายคู่	81
12 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองโดยรวมของนักเรียนที่กำลังศึกษา ในระดับชั้นเรียนที่ต่างกัน.....	81
13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสุขภาพจิต.....	82
14 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนของนักเรียน ที่มีสุขภาพจิตต่างกันเป็นรายคู่.....	83

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	84
16 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนของนักเรียน ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันเป็นรายคู่.....	85
17 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนของนักเรียน ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันเป็นรายคู่.....	85
18 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมของนักเรียน ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันเป็นรายคู่.....	86
19 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองโดยรวมของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ต่างกันเป็นรายคู่.....	86
20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเชื่ออำนาจในตน.....	87
21 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนของนักเรียน ที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกันเป็นรายคู่.....	88
22 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนของนักเรียน ที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกันเป็นรายคู่.....	88
23 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมของนักเรียน ที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกันเป็นรายคู่.....	89
24 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองโดยรวมของนักเรียน ที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกันเป็นรายคู่.....	89
25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู	90
26 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันเป็นรายคู่	91
27 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันเป็นรายคู่	91
28 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคม ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันเป็นรายคู่	92

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
29	ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองโดยรวมของนักเรียนที่ได้รับ การอบรมเลี้ยงดูต่างกันเป็นรายคู่	92
30	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์	93
31	ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน ของนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ ต่างกันเป็นรายคู่	94
32	ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียน ของนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ ต่างกันเป็นรายคู่	94
33	ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคม ของนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ ต่างกันเป็นรายคู่	95
34	ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองโดยรวมของนักเรียนที่ได้รับ อิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ต่างกันเป็นรายคู่	95
35	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวินัยในตนเอง	144
36	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสุขภาพจิต	145
37	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	145
38	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน	146
39	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์	146

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
---	---------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันแนวโน้มของสังคมมุ่งที่จะพัฒนาเปลี่ยนไปเป็นสังคมธุรกิจ หรือสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งจะเน้นด้านวัตถุมากกว่าคุณธรรมด้านจิตใจ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงมักจะเน้นวิชาที่ก่อให้เกิดผลทางวัตถุมากกว่าก่อให้เกิดผลทางคุณความดี และการศึกษาที่มุ่งตรงเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจนี้เองจะทำให้ขาดดุลยภาพของความเป็นคนที่แท้จริง นั่นคือทำให้เกิดความผ่อนคลายทางด้านคุณธรรมที่เปรียบเสมือนรากแก้วของการพัฒนาสังคม (พจน์ สะเพียรชัย. 2516 :71-77) ซึ่งการพัฒนาสังคมให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น จำเป็นต้องมีประชาชนที่มีประสิทธิภาพและมีวินัยทางสังคม (บัณฑิตา ศักดิ์อุดม.2523 :1)จากการศึกษาของเมียร์เดล (กัลยา สุวรรณรอด. 2537 : 1 ; อ้างอิงจาก Myrdal. 1970 : 705) พบว่าวินัยทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งการที่บุคคลจะมีวินัยทางสังคมได้ควรมีวินัยในตนเองเสียก่อน และจากผลการวิจัยของกรมวิชาการพบว่า สมรรถภาพของนักเรียนในด้านลักษณะนิสัยนั้นนักเรียนยังขาดวินัยในตนเอง เช่น มักจะพูดจาหยาบค้าย แสดงกิริยามารยาทไม่สุภาพกับเพื่อน แกล้งเพื่อน คุย เล่น ส่งเสียงดังในห้องเรียน ทำงานไม่เสร็จตามกำหนดเวลา ขาดความตั้งใจในการเรียน มาโรงเรียนสาย แต่งกายไม่เรียบร้อย และไม่มีทักษะในการทำงานกลุ่ม (กรมวิชาการ. 2532 : 50) ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ยกร่างหลักสูตรประถมศึกษาขึ้นใหม่ โดยระบุการมีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จเป็นคุณสมบัติที่ควรเน้นให้เกิดขึ้นกับเยาวชนรุ่นใหม่ที่จะเป็นผลผลิตของการศึกษา เพราะที่ผ่านมาคนไทยมักจะถือคติว่าทำได้ตามใจคือไทยแท้ ไม่มีวินัยในตนเอง (เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2519 : 7) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อจัดทำหลักการและกำหนดวิธีการสอนจริยศึกษาสำหรับใช้สอนนักเรียน นักศึกษาและประชาชน คณะกรรมการดังกล่าวได้กำหนดคุณลักษณะของคนไทยไว้10ประการ (โกวิท ประวาลพุกษ์. 2523 : 86) คือ 1) มีระเบียบวินัย 2) มีความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม 3) ขยัน ประหยัด และยึดมั่นในสัมมาชีพ 4) สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ 5) รู้จักคิดริเริ่ม วิचारณ์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล 6) กระตือรือร้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รักและเทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 7) มีพละนาถัยสมบูรณทั้งร่างกายและจิตใจ 8) รู้จักพึ่งตนเองและมีอุดมคติ 9) มีความภาคภูมิใจและรู้จักทำนุบำรุง ศิลปะ วัฒนธรรมและทรัพยากรของชาติ 10) มีความเสียสละ เมตตาอารี กตัญญูกตเวที กล้าหาญและสามัคคี

การที่จะฝึกวินัยในตนเองให้กับเด็กนั้นจะต้องเริ่มจากผู้ที่เกี่ยวข้องเด็ก โดยที่ผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องเด็กไม่เพียงแต่ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็ก ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในความรักและความหวังดีของผู้ใหญ่เท่านั้น การฝึกอุปนิสัยและการลงโทษเด็กด้วยวิธีการต่าง ๆ มีผลโดยตรงต่อจริยธรรมของเด็กอีกด้วย (กรมวิชาการ. 2525 : 7) ยิ่งในสภาพปัจจุบันความจำกัดของทรัพยากรทำให้คนต้องดิ้นรนแข่งขันเพื่อปากเพื่อท้องของตนมากขึ้น พ่อแม่ผู้ปกครองจึงไม่มีเวลาสั่งสอนเด็กเท่าที่ควร วินัยจึงไม่ได้รับการปลูกฝังที่บ้านมากนัก และเมื่อเด็กมาโรงเรียนก็ต้องมาพบสภาพโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยการสอนเวียน ครูมักมุ่งแต่การให้ความรู้ทางด้านวิชาการ ไม่ค่อยคำนึงถึงการอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม เด็กจึงขาดวินัยในตนเองมากขึ้น

การที่บุคคลขาดวินัยในตนเองนี้มีผลทำให้ขาดวินัยทางสังคมไปด้วย เนื่องจากวินัยในตนเองเป็นพื้นฐานของการควบคุมตนเองให้มีวินัยทางสังคม จากการศึกษาของเชเวียคอฟและฟริทซ์ (จิตรา ชนะกุล. 2539 : 1 ; อ้างอิงจาก Sheviakov and Fritz. 1955 : 8-14) เกี่ยวกับประเภทของวินัยที่ควรปลูกฝังให้แก่เด็ก พบว่าควรเน้นวินัยในตนเองมากกว่าที่จะเน้นวินัยที่อยู่บนรากฐานของการให้ปฏิบัติตามคำสั่ง ซึ่ง สุชา จันทน์เอม (2511 : 49-53) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการปลูกฝังวินัยในตนเองให้แก่เด็กไว้ว่า จะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุปนิสัยของเด็กให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับประภาพรรณ เอี่ยมสุภามิตร (2532 : 756) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีวินัยในตนเองจะมีคุณลักษณะดังนี้ คือ จะเป็นผู้รู้จักกาลเทศะ มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา มีระเบียบปฏิบัติตามกฎของสังคม และจะแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับทั้งต่อหน้าและลับหลัง นอกจากนี้ ออซูเบล (กนิษฐา ไทเดชะวัฒน์. 2531 : 2 ; อ้างอิงจาก Ausubel. 1968 : 459 - 460) ได้กล่าวถึงการมีวินัยในตนเองว่า เป็นวัฒนธรรมของสังคมที่ทุกคนต้องปฏิบัติ เพราะจะทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุข เด็กควรได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองดังนี้ คือ ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม มีความเชื่อมั่นในตนเอง พึ่งตนเองได้ ควบคุมอารมณ์ได้ และมีความอดทน ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กเพื่อจะได้เป็นรากฐานของการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในภายหน้า

วินัยในตนเองและการควบคุมตนเองมีความสำคัญมากในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลอย่างน้อย 2 ประการ ประการที่ 1 เป็นเหตุผลเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตัวของแต่ละบุคคล ในเรื่องการแสวงหาวิชาความรู้ เนื่องจากในปัจจุบันนี้วิชาความรู้มีอยู่มากมาย จนไม่อาจบรรจุลงในหลักสูตรได้หมด แต่ละคนจึงควรจะขวนขวายแสวงหาความรู้เอาเอง นอกเหนือไปจากที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องฝึกคนให้มีการควบคุมตนเอง มีความเฉลียวฉลาดและมีความเป็นอิสระ เพื่อจะได้หาความรู้เพิ่มเติมเอาเองให้มากที่สุด ประการที่ 2 ชุมชนมนุษย์จะเจริญและมีความมั่นคงยั่งยืนต่อไปได้ จะต้องอาศัยพลเมืองแต่ละคนทำความดีและ

เสียสละให้แก่ชุมชน ไม่แสวงหาแต่ผลประโยชน์ส่วนตนเองเท่านั้น (กาญจนา หาสิตะพันธ์. 2517 : 198)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า วินัยในตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเสริมสร้างและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลโดยควรจะเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเป็นการสร้างบุคลิกภาพที่ดีให้แก่เด็ก การพัฒนาวินัยในตนเองนี้อาจทำได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น การอบรมสั่งสอนจากครอบครัวโดยตรง และทางอ้อมโดยการเลียนแบบพฤติกรรมของบิดามารดา การอบรมทางตรงและทางอ้อมจากศาสนาและสังคม รวมทั้งการอบรมจากโรงเรียนหรือจากแหล่งอื่น ๆ เป็นต้น

โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการสร้างเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของสังคมให้แก่นักเรียน จึงมีความจำเป็นต้องเข้าใจและทราบถึงความสนใจ ความสามารถในการเรียนรู้ ตลอดจนความต้องการและความคาดหวังต่าง ๆ ของเด็ก โดยเฉพาะนักเรียนอาชีวศึกษาซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่น ซึ่งฮอลล์และลินชี (Hall and Lindse. 1970 : 297) ได้ให้ความเห็นว่าวัยรุ่นที่มีอารมณ์รุนแรง ใจร้อน ตัดสินใจรวดเร็วและฉับพลัน การที่เราเห็นวัยรุ่นแสดงอาการแปลก ๆ นั้น แท้จริงเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ และวัยรุ่นที่มีลักษณะเช่นนี้ส่วนมากกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน โรงเรียนและครูจึงมีบทบาทสำคัญในการศึกษาให้เข้าใจถึงบุคลิกภาพของเด็กเหล่านั้น และโบแมน (Baughman. 1972 : 27-32) ได้กล่าวว่า เด็กต้องการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต ต้องการความรื่นรมย์ สนุกสนาน ต้องการเพื่อนและคำแนะนำต่าง ๆ ต้องการความสำเร็จ ความสมหวัง ระเบียบวินัย จึงเป็นเรื่องที่ผู้จัดการศึกษาควรปลูกฝังให้มีขึ้นในตัวนักเรียน อเล็กซานเดอร์ (Alexander. 1972 : 70) ได้กล่าวถึงการสำรวจทัศนะของนักเรียนว่า ในการสำรวจประชามติซึ่งจัดโดยมหาวิทยาลัยเปอร์ดู พบว่า ร้อยละ 85 ของนักเรียนในชั้นที่ 10, 11 และ 12 คิดว่าเด็กส่วนใหญ่และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องการมีระเบียบวินัยมากกว่าที่เป็นอยู่

กรมอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนด้านอาชีพคือกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของวินัยซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม จึงได้กำหนดโครงการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของบุคคลทุกระดับในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงของกรม ผู้บริหารการศึกษา ครูและนักเรียน ทั้งนี้โดยยึดหลักที่ระบุไว้ในแผนพัฒนากำลังคน สังคมและวัฒนธรรมระยะที่ 6 (2530-2534) โดยมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (กรมอาชีวศึกษา. 2530 : 87)

แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน ก็ยังปรากฏหลักฐานให้เห็นอยู่เสมอว่า นักเรียนอาชีวศึกษายังมีปัญหาคาการกระทำผิดวินัยอยู่ โดยเฉพาะพฤติกรรมผิดวินัยของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจากผลการปฏิบัติงานและวิธีการดำเนินการของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน พบนักเรียนประพฤติตนไม่สมควร ได้แก่ แต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย เข้าสถานที่ที่มีการเล่นการพนัน

หลบหนีการเรียน ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ก่อความเดือดร้อนรำคาญ พยายามก่อเหตุทะเลาะวิวาท ก่อเหตุทะเลาะวิวาท เทียวเตร่เกินเวลา 22.00 - 04.00 น. มั่วสุมเล่นวิดีโอเกมและเล่นบิลเลียด ปี 2538 จำนวน 1,699 คน เป็นนักเรียนชาย 1,441 คน นักเรียนหญิง 258 คน ปี 2539 คน จำนวน 1,817 คน เป็นนักเรียนชาย 1,703 คน นักเรียนหญิง 114 คน ปี 2540 จำนวน 2,218 คน เป็นนักเรียนชาย 1,563 คน นักเรียนหญิง 655 คน และระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2540 ถึง 31 มกราคม 2541 ได้จับกุมเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีอาญาในเขตเทศบาลเกี่ยวกับ ยาเสพติดได้ 294 ราย แบ่งเป็นชาย 273 คน หญิง 21 คน (กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน 2538 - 2540 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) จากพฤติกรรมดังกล่าวนี้เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการสูญเสียระเบียบต่อสังคมและส่วนรวม ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดสอบถามถึง ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนที่อาจารย์ผู้สอนพบในขณะปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ผู้สอนว่าปัญหานั้นคืออะไร และนักเรียนแสดงพฤติกรรมอย่างไร โดยสอบถามอาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ผู้สอนใน โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่เปิดสอนสาขาวิชา พณิชยการ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 92 คน พบว่า ปัญหาที่อาจารย์ผู้สอนประสบในขณะ ที่ทำการสอนคือปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในด้านการเรียน โดยที่นักเรียนแสดงพฤติกรรม เข้าห้องเรียนสาย ส่งการบ้านไม่ตรงเวลา ไม่สนใจเรียน ขาดเรียนมาก ไม่มีอุปกรณ์การเรียน หรือมีอุปกรณ์ไม่ครบในเวลาเรียน ไม่ส่งการบ้าน นำขนมมารับประทานในระหว่างเวลาเรียน นำ วิชาอื่นมาทำในระหว่างเวลาเรียน แต่งตัวในเวลาเรียน ส่งเสียงดังในเวลาเรียน มาโรงเรียนสาย ลอกการบ้านและฟังชาวด์เบาท์ในเวลาเรียน นอกจากนั้นยังพบปัญหาด้านพฤติกรรม โดย นักเรียนแสดงพฤติกรรมพูดจาไม่สุภาพ แต่งกายไม่สุภาพหรือไม่เรียบร้อย ลักขโมย ทะเลาะ วิวาท ก้าวร้าว และแสดงกิริยามารยาทไม่สุภาพ นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้สอบถามนักเรียน อาชีวศึกษาที่เรียนสาขาวิชาพณิชยการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียน อาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 195 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดสอบถามถึงพฤติกรรมที่นักเรียนกระทำในขณะที่นักเรียน ศึกษาอยู่ในโรงเรียน พบว่านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อการเรียน โดยแสดง พฤติกรรมลอกการบ้าน นำวิชาอื่นมาทำในระหว่างเวลาเรียน ส่งการบ้านไม่ตรงเวลา ไม่มี อุปกรณ์การเรียนหรือมีแต่ไม่ครบในเวลาเรียน นำขนมมารับประทานในห้องเรียนระหว่างที่ อาจารย์สอน การเข้าห้องเรียนสาย ส่งเสียงดังในเวลาเรียน ไม่สนใจเรียน แต่งตัวในเวลาเรียน มาโรงเรียนสาย ไม่ส่งการบ้าน ขาดเรียนมาก ไม่มีความรับผิดชอบในเวลาเรียน และฟัง ชาวด์เบาท์ในเวลาเรียน นอกจากนั้นพบปัญหาด้านพฤติกรรม โดยนักเรียนแสดงพฤติกรรม แต่งกายไม่สุภาพหรือไม่ถูกระเบียบ พูดจาไม่สุภาพ แสดงกิริยามารยาทไม่สุภาพ ทะเลาะวิวาท ก้าวร้าวและลักขโมย

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนอาชีวศึกษายังประสบปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน โดยเฉพาะปัญหาการกระทำผิดวินัย อันจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเอง ครอบครัวและสังคม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้ปกครอง อาจารย์ ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวินัยของนักเรียน ได้ใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการมีวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา ตามตัวแปรด้านเพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลตัวของแบบสัญลักษณ์

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ช่วยให้ทราบถึงวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ว่ามีวินัยในตนเองในระดับใด และเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางให้บิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้นำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปลูกฝัง เสริมสร้าง ป้องกันและแก้ไขวินัยในตนเองให้แก่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 สาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 จำนวน 51,222 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 - 3 ที่เรียนสาขาวิชาพาณิชยการ ในโรงเรียนเอกชนที่จัดการ

ศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน ประเภทอาชีวศึกษา ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 จำนวน 1,113 คน โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

- 1.1.1 เพศ
- 1.1.2 ระดับชั้น
- 1.1.3 สุขภาพจิต
- 1.1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 1.1.5 ความเชื่ออำนาจในตน

1.2 ปัจจัยภายนอก ได้แก่

- 1.2.1 การอบรมเลี้ยงดู
- 1.2.2 อิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ วินัยในตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามข้อบังคับและระเบียบแบบแผนของสังคมโดยที่ไม่ต้องมีใครบังคับในเรื่องต่อไปนี

1.1 การปฏิบัติตนในห้องเรียน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในขณะที่อยู่ในห้องเรียน ได้แก่ การเข้าห้องเรียนตรงตามเวลา การทำงานตามที่ครูมอบหมาย การส่งการบ้านตรงตามที่ครูกำหนด การที่ไม่คุยขณะครูสอน การไม่ทุจริตในการสอบ การไม่ขาดเรียนเกินเวลาที่กำหนด

1.2 การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในขณะที่อยู่นอกห้องเรียนแต่อยู่ภายในโรงเรียน ได้แก่ การแต่งกายตามระเบียบ การไม่ทะเลาะวิวาท การไม่พกพาอาวุธ การไม่เล่นการพนัน การไม่เสพยาหรือบุหรี่ยี่ห้อสารเสพติดให้โทษ

1.3 การปฏิบัติตนในสังคม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในขณะที่อยู่ในสถานที่ต่าง ๆ ภายนอกโรงเรียน ได้แก่ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติตนตามกฎหมายจราจร การทิ้งขยะ

2. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่

2.1 เพศ ได้แก่ เพศหญิงและเพศชาย

2.2 ระดับชั้น หมายถึง ระดับชั้นเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ ได้แก่

2.2.1 ระดับชั้นปีที่ 1

2.2.2 ระดับชั้นปีที่ 2

2.2.3 ระดับชั้นปีที่ 3

2.3 สุขภาพจิต หมายถึง สภาวะทางอารมณ์และทางจิตที่เกี่ยวข้องกับความกลัว ความทุกข์ใจ ความวิตกกังวล ความกลุ้มใจ ความโกรธ ความตื่นเต้น การมีสมาธิ และความมั่นใจ

2.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นของนักเรียนที่จะทำพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีตามมาตรฐานอันสูงสุด หรือเป็นไปตามที่นักเรียนวางไว้ โดยนักเรียนได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ เมื่อมีอุปสรรคก็คิดหาทางแก้ไขโดยไม่ย่อท้อ

2.5 ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้และยอมรับว่าผลที่ตนได้รับทั้งดีและไม่ดีจากการแสดงพฤติกรรมใดๆ เกิดจากการกระทำของตนเองหรือด้วยความสามารถของตนเอง

3. ปัจจัยภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่

3.1 การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งทางวาจาและการกระทำตามการรับรู้ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 แบบดังนี้

3.1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าเขาเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ สนับสนุนหรือให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร ใช้วิธีวิจารณ์ ต่ำหนิหรือลงโทษที่รุนแรงโดยปราศจากเหตุผล และไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง

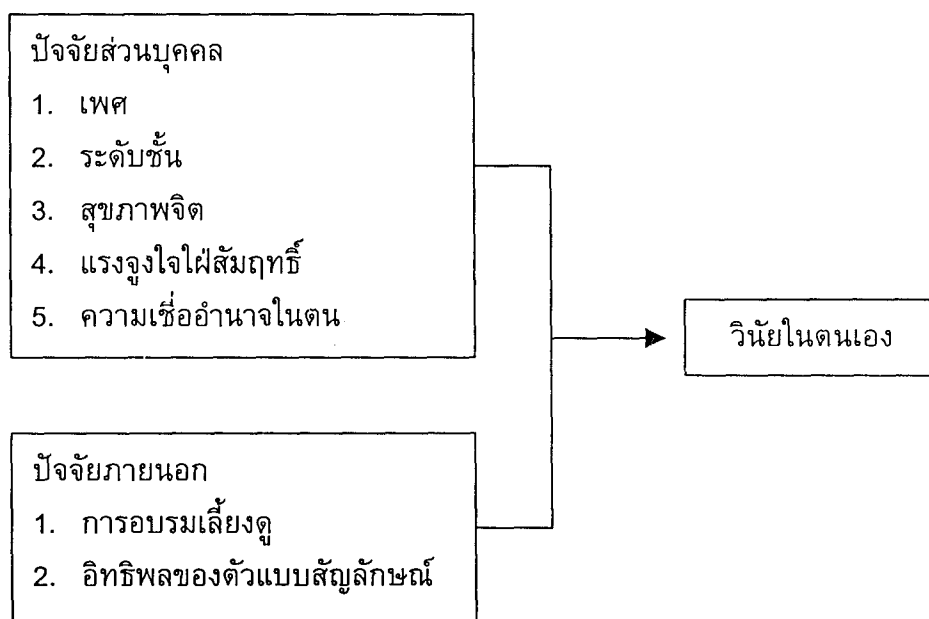
3.1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง วิธีการปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าเขาเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ควบคุมให้อยู่ในระเบียบวินัย ไม่ให้กระทำการสิ่งใดตามที่นักเรียนต้องการ ลงโทษเมื่อทำผิดโดยเฉพาะไม่ทำตามกฎระเบียบที่ตั้งไว้

3.1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าเขาเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป บิดามารดาให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับรู้ในกิจกรรม

บางอย่าง ส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระในความคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง และให้ความร่วมมือกับนักเรียนตามโอกาสเหมาะสม

3.2 อิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ หมายถึง อิทธิพลของตัวแบบที่แสดงผ่านสื่อ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ สิ่งตีพิมพ์ ส่งผลให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวแบบนั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่เพศต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีสุขภาพจิตต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
7. นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาในประเทศไทย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอก

1. การจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาในประเทศไทย

ประวัติการจัดการอาชีวศึกษา

การจัดเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาในประเทศไทยอย่างมีระบบปรากฏในโครงการศึกษา พ.ศ. 2452 และได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและแก้ไขเกี่ยวกับการจัดโครงสร้าง การบริหาร และการจัดการเรียนการสอนเรื่อยมา การจัดการศึกษาทุกยุคทุกสมัยได้จัดให้มีการอาชีวศึกษา ในทุกระดับการศึกษาและแทรกในทุกหลักสูตร เมื่อการศึกษาเกี่ยวกับอาชีวศึกษามีการพัฒนา กว้างขวางขึ้น จึงมีการจัดตั้งกรมอาชีวศึกษาให้ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ประเภทอาชีวศึกษาขึ้นในปี พ.ศ. 2484 ต่อมาเมื่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของ ประเทศเปลี่ยนแปลง ความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศมีมากขึ้น จึงมีหน่วยงาน ต่างๆ จัดการอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นอีกหลายหน่วยงานคือ ในปี พ.ศ. 2514 มีพระราชบัญญัติจัดตั้ง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2518 มีพระราชบัญญัติ จัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนั้นรัฐยังสนับสนุนให้ เอกชนมีส่วนเข้ามาจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น ปัจจุบันการจัดการอาชีวศึกษา ดำเนินการหลายรูปแบบ ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียนและการศึกษาวิชาชีพพิเศษ และมีหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ เข้ามารับผิดชอบจัดการศึกษาในรูปแบบ การฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นอีกหลายหน่วยงาน

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา

ปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา คือ

1. กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษา กรมสามัญศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. ทบวงมหาวิทยาลัย โดยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตลาดกระบัง, วิทยาเขตพระนครเหนือ และวิทยาเขตธนบุรี สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่าง ๆ
3. หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงยุติธรรม

การดำเนินการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในประเทศไทย จัดทั้งในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญาตรี โดยจัดการศึกษาเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การศึกษาในระบบโรงเรียน จัดการศึกษาเป็น 5 หลักสูตร
 - 1.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 - 1.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
 - 1.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)
 - 1.4 หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิค (ปทส.)
 - 1.5 หลักสูตรระดับปริญญาตรี
2. การสอนหลักสูตร ปวช. พิเศษ หรือหลักสูตรอาชีวศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบท (อศ.กช.) ในวิทยาลัยเกษตรกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา
3. การสอนและฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น จัดทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยกรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งสังกัดกระทรวงต่าง ๆ

จำนวนสถานศึกษาที่จัดเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา

1. สถาบันการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา 227 แห่ง
2. สถาบันการศึกษาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วย 11 คณะ และ 30 วิทยาเขต 1 สำนัก และ 2 สถาบัน

3. สถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประเภทในระบบ
โรงเรียน 203 แห่ง นอกโรงเรียน 1,377 แห่ง

**จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2530
(ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533)**

1. เพื่อให้การศึกษาและการฝึกอบรมที่จำเป็นแก่การประกอบอาชีพโดยตรง และเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตลาดแรงงานอย่างกว้างขวางโดยให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม
2. เพื่อให้ฝึกงานฝีมือที่ใช้เทคโนโลยี โดยปฏิบัติจนเกิดทักษะ คุณธรรม และสติปัญญา สามารถจัดการเชิงธุรกิจ เชิงอุตสาหกรรม และเชิงเทคโนโลยีที่นำไปประกอบอาชีพได้จริง
3. เพื่อให้การอาชีวศึกษาครบวงจร โดยฝึกให้มีทักษะในวิชาชีพ จนสามารถผลิตได้ จำหน่ายได้ บริการได้ และบริโภคได้ ตามความหลากหลายของอาชีพ ตามเนื้อหาวิชา ตามเวลาฝึก ตามวุฒิภาวะและตามสภาพท้องถิ่นที่แตกต่างกัน
4. เพื่อให้การศึกษาและการฝึกอบรม ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างอาชีพ เข้าสู่อาชีพ รักอาชีพ และพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
5. เพื่อให้สามารถสร้างทักษะ สร้างคุณธรรม สร้างสติปัญญา จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้
6. เพื่อให้รู้สำนึกในการป้องกันอุบัติเหตุ รักรงาน รักรหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น
7. เพื่อให้มีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม และจริยธรรม มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
8. เพื่อให้มีความเข้าใจในปัญหาเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศและของโลกปัจจุบัน มีความสำนึกในความเป็นไทย ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย

สาขาวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) มีดังนี้

1. ประเภทวิชาเกษตรกรรม
 - 1.1 สาขาวิชาเกษตรกรรม
2. ประเภทวิชาคหกรรม
 - 2.1 สาขาวิชาคหกรรม
3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
 - 3.1 สาขาวิชาพาณิชยกรรม
 - 3.2 สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
 - 3.3 สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์
 - 3.4 สาขาวิชาธุรกิจหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์
4. ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม
 - 4.1 สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม
 - 4.2 สาขาวิชาการถ่ายภาพ
 - 4.3 สาขาวิชาการดนตรี
5. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
 - 5.1 สาขาวิชาช่างยนต์
 - 5.2 สาขาวิชาช่างกลโลหะ
 - 5.3 สาขาวิชาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์
 - 5.4 สาขาวิชาการก่อสร้าง
 - 5.5 สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมสิ่งทอ
 - 5.6 สาขาวิชาช่างต่อเรือไม้-เหล็ก
 - 5.7 สาขาวิชาช่างพิมพ์
 - 5.8 สาขาเทคนิคแวนดาและเลนส์
 - 5.9 สาขาวิชาเทคนิคการผลิต

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะนักเรียนที่กำลังศึกษาในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร เท่านั้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

ความหมายของวินัยในตนเอง

ได้มีผู้ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้หลายท่านดังนี้

พรพิมล เพ็ญศรีทอง (2515 : 13) ให้ความหมายว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในตัวของบุคคลที่ควบคุมตนเองได้ทั้งในด้านอารมณ์และพฤติกรรม ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะเป็นบุคคลที่รู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม

สุดใจ เหล่าสุนทร (2517 : 50) ได้กล่าวถึง การมีวินัยในตนเองว่า หมายถึง การงดเว้นไม่กระทำความผิดหรือความชั่วต่าง ๆ โดยเกรงกลัวการลงโทษจากภายนอก โดยบุคคลจะเกิดความคิดหรือรู้ว่าอะไรควรหรือไม่ควรประพฤติ แล้วประพฤติในสิ่งที่ควรประพฤติ และงดเว้นในสิ่งที่ควรงดเว้น ซึ่งเรียกว่าเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

กรรณา กิจขยัน (2517 : 6) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง แม้มีสิ่งเร้าจากภายในของตน เช่น อุปสรรคหรือความปรารถนาก็ตาม ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังเอาไว้

กาญจนา หาสิตะพันธุ์ (2517 : 198) ได้อ้างถึงมัลม (Malm) ที่กล่าวว่า การมีวินัยในตนเองตามความหมายที่แท้จริงหมายถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1. สุขภาพ เชื่อในประโยชน์ของการออกกำลังกายกลางแจ้ง การนอนและการพักผ่อนอย่างเพียงพอ รับประทานอาหารถูกหลักโภชนาการ ไม่รับประทานของหวานมากเกินไป พอใจที่จะรับประทานน้อยกว่าความต้องการของร่างกาย ไม่ดื่มสุราหรือถ้ามีความจำเป็นจริง ๆ ก็ดื่มเพียงเล็กน้อย และสามารถดำรงชีวิตตามความเชื่อนี้ได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายามนัก
2. การทำงาน เชื่อในการเป็นคนทำงานที่ดี เมื่อรับภาระทำงานขึ้นใดก็ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ มีสมาธิในการทำงาน
3. การใช้จ่ายเงิน ดัดสันใจทำสิ่งต่าง ๆ โดยนึกถึงประโยชน์ในอนาคตควบคู่ไปกับความสุขในปัจจุบันด้วย นึกถึงเงินในฐานะเป็นเครื่องช่วยทำให้เกิดความสุขไม่ใช่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดในตัวเอง
4. สิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างที่ต้องการให้ผู้อื่นกระทำต่อตน และนึกถึงสิทธิของผู้อื่นเสมอเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น
5. รูปร่าง รักษาความสะอาดของร่างกายและเสื้อผ้า รู้จักแต่งกายให้เหมาะสมและประณีต ดูแลความเหมาะสมของเสื้อผ้าให้เหมาะกับตัวและกาลเทศะ

6. ของส่วนตัว จัดเป็นระเบียบ ประณีต และมีความระมัดระวังในการรักษาของของตน

วิวัฒน์ อัสวาณิชย์ (2523 : 6) ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความสามารถที่บุคคลรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาในการแสดงพฤติกรรมทางด้านความเป็นผู้นำ ความรู้สึกรับผิดชอบ ความอดทน ไม่กังวลใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ความเห็นใจ ไม่เกรงใจโดยปราศจากเหตุผล มีความตั้งใจ ความรู้สึกผิดชอบ และความเชื่ออำนาจภายในตนเอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ตนต้องการแต่ไม่ขัดกับกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคมทั่วไป รวมไปถึงการปฏิบัติตามระเบียบที่สังคมวางไว้

ชวลี นาคทัต (2524 :12) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมและมีความรับผิดชอบโดยเกิดจากการสำนึกตัวขึ้นมาเอง ไม่เฉพาะจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อบังคับจากภายนอกเท่านั้น และบุคคลนั้นจะต้องยอมรับการกระทำของตน แม้จะมีอุปสรรคก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525 : 5) ให้ความหมายว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมโดยเกิดจากการสำนึกตัวขึ้นมาเองไม่เฉพาะเกิดจากข้อบังคับภายนอกเท่านั้น แม้จะมีอุปสรรคก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527 : 59) ให้ความหมายของการมีวินัยในตนเองว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการที่จะให้รางวัลตนเองเมื่อตนทำดีและลงโทษตนเองเมื่อทำชั่ว ซึ่งเป็นความสามารถในการควบคุมตนเองหรือความสามารถที่จะยับยั้งเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งนักจิตวิทยาได้เรียกชื่อต่าง ๆ กันไป ได้แก่ มโนธรรมหรือความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (Conscience) พลังอีโก (Ego-Strength) การควบคุมของอีโก (Ego-Control) การควบคุมตนเอง (Self-Control) การจัดระเบียบตน (Self-Regulation) การมีวินัยในตนเองนี้เป็นการแสดงความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) และความเป็นเอกเทศทางจริยธรรม (Moral Independence) ลักษณะที่กล่าวนี้แสดงถึงการบรรลุภาวะทางจิตของบุคคล เป็นผู้มีจริยธรรมสูงและมีลักษณะมุ่งอนาคต อันจะช่วยป้องกันบุคคลนั้นมิให้ทำความชั่วเพราะกลัวผลแห่งการกระทำ

ดวงใจ เนตรโรจน์ (2527 : 9) ให้ความหมายว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองในอนาคตและจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและผู้อื่น โดยไม่ขัดต่อระเบียบของสังคมและไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น

สมชาย สิงห์พันธุ์ (2527 : 9) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองโดยเกิดจากการสำนึกขึ้นมา ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมอดได้ รอได้ ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต

สงบบ มณีแสงและคนอื่น ๆ (2527 : 13) กล่าวว่า การมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันจะเป็นผลทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนในอนาคตและจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนและผู้อื่น โดยไม่ขัดต่อระเบียบของสังคมและไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น

อำพร กาทอง (2529 : 7) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้โดยเกิดจากการสำนึกขึ้นมาเอง แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนในอนาคต และจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและผู้อื่น โดยไม่ขัดต่อระเบียบของสังคมและไม่ขัดต่อสิทธิของผู้อื่น

กาญจนา มีพลัง (2532 : 9) กล่าวว่า การมีวินัยแห่งตน หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการและระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเกิดจากการสำนึกตัวขึ้นมาเอง อันจะก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและต่อสังคม

ประภาพรณ เอี่ยมสุภามิตร (2532 : 759) ได้ให้ความหมายของการมีวินัยในตนเองว่า หมายถึง การที่บุคคลสามารถบังคับควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา ใจ ให้ประพฤติปฏิบัติได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และเป็นไปตามเงื่อนไขกฎเกณฑ์ กติกาหรือข้อตกลงที่สังคมกำหนดไว้ด้วยความเต็มใจโดยไม่ต้องมีการลงโทษหรือควบคุม และผู้ที่มีวินัยในตนเองนั้นจะเป็นผู้รู้จักกาลเทศะ รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม และแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับทั้งต่อหน้าและลับหลัง

พรรณทิพย์ พันทอง (2534 : 7) ได้กล่าวว่า การมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคมโดยเกิดจากความสำนึกตัวขึ้นมาเอง แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก ซึ่งลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองประกอบด้วย 4 ลักษณะ คือ เคารพในสิทธิของผู้อื่น มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีความตรงต่อเวลา และยอมรับการกระทำของตนเอง

อิงลิชและอิงลิช (English and English. 1958 : 487) ได้ให้ความหมายของการมีวินัยในตนเอง ว่า วินัยในตนเองเป็นลักษณะของการนำตนเอง การควบคุมหรือการบังคับตนเอง โดยอาศัยแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติที่บุคคลสร้างขึ้นสำหรับตนเอง หรือเป็นการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามความตั้งใจ ซึ่งมีความหมายเดียวกับการควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักบังคับหรือควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นแรงกระตุ้น หรือเป็นการเสริมแรงให้เกิดพฤติกรรมที่มีเป้าหมายที่ดีกว่าเดิม

วินเซนต์ (Vincent. 1961 : 42-43) กล่าวถึงการมีวินัยในตนเองว่า หมายถึง การที่บุคคลไม่กระทำการใด ๆ อันจะเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเองในอนาคต บุคคลที่มีวินัย

แห่งตนนั้นจะเป็นบุคคลที่รู้จักการบังคับใจตนเอง ตั้งใจและไม่คิดเอาเปรียบเมื่อทำงานเป็นหมู่คณะ สามารถรักษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันให้อยู่ในระดับที่ดี รู้จักการดำเนินการอย่างได้ผลแก่ส่วนรวม รู้จักควบคุมตนเองให้เป็นไปตามความต้องการ และรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่

ออซูเบล (Ausubel. 1968 : 459) กล่าวถึงการมีวินัยในตนเองว่า หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมาตามจิตสำนึกของตน ซึ่งจะมีหน้าที่คือ

1. เป็นการอบรมนิสัยและฝึกคนให้มีพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน
2. ทำให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของตน คือ สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม เชื่อมั่นในตนเอง พึ่งตนเองได้ รู้จักควบคุมอารมณ์และมีความอดทน
3. เกิดจากมโนธรรมภายในจิตใจที่มาจากการสะสมประสบการณ์และมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ
4. สร้างความมั่นคงทางอารมณ์ให้แก่ผู้ปฏิบัติ เพราะกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับจะเป็นกรอบแนวความคิดที่บุคคลนั้นใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมและแนวความคิดนี้ก็จะพัฒนาจนกลายเป็น “วินัยในตนเอง”

เดรเวอร์ (Drever. 1972 : 262) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเอง ซึ่งมีความหมายเดียวกับการมีวินัยในตนเอง คือ การควบคุมพฤติกรรมที่กระทำโดยบุคคลที่เหนือความรู้สึกเพื่อสร้างแรงกระตุ้นของตนเองขึ้นให้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

กูต (Good. 1973 : 525) ได้ให้ความหมายของการมีวินัยในตนเองว่า วินัยในตนเอง หมายถึง การบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคลไม่ใช่การบังคับจากอำนาจภายนอก แต่เป็นการบังคับโดยอำนาจภายในของบุคคลนั่นเอง และเป็นอำนาจอันเกิดจากการเรียนรู้หรือยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถสรุปได้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ โดยเกิดจากความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดีงาม แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลที่ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองและบุคคลอื่นในอนาคต และจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลอื่น โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมและสิทธิของผู้อื่น

คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง

กรรณา กิจขยัน (2517 : 79-82) ได้สรุปคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้ที่มีวินัยในตนเองไว้ดังนี้ คือ

1. มีความรับผิดชอบ
2. เชื้อมั่นในตนเอง
3. มีความรู้สึกผิดชอบ
4. ไม่กังวลใจ
5. มีความตั้งใจจริง ใจคอมั่นคง
6. มีลักษณะความเป็นผู้นำ
7. มีความซื่อสัตย์ จริงใจ มีเหตุผล
8. กล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำ
9. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและไม่เกรงใจโดยปราศจากเหตุผล
10. มีความอดทน

วิวัฒน์ มูลสถาน (2523 : 33) ได้สรุปว่า บุคคลที่มีวินัยในตนเองควรมีลักษณะและพฤติกรรมดังนี้

1. เชื้อมั่นในตนเอง
2. มีความรู้สึกรับผิดชอบ
3. มีความตั้งใจจริง
4. มีลักษณะความเป็นผู้นำ
5. มีเหตุผล
6. เคารพสิทธิของผู้อื่น
7. ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม
8. มีความอดทน
9. มีความเชื่ออำนาจภายในตนเอง
10. มีลักษณะมุ่งอนาคต

วิวัฒน์ อัสวาณิชย์ (2523 : 8) ได้สรุปว่า บุคคลที่มีวินัยในตนเองคือผู้ที่รู้ตัวตลอดเวลาในการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่อไปนี้คือ

1. มีความเป็นผู้นำ
2. มีความรู้สึกรับผิดชอบ
3. มีความอดทน
4. ไม่กังวลใจ
5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง

6. มีความเห็นใจ ไม่เกรงใจโดยปราศจากเหตุผล

7. มีความเชื่อมั่นในอำนาจภายในตนเอง

8. ปฏิบัติตนเองตามระเบียบที่สังคมวางไว้

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525 : 6) ได้สรุปพฤติกรรมของผู้ที่มีวินัยในตนเองไว้ดังนี้

1. มีความเชื่ออำนาจภายในตนเอง

2. มีความเป็นผู้นำ

3. มีความรับผิดชอบ

4. ตรงต่อเวลา

5. เคารพต่อระเบียบ กฎเกณฑ์ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

6. มีความซื่อสัตย์ สุจริต

7. รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี

8. รู้จักเสียสละ

9. มีความอดทน

10. มีความตั้งใจเพียรพยายาม

11. ยอมรับผลการกระทำของตน

ดวงใจ เนตรโรจน์ (2527 : 12) ได้สรุปพฤติกรรมของผู้ที่มีวินัยในตนเองไว้ดังนี้

1. ความรู้สึกรับผิดชอบ

2. ความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ความตั้งใจ

4. ความอดทน

5. ความเป็นผู้นำ

6. ความซื่อสัตย์

แจ่มจันทร์ เกียรติกุล (2531 : 7) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยวิธีการ Critical Incident Technique แล้วนำพฤติกรรมด้านการมีวินัยในตนเองมาจัดกลุ่มได้ 4 ลักษณะ คือ

1. มีความตั้งใจในการทำงาน หมายถึง การทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสิ้น ได้แก่ การไม่เล่นในเวลาทำงาน

2. เคารพสิทธิของผู้อื่น หมายถึง การรู้ถึงสิทธิของตนเอง ไม่หยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

3. การตรงต่อเวลา หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามเวลาที่กำหนด ได้แก่ การเข้าแถว

4. การปฏิบัติตนตามระเบียบของห้องเรียน หมายถึง การปฏิบัติตามกฎที่ตกลงกันไว้ในห้องเรียน ได้แก่ การเก็บของเล่นหลังจากเล่นเสร็จทุกครั้ง การทิ้งขยะลงถังขยะ

กัลยา สุวรรณรอด (2537 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบการมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญและหมุนแกนแบบอโรคอนอล วิธีวาริแมกซ์ พบว่า องค์ประกอบการมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่ชัดเจนมีเพียง 6 องค์ประกอบ คือ

1. ความรับผิดชอบ
2. ความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ความซื่อสัตย์
4. การตรงต่อเวลา
5. ความเป็นผู้นำ
6. ความอดทน

บาร์ค (Baruch. 1949 : 4-5) สรุป ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. มีความรับผิดชอบ
3. ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม

ออซุเบล (Ausubel. 1968 : 459-460) เสนอว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีคุณลักษณะดังนี้ คือ

1. ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม
2. เชื่อมั่นในตนเอง
3. พึ่งตนเองได้
4. ควบคุมอารมณ์ได้
5. อดทน

วิกกินส์ (Wiggins. 1971 : 289) ได้อ้างถึงการศึกษาของโกซ์ (Gough) ซึ่งศึกษาถึงการควบคุมตนเองหรือการมีวินัยในตนเอง และพบว่าผู้ที่มีวินัยในตนเองสูงจะมีคุณลักษณะดังนี้ คือ

1. มีความรับผิดชอบมาก
2. มีความวิตกกังวลน้อย
3. มีความอดทน
4. ประพฤติตนอย่างมีเหตุผล

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองของนักการศึกษาและผู้วิจัยดังกล่าวมาแล้วมีความสอดคล้องกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองก็คือผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวัง โดยบุคคลนั้นจะต้องมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้ คือ

1. การปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. มีความตั้งใจจริง
4. สามารถควบคุมอารมณ์ได้
5. มีความอดทน
6. ตรงต่อเวลา
7. มีความรับผิดชอบ
8. มีความเป็นผู้นำ

ซึ่งคุณลักษณะของพฤติกรรมดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ที่มีวินัยในตนเองมีจริยธรรมที่ดี สามารถดำเนินชีวิตของตนในสังคมให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสงบสุขและยังช่วยพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นด้วย

ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง

การมีวินัยในตนเองเป็นคุณสมบัติสำคัญที่บุคคลควรมี เพราะผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีจริยธรรมและประพฤติตนอย่างมีเหตุผล ไม่ก่อความวุ่นวายแก่สังคม การศึกษาทฤษฎีที่ว่าด้วยการเกิดวินัยในตนเอง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทราบว่าวินัยในตนเองมีที่มาอย่างไร เพื่อจะได้ปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ ซึ่งดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527 : 62-64) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง โดยยึดแนวทฤษฎีที่สำคัญ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของเมาเรอร์ (Mowrer) ซึ่งว่าด้วยการกำเนิดของการควบคุมตนเองหรือการมีวินัยในตนเองและทฤษฎีของเพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurst) ซึ่งว่าด้วยการพัฒนาการของแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเอง โดยยึดการควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกเป็นหลัก ซึ่งมีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

1. ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมาเรอร์ (Mowrer) การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น นักจิตวิทยาทั้งหลายเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา สิ่งสำคัญคือความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอันจะเป็นทางนำไปสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเองหรือความสามารถควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น ซึ่งเมาเรอร์ได้อธิบายว่าทารกหรือเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดูตน โดยที่การเรียนรู้นี้จะเกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น การเรียนรู้ของทารกหรือเด็กนี้จะเกิดขึ้นหลายระดับและมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

บุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของทารกหรือเด็กคือบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูซึ่งเป็นผู้ที่บำบัดความต้องการของทารก เช่น หิวก็ได้ดื่มนม ร้อนก็ได้อาบน้ำ ยุ่งกตาก็มีผู้ปิดให้ ฯลฯ เมื่อทารกได้รับการบำบัดความต้องการก็จะรู้สึกสบาย พอใจและมีความสุข ความรู้สึกของทารกนี้จะรุนแรงมาก และติดตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตขึ้น การที่ทารกได้รับการบำบัดความ

ต้องการจนรู้สึกสบาย พอใจและมีความสุขนั้น สิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์นี้อยู่เสมอทุกครั้งก็คือ การปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูในขณะที่มาปรนนิบัติเด็ก การบำบัดความต้องการของเด็กกับบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูเป็นสิ่งควบคู่กันเสมอในการรับรู้ของเด็กจึงถ่ายทอดมายังบิดามารดา ทำให้การปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูก่อให้เกิดความพอใจและความสุขแก่เด็กได้ เด็กจึงเกิดความรักและพอใจในบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตน ซึ่งเมอเรอร์เชื่อว่าการรักและพอใจบิดามารดานั้น จะต้องเกิดจากการเรียนรู้เช่นนี้โดยมีความสุข ความพอใจที่ได้รับ การบำบัดต้องมาก่อน ถ้าไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้ในเด็ก เช่น เมื่อหิวก็ไม่ได้กิน หรือได้กินยามไม่หิว เด็กก็จะไม่เกิดความพอใจ เด็กก็จะไม่มีรากฐานในการที่จะเรียนรู้ที่จะรักและพอใจบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตน นั่นก็คือบุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้เริ่มแรกของทารกหรือเด็กก็คือผู้เลี้ยงดูซึ่งอาจจะเป็นบิดามารดาหรือผู้อื่นก็ได้

ความรักและความผูกพันของเด็กนำไปสู่การปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอน หรือการเลียนแบบผู้ที่ตนรักและพอใจ กล่าวคือ จากความรักและพอใจของเด็กที่มีต่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู จึงทำให้เมื่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูมีการอบรมสั่งสอนเด็กหรือมีการกระทำหรือพูดจาอย่างไร เด็กก็จะเกิดการทำตามหรือเลียนแบบคำพูด หรือการกระทำตามที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูสั่งสอน หรือตามที่เห็นบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูกระทำ ซึ่งการกระทำของเด็กเช่นนี้จะทำให้เขาเกิดความสุขความพอใจได้เอง อันเป็นลักษณะการให้รางวัลและชมเชยตนเองโดยบุคคลไม่ได้หวังผลจากภายนอก การเลียนแบบผู้เลี้ยงดูตนของเด็กจะทำทั้งทางที่ดีและไม่ดีเท่า ๆ กัน ตรงบาทที่ลักษณะนั้นเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักและพอใจ เช่น ถ้าเด็กเห็นผู้เลี้ยงดูสูบบุหรี่หรือเมื่อเด็กสูบบุหรี่บ้างก็จะมีสุขความพอใจ เพราะเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักตนพอใจมาก่อน ความสามารถในการให้รางวัลตนเองนี้ เมอเรอร์เชื่อว่าเป็นลักษณะที่แสดงถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่อายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมตนให้ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ในการโต้ตอบเมื่อเกิดความคับข้องใจเมื่อเกิดความกลัว ในการมีความรักและในการมีอารมณ์ต่าง ๆ ฯลฯ ส่วนผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือขาดการควบคุมตนเองก็เพราะไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ตั้งแต่วัยทารก จึงกลายเป็นบุคคลที่ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำและกลายเป็นผู้ทำผิดกฎเกณฑ์และกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอ ในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากรเรื้อรังหมดโอกาสที่จะแก้ไข

ดังนั้น จากทฤษฎีของเมอเรอร์ การเกิดวินัยในตนเองจนเป็นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการเลี้ยงดูในวัยทารกอย่างมีความสุข ความอบอุ่น และผ่านการอบรมสั่งสอนหรือการเลียนแบบที่ดีงามจากผู้เลี้ยงดูตนเอง จึงจะพัฒนามาเป็นลักษณะที่เด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้น และกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้อง มีเหตุผลของบุคคลนั้น

2. ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเองของเพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurst) เชื่อว่าการควบคุมของอีโก (Ego-Control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก (Super Ego-Control) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล นักทฤษฎีทั้งสองเห็นว่าพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกในบุคคลจะมีมากหรือน้อยก็ได้ และบุคคลแต่ละคนจะมีพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกในระดับที่ไม่เท่ากัน อันเนื่องมาจากการได้รับความรู้ทางจริยศึกษาที่ทำให้ทราบถึงผลที่จะเกิดจากการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในแต่ละบุคคลจะมีระดับไม่เท่ากัน ซึ่งจะส่งผลไปยังการมีวินัยในตนเอง หรือการควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกที่ต่างระดับกัน ดังนั้นนักทฤษฎีทั้งสองจึงได้จำแนกลักษณะของบุคคลออกเป็น 5 ประเภทดังนี้คือ

2.1 พวกปราศจากจริยธรรม (Amoral Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกที่น้อยมาก โดยบุคคลจะเป็นผู้ที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว โดยที่ไม่เรียนรู้ที่จะให้แก่ผู้อื่น เป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และจะกระทำการต่าง ๆ อย่างไม่ไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้ถูกควบคุมโดยความเห็นแก่ตัวของตนเอง และเป็นผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือมีน้อยมาก

2.2 พวกเอาแต่ได้ (Expedient Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกน้อย แต่พลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมีมากขึ้น แต่ก็ยังจัดอยู่ในประเภทปานกลางค่อนข้างน้อย บุคคลประเภทนี้จะยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจและผลได้ของตนเอง เป็นคนที่ไม่จริงจังจะยอมอยู่ใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจถ้าจะทำให้เขาได้รับผลที่ต้องการได้ เป็นผู้ที่มีความวินัยในตนเองน้อย ลักษณะนี้จะปรากฏตั้งแต่วัยเด็กตอนต้นและในคนบางประเภทจะติดตัวไปจนตลอดชีวิต

2.3 พวกคล้อยตาม (Conforming Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกน้อยเหมือนคน 2 ประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมากกว่า คืออยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก คนพวกนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลัก และคล้อยตามผู้อื่นโดยไม่ต้องไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมและกลุ่ม เป็นผู้ที่มีความวินัยในตนเองระดับปานกลางแต่ไม่แน่นอน

2.4 พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (Irrational Conscientious Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกในระดับปานกลาง แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมาก จนเป็นผู้ที่ยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมทางสังคมเข้าไปเป็นลักษณะของตนเอง จะเป็นผู้ที่ทำตามกฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างยึดมั่นและมีศรัทธา เป็นผู้ที่ถูกควบคุมโดยค่านิยมและปทัสถานของสังคม เป็นผู้ที่มีความวินัยในตนเองค่อนข้างมากแต่ยังไม่สมบูรณ์ บุคคลประเภทนี้จะทำตามกฎอย่างเคร่งครัดโดยเห็นว่ากฎเกณฑ์นั้นเป็นของศักดิ์สิทธิ์ แม้จะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้อื่นก็ไม่สนใจ บุคคลประเภทนี้จะเป็นหลักของชุมชน เพราะมีความมั่นคงในความเชื่อและการกระทำ คนอื่น

ต้องการจนรู้สึกสบาย พอใจและมีความสุขนั้น สิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์นี้อยู่เสมอทุกครั้งก็คือ การปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูในขณะที่มาปรนนิบัติเด็ก การบำบัดความต้องการของเด็กกับบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูเป็นสิ่งควบคู่กันเสมอในการรับรู้ของเด็กจึงถ่ายทอดมายังบิดามารดา ทำให้การปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูก่อให้เกิดความพอใจและความสุขแก่เด็กได้ เด็กจึงเกิดความรักและพอใจในบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตน ซึ่งเมอเรอร์เชื่อว่าการรักและพอใจบิดามารดานั้น จะต้องเกิดจากการเรียนรู้เช่นนี้โดยมีความสุข ความพอใจที่ได้รับ การบำบัดต้องมาก่อน ถ้าไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้ในเด็ก เช่น เมื่อหิวก็ไม่ได้กิน หรือได้กินยามไม่หิว เด็กก็จะไม่เกิดความพอใจ เด็กก็จะไม่มีรากฐานในการที่จะเรียนรู้ที่จะรักและพอใจบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูตน นั่นก็คือบุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้เริ่มแรกของทารกหรือเด็กก็คือผู้เลี้ยงดูซึ่งอาจจะเป็นบิดามารดาหรือผู้อื่นก็ได้

ความรักและความผูกพันของเด็กนำไปสู่การปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอน หรือการเลียนแบบผู้ที่ตนรักและพอใจ กล่าวคือ จากความรักและพอใจของเด็กที่มีต่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู จึงทำให้เมื่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูมีการอบรมสั่งสอนเด็กหรือมีการกระทำหรือพูดจาอย่างไร เด็กก็จะเกิดการทำตามหรือเลียนแบบคำพูด หรือการกระทำตามที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูสั่งสอน หรือตามที่เห็นบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูกระทำ ซึ่งการกระทำของเด็กเช่นนี้จะทำให้เขาเกิดความสุขความพอใจได้เอง อันเป็นลักษณะการให้รางวัลและชมเชยตนเองโดยบุคคล ไม่ได้หวังผลจากภายนอก การเลียนแบบผู้เลี้ยงดูตนของเด็กจะทำทั้งทางที่ดีและไม่ดีเท่า ๆ กัน ตราบเท่าที่ลักษณะนั้นเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักและพอใจ เช่น ถ้าเด็กเห็นผู้เลี้ยงดูสูบบุหรี่เสมอ เมื่อเด็กสูบบุหรี่บ้างก็จะมีมีความสุขความพอใจ เพราะเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักตนพอใจมาก่อน ความสามารถในการให้รางวัลตนเองนี้ เมอเรอร์เชื่อว่าเป็นลักษณะที่แสดงถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่อายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมตนให้ปฏิบัติตามอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ในการโต้ตอบเมื่อเกิดความคับข้องใจ เมื่อเกิดความกลัว ในการมีความรักและในการมีอารมณ์ต่าง ๆ ฯลฯ ส่วนผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือขาดการควบคุมตนเองก็เพราะไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ตั้งแต่วัยทารก จึงกลายเป็นบุคคลที่ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำและกลายเป็นผู้ทำผิดกฎเกณฑ์และกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอ ในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากรเรื้อรังหมดโอกาสที่จะแก้ไข

ดังนั้น จากทฤษฎีของเมอเรอร์ การเกิดวินัยในตนเองจนเป็นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการเลี้ยงดูในวัยทารกอย่างมีความสุข ความอบอุ่น และผ่านการอบรมสั่งสอนหรือการเลียนแบบที่ดีงามจากผู้เลี้ยงดูตนเอง จึงจะพัฒนามาเป็นลักษณะที่เด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้น และกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้อง มีเหตุผลของบุคคลนั้น

2. ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเองของเพคและ แฮวิคเฮิสต์ (Peck and Havighurst) เชื่อว่าการควบคุมของอีโก (Ego-Control) และการ ควบคุมของซูเปอร์อีโก (Super Ego-Control) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการแสดง พฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล นักทฤษฎีทั้งสองเห็นว่าพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์ อีโกในบุคคลจะมีมากหรือน้อยก็ได้ และบุคคลแต่ละคนจะมีพลังควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโก ในระดับที่ไม่เท่ากัน อันเนื่องมาจากการได้รับความรู้ทางจริยศึกษาที่ทำให้ทราบถึงผลที่จะเกิด จากการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในแต่ละบุคคลจะมีระดับไม่เท่ากัน ซึ่งจะส่งผลไปยังการมีวินัยใน ตนเอง หรือการควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกที่ต่างระดับกัน ดังนั้นนักทฤษฎีทั้งสองจึงได้ จำแนกลักษณะของบุคคลออกเป็น 5 ประเภทดังนี้คือ

2.1 พวกปราศจากจริยธรรม (Amoral Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุม ของอีโกและซูเปอร์อีโกที่น้อยมาก โดยบุคคลจะเป็นผู้ที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเห็นแก่ตัว ฝายเดียว โดยที่ไม่เรียนรู้ที่จะให้แก่ผู้อื่น เป็นผู้ที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และจะกระทำการ ต่าง ๆ อย่างไม่ไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้ถูกควบคุมโดยความเห็นแก่ตัวของตนเอง และเป็นผู้ที่ ขาดวินัยในตนเองหรือมีน้อยมาก

2.2 พวกเอาแต่ได้ (Expedient Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก น้อย แต่พลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมีมากขึ้น แต่ก็ยังจัดอยู่ในประเภทปานกลางค่อนข้างน้อย บุคคลประเภทนี้จะยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจและผลได้ของ ตนเอง เป็นคนที่ไม่จริงจังจะยอมอยู่ใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจถ้าจะทำให้เขาได้รับผลที่ ต้องการได้ เป็นผู้ที่วินัยในตนเองน้อย ลักษณะนี้จะปรากฏตั้งแต่วัยเด็กตอนต้นและในคนบาง ประเภทจะติดตัวไปจนตลอดชีวิต

2.3 พวกคล้อยตาม (Conforming Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของ อีโกน้อยเหมือนคน 2 ประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมากกว่า คืออยู่ในระดับ ปานกลางค่อนข้างมาก คนพวกนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลัก และคล้อยตามผู้อื่นโดยไม่ต้อง ไตร่ตรอง บุคคลประเภทนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมและกลุ่ม เป็นผู้ที่วินัยในตนเอง ระดับปานกลางแต่ไม่แน่นอน

2.4 พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (Irrational Conscientious Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกในระดับปานกลาง แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกมาก จนเป็น ผู้ที่ยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมทางสังคมเข้าไปเป็นลักษณะของตนเอง จะเป็นผู้ที่ทำตาม กฎเกณฑ์และกฎหมายอย่างยึดมั่นและมีศรัทธา เป็นผู้ที่ถูกควบคุมโดยค่านิยมและปทัสถานของ สังคม เป็นผู้ที่วินัยในตนเองค่อนข้างมากแต่ยังไม่สมบูรณ์ บุคคลประเภทนี้จะทำตามกฎอย่าง เคร่งครัดโดยเห็นว่ากฎเกณฑ์นั้นเป็นของศักดิ์สิทธิ์ แม้จะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้อื่นก็ไม่สนใจ บุคคลประเภทนี้จะป็นหลักของชุมชน เพราะมีความมั่นคงในความเชื่อและการกระทำ คนอื่น

เห็นได้ง่าย แต่การขาดความยืดหยุ่นอย่างมีเหตุผลของคนประเภทนี้จึงยังเป็นคนประเภทที่ไม่สมบูรณ์ทางจริยธรรม

2.5 พวกเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล (Rational Altruistic Person) คือ บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโกมากและพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกก็มากด้วย จนเกิดสมดุลระหว่างการปฏิบัติตนตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคมและความสมเหตุสมผลโดยเห็นแก่ผู้อื่นทั่วไปเป็นหลัก บุคคลประเภทนี้มีความสามารถควบคุมตนเองอย่างมีเหตุผลมิได้ตกอยู่ในอิทธิพลของกลุ่มในสังคมหรืออยู่ใต้อิทธิพลของกฎเกณฑ์อย่างปราศจากเหตุผล เป็นผู้มีวินัยในตนเองสูงมาก จะเป็นผู้ที่ตระหนักถึงผลของการกระทำของตนต่อผู้อื่น ก่อนจะทำอะไรต้องพิจารณาอย่างมีเหตุผลเพื่อผู้อื่น พร้อมทั้งจะร่วมมือกับสังคม มีความรับผิดชอบและให้ความเคารพเพื่อนมนุษย์โดยทั่วไป มีความต้องการที่จะเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้มีไม่มากนักในแต่ละสังคม แต่นักทฤษฎีทั้งสองเชื่อว่าเป็นบุคลิกภาพที่พัฒนาถึงขีดสูงสุดของมนุษย์

จากการวิจัยลักษณะของบุคคลตามทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมของเพคและแอวิกเฮิสต์ จะพบว่า ผู้ถูกศึกษาแต่ละคนจะมีลักษณะผสมหลายประเภทพร้อมกัน แต่ก็สามารถจำแนกลักษณะของแต่ละบุคคลจากการกระทำของเขาไม่ยากนัก จะเห็นได้ว่าการพัฒนาวินัยในตนเองตามทฤษฎีของเพคและแอวิกเฮิสต์นั้นจะใช้ความรู้ทางจริยธรรมมาช่วยในการสร้างพลังควบคุมของอีโกและพลังควบคุมของซูเปอร์อีโกให้ได้ระดับเหมาะสมซึ่งจะเริ่มในเด็กโตเป็นต้นมา จนกระทั่งสามารถพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะทางจิตที่สมบูรณ์ คือมีการควบคุมตนเองหรือมีวินัยในตนเองอย่างเหมาะสม

เมื่อพิจารณาทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมอเรอร์และทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมของเพคและแอวิกเฮิสต์ จะเห็นความสอดคล้องกันของทฤษฎีทั้งสอง นั่นก็คือทฤษฎีของเมอเรอร์จะแสดงให้เห็นว่า การวางพื้นฐานให้เกิดวินัยในตนเองจะเริ่มมาจากการเลี้ยงดูทารกจนเกิดความผูกพันกัน และเด็กเกิดความพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนของผู้เลี้ยงดู หรือเลียนแบบพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดู เด็กจะเกิดการเรียนรู้และพัฒนาจนกลายเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ซึ่งทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมของเพคและแอวิกเฮิสต์ จะแสดงให้เห็นว่าเมื่อเด็กเติบโตมาแล้วก็จะได้รับประสบการณ์และความรู้ทางจริยธรรมจากสังคม และรับเข้าไปจนกลายเป็นพลังในการควบคุมตนเองหรือเกิดวินัยในตนเอง จึงสามารถสรุปได้ว่ากำเนิดของวินัยในตนเองมีที่มาจากวัยทารกและจะค่อย ๆ สะสมประสบการณ์ การเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากครอบครัวและสังคม มาพัฒนาจนกลายเป็นพลังควบคุมตนเองหรือมีวินัยในตนเองที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสมคือเป็นผู้บรรลุวุฒิภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์

ความประพฤตินักเรียนกับปัญหาการขาดวินัย

นักเรียนในระดับอาชีวศึกษานี้น้อยในวัยที่เรียกว่าวัยรุ่น เป็นวัยที่ต้องการให้ผู้ใหญ่ ยอมรับว่าเขาเป็นผู้ใหญ่ และมีความสามารถพอที่จะอยู่ภายนอกการคุ้มครองของผู้ปกครอง จึงพยายามหาทางออกโดยการคบหาสมาคมกับเพื่อนร่วมชั้นและเพื่อนบ้านในละแวกเดียวกัน นอกจากการเข้ากับเพื่อนฝูงได้แล้วเด็กวัยรุ่นต้องการให้เป็นที่ยอมรับเป็นที่ชอบพอของครู อาจารย์ ผู้ปกครองและบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ดังนั้นครูอาจารย์ ผู้ปกครองและบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะต้องร่วมมือประสานกันเพื่ออบรมและแก้ปัญหาของนักเรียนในวัยนี้ ความประพฤตินักเรียนกับการประพฤติดังกล่าววินัยของโรงเรียนเป็นปัญหาที่ซับซ้อน ด้วยเหตุที่ วินัยมิใช่ปัญหาที่มีวิธีแก้เฉพาะเจาะจงลงไป แต่การศึกษาพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนจะ ช่วยให้เข้าใจปัญหาเรื่องวินัยได้ดีขึ้น ซึ่ง นรินทร์ อิมเพิ่มพูล (2523 : 13) ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาว่า หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในโรงเรียนซึ่งไม่ช่วยให้ เกิดผลดีต่อกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือเป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบข้อ บังคับต่าง ๆ ของห้องเรียนหรือของโรงเรียน นอกจากนี้เอนกกุล กริแสง (2520 : 210) ได้กล่าว ถึงลักษณะของการขาดวินัยในชั้นเรียนว่ามี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์บ่อยครั้ง พฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่

- 1.1 แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนร่วมชั้น เช่น แกล้งเพื่อน ใช้อาวุธข่มขู่ เพื่อนหรือผู้อื่น
- 1.2 เรียกร้องความสนใจจากเพื่อน เช่น ลุกจากที่นั่งโดยไม่ขออนุญาต ทำท่า ดลกคะนองต่าง ๆ
- 1.3 รบกวนการสอนของครู เช่น ทำเสียงประหลาดพูดคุยกันด้วยเสียงอันดัง ขัดคำสั่งของครู เกาะโต๊ะ และกระเทียมเท้า
- 1.4 แสดงความอวดดี เช่น แกล้งถามปัญหาที่ไม่เข้าเรื่อง โต้แย้งเพื่อนหรือครู อย่างไม่มีเหตุผล

2. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในบางครั้ง เป็นพฤติกรรมที่ไม่ก่อความวุ่นวายให้ครูและเพื่อน หรือการเรียนการสอน ได้แก่

- 2.1 ขาดความตั้งใจ เช่น ไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย เหม่อลอย ครุ่นคิดในเรื่องที่ไม่ เกี่ยวกับบทเรียน
- 2.2 ไม่ตั้งใจทำงานตามที่ครูมอบหมาย เช่น ทำงานอย่างอื่น เขียนรูปหรือวาด รูปเล่น ทำงานรีบร้อน ไม่เรียบร้อย ส่งงานช้า ทำงานไม่สำเร็จ
- 2.3 ขาดการสังคมกับเพื่อน เช่น ขี้อาย ไม่ร่วมมือกับผู้อื่น ไม่ได้แย่งกับใครแม้ จะถูกตำหนิโดยไม่จำเป็นหรือไม่เป็นจริง

2.4 ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น ต้องการคำชมเชยและคำแนะนำมากเกินไป ความจำเป็น คอยฟังผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา เรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นอย่างมาก

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528 : 122-123) ได้จำแนกความผิดทางวินัยของนักเรียนออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ความผิดที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา หมายถึง ความผิดที่สถานศึกษาควรจะช่วยพัฒนาให้นักเรียนโดยตรง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1.1 ความผิดทางด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ ความผิดด้านการแต่งกาย การใช้วาจาไม่สุภาพต่อบุคลากรหรืออาจารย์ เป็นต้น

1.2 ความผิดด้านความประพฤติ ได้แก่ การประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพการเป็นนักเรียน เช่น การเล่นการพนัน การเสพยาหรือของมึนเมาหรือยาเสพติดให้โทษ การทะเลาะวิวาท การทำลายทรัพย์สินของสถานศึกษา การลักขโมย การพูดเท็จต่อเจ้าหน้าที่หรืออาจารย์ การปลอมแปลงเอกสาร การขัดขวางหรือก่อกวนการดำเนินงานของสถานศึกษา การพูดจาเกะกะระรานอาจารย์ การมีของผิดกฎหมายไว้ในครอบครอง การทุจริตในการสอบ การประพฤติผิดทางเพศ และการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา เป็นต้น

2. ความผิดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายบ้านเมือง ได้แก่ ความประพฤติที่เมื่อนำกฎหมายบ้านเมืองมาพิจารณาแล้วเป็นการประพฤติผิดกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นความประพฤติที่ร้ายแรง ผิดทั้งกฎหมายบ้านเมืองและผิดทั้งกฎระเบียบของสถานศึกษา ผู้กระทำความผิดกรณีนี้อาจต้องรับโทษจากกฎหมายบ้านเมือง และรับโทษจากกฎระเบียบของสถานศึกษา ซึ่งอาจมีโทษถึงตัดชื่อออกหรือไล่ออกก็ได้

กอร์ดัน (Gorton. 1983 : 326-327) กล่าวว่า โรงเรียนต่าง ๆ ประสบปัญหาด้านวินัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ปัญหาการผิดวินัยในชั้นเรียน ได้แก่ การตอบโต้กับครู การไม่ตั้งใจเรียน การรบกวนคนอื่น ๆ การกินขนมในชั้น การชอบทำลายของ การพูดหยาบคาย การพูดปด และการทำร้ายคนอื่น

2. ความประพฤติผิดนอกชั้นเรียน (แต่อยู่ภายในบริเวณโรงเรียน) ได้แก่ การต่อสู้กัน การทำลายสิ่งของ การสูบบุหรี่ การใช้ยาเสพติด การแต่งกายผิดระเบียบ การขโมย การเล่นการพนัน การทำบริเวณโรงเรียนสกปรก การต่อต้านครู-โรงเรียน และการเข้าไปในบริเวณที่หวงห้าม

3. การหนีโรงเรียน ได้แก่ การไม่เข้าชั้นเรียน การขาดโรงเรียน

4. ความเฉื่อยชา ได้แก่ การเข้าชั้นเรียนช้าบ่อย ๆ และการมาโรงเรียนสายบ่อย ๆ

จะเห็นว่าการทำผิดวินัยของนักเรียนนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นได้เสมอ ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ได้แก่ การแต่งกายไม่เรียบร้อย ความประพฤติไม่เรียบร้อย ส่งเสียงดังในชั้นเรียน ดื้อ พูดคำหยาบ รังแกกัน ไม่สนใจเรียน ชอบเล่นหรือคุยกันขณะที่ครูสอน หนีโรงเรียน ทำลาย

ทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน มาโรงเรียนสาย ปัญหาเหล่านี้อาจมีสาเหตุมาจากหลายทาง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาควรค้นหาสาเหตุเหล่านี้ และพยายามแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ดีเหล่านี้

การปลูกฝัง เสริมสร้างและพัฒนาวินัยในตนเอง

บุคคลที่มีวินัยในตนเองคือผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตสูง สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้แสดงออกอย่างมีเหตุผลทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น สังคมใดก็ตามที่มีผู้มีวินัยในตนเองสูงเป็นจำนวนมาก สังคมนั้นก็ย่อมสงบสุขและเจริญก้าวหน้า ดังนั้นการปลูกฝังเสริมสร้างและพัฒนาวินัยในตนเองจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นการสร้างผู้ที่มีจริยธรรมซึ่งจะมีส่วนเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ การจะพัฒนาวินัยในตนเองจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่เด็กในวัยทารกและให้แรงจูงใจทางจริยธรรมแก่เด็กที่โตแล้ว การพัฒนาวินัยในตนเองจะต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวเด็ก และต้องใช้วิธีการกระตุ้นหรือพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กอย่างเหมาะสมด้วย

1. สถาบันที่มีส่วนในการพัฒนาวินัยในตนเอง

สถาบันที่มีส่วนในการพัฒนาวินัยในตนเองให้แก่เยาวชนในปัจจุบัน ได้แก่ ครอบครัว การศึกษา ศาสนา ฯลฯ ซึ่งบุคคลต่าง ๆ ในสถาบันเหล่านี้จะต้องร่วมมือและช่วยเหลือในการพัฒนาวินัยในตนเองให้แก่เยาวชนไทย ซึ่ง ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ (2522 : 76-77) และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537: 9) ได้กล่าวถึงสถาบันหรือบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาวินัยในตนเองให้แก่เยาวชนไทย สรุปได้ดังนี้คือ

1.1 บิดา มารดา บ้านหรือสถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัวทั้งทางตรงโดยการอบรมสั่งสอนและทางอ้อม ซึ่งเด็กจะเฝ้าสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดูเพื่อเลียนแบบการกระทำนั้น และบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูยังต้องทำหน้าที่นี้ต่อแม้เด็กจะเข้าไปรับการศึกษาอบรมในโรงเรียนระดับต่าง ๆ แล้วก็ตาม

1.2 ญาติผู้ใหญ่และสมาชิกอื่น ๆ ในครอบครัว เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและหล่อหลอมจริยธรรมด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็กในครอบครัวเช่นกัน โดยปกติเด็กจะเรียนรู้เจตคติเชิงจริยธรรมจากผู้ใหญ่ ด้วยการสังเกตและเลียนแบบมากกว่าที่จะได้จากการฟังคำสั่งของผู้ใหญ่โดยตรง ดังนั้นถ้าหากผู้ใหญ่เป็นผู้มีลักษณะเด่นเป็นที่ยกย่องบูชาแก่เด็กมาก เด็กก็จะมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่มากขึ้นเท่านั้น

1.3 เพื่อน ๆ ของเด็ก เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่านิยมทางจริยธรรมด้านต่าง ๆ เช่นกัน โดยเฉพาะวัยรุ่นเวลาจะทำอะไรก็มักจะคล้อยตามเพื่อน ๆ การเรียนรู้

พฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กมิใช่มาจากการรับจากเพื่อนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ยังได้มาจากการได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน การเข้าใจกันและกันในระหว่างเด็กวัยเดียวกันเองด้วย ซึ่งเพื่อน ๆ ดังกล่าวนี้นี้รวมทั้งเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนนอกโรงเรียนด้วย

1.4 พระสงฆ์หรือผู้นำทางจริยธรรมและคุณธรรมในหมู่บ้าน ตำบลหรืออำเภอ หรือท้องถิ่นที่เด็กอยู่ ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของผู้ใหญ่ในสังคมนั้น และได้รับมอบหมายให้เป็นผู้อบรมสั่งสอนด้านจริยธรรมแก่ประชาชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ การปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์หรือผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่นนั้นจะมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังจริยธรรมด้านต่าง ๆ แก่เด็กในท้องถิ่นนั้นด้วย

1.5 สื่อสารมวลชนทุกรูปแบบ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ บทเพลง และหนังสือต่าง ๆ เป็นต้น ต่างก็มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติ ตลอดจนรูปแบบพฤติกรรมของเด็กโดยเฉพาะวินัยในตนเอง ซึ่งถ้าสื่อสารมวลชนเหล่านี้ไม่สนใจหรือไม่รับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมที่ดีแก่เด็ก ก็ยังอาจเป็นเครื่องทำลายหรือขวางกั้นการปลูกฝังหล่อหลอมให้เด็กเป็นผู้มีจริยธรรมที่ดีงามโดยเฉพาะวินัยในตนเองด้วย

1.6 โรงเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา การบริหารและการให้บริการต่าง ๆ ในสถานศึกษา การเป็นตัวอย่างอันดีงามของครูอาจารย์ การเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตร การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับจริยศึกษาคือวิชา สังคมศึกษา โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา ฯลฯ ก็มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและสร้างเสริมจริยธรรมที่ดีโดยเฉพาะด้านวินัยในตนเอง

1.7 สถาบันอาชีพ การเข้าสู่อาชีพใด ๆ ของบุคคลก็ย่อมมีกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนปฏิบัติสำหรับกลุ่มอาชีพนั้น ๆ กฎเกณฑ์ระเบียบดังกล่าวนี้จะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ปรับตัวอยู่ร่วมในกลุ่มอาชีพดังกล่าวได้ในที่สุด ดังนั้นสถาบันอาชีพแต่ละอาชีพก็มีส่วนที่สำคัญต่อการเสริมสร้างวินัยให้กับผู้ประกอบการอาชีพดังกล่าว

1.8 สถาบันการเมือง สถาบันการเมืองที่หมายถึงคณะรัฐบาลและพรรคการเมือง มีส่วนสำคัญในฐานะเป็นองค์กรกำหนดนโยบายแนวทางการบริหารประเทศ ตลอดจนการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานราชการของข้าราชการประจำให้ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นการดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยของคนในชาติจึงเป็นสิ่งที่สถาบันการเมืองควรเข้ามามีบทบาท โดยการนำมากำหนดเป็นแนวทางนโยบายการดำเนินงานทางการเมืองของพรรคการเมืองหนึ่ง ๆ นอกจากนี้สำหรับตัวพรรคการเมืองเองก็ยังสามารถช่วยเสริมสร้างวินัยให้กับสมาชิกพรรคได้โดยตรงด้วยการกำหนดเป็นระเบียบของพรรค ในท้ายที่สุดพฤติกรรมตัวแบบของนักการเมืองที่มีการรักษาวินัยอย่างจริงจังก็จะช่วยให้ประชาชนทั่ว ๆ ไปในสังคมไทย ยอมรับปฏิบัติตามได้เช่นกัน

ดังนั้นจะเห็นว่าการปลูกฝังหรือสร้างเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็กนั้นมีใช้หน้าที่หรือความรับผิดชอบของผู้ใดผู้หนึ่งหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่งเท่านั้น แต่จะต้องอาศัยความร่วมมือและรับผิดชอบจากหลายฝ่ายด้วยกัน โดยเริ่มตั้งแต่จากครอบครัวที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ต่อมาก็คือโรงเรียนซึ่งมีครูเป็นผู้อบรมสั่งสอนและให้ความรู้ทางจริยธรรมแก่เด็ก รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็ก คือ สื่อมวลชน พระสงฆ์หรือผู้นำทางศาสนา หรือแม้แต่กลุ่มเพื่อนก็มีส่วนในการช่วยพัฒนาวินัยในตนเองให้แก่เด็กด้วย

2. วิธีการพัฒนาวินัยในตนเองให้แก่เด็ก

ในการจะพัฒนาวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวเด็กนั้น ก่อนอื่นเราควรจะทราบว่าวินัยที่จะปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวเด็กควรจะมีลักษณะเช่นไร ซึ่งเชเวียคอฟและฟริทซ์ (Sheviakov and Fritz, 1955 : 4) ได้เสนอแนะลักษณะวินัยที่ดีที่ควรปลูกฝังไว้ดังนี้ คือ

1. ตั้งอยู่บนรากฐานของการเสียสละเพื่อมนุษยธรรม เช่น มีอิสราภาพ ความยุติธรรม และความเสมอภาคในหมู่ของคนทั้งหลาย
2. ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งการยอมรับนับถือศักดิ์ศรีและสิทธิของทุกคน
3. มีผลให้งานที่ทำมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. ส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะเป็นผู้นำ คือ พร้อมที่จะบริการและปฏิบัติงานร่วมกับหมู่คณะเป็นอย่างดี
5. วินัยควรกำหนดมาจากความเข้าใจว่าต้องทำหรือไม่ทำด้วยเหตุผลใด ดีกว่าวินัยที่ทำตามคำสั่ง

สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม (2516 : 195-197) ได้เสนอแนะวิธีการปลูกฝังวินัยในตนเองหรือการรู้จักบังคับตนเองให้แก่เด็กโดยบิดามารดาจะต้องปฏิบัติต่อไปนี้เป็น

1. ต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเด็ก
2. วางกฎเกณฑ์ในโอกาสอันเหมาะสม เมื่อเด็กทำผิดควรอธิบายให้เด็กเข้าใจ ถ้าจะลงโทษเด็กก็ไม่ควรลงโทษด้วยอารมณ์โกรธ แต่ควรลงโทษเพื่อเป็นการสั่งสอนและให้เด็กเข้าใจด้วยว่าทำไมเขาจึงถูกลงโทษ ควรสอนให้เด็กรู้จักปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และบิดามารดาจะต้องคงเส้นคงวา
3. ต้องยินยอมให้เด็กมีอิสระในการพัฒนาตนเองตามสมควร
4. ต้องมีความนับถือในตัวเด็ก และยกย่องชมเชยเด็กบ้างในโอกาสอันสมควร
5. ต้องเข้าใจถึงความสามารถของเด็กและช่วยให้เขาได้เรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่ควรจะทำ
6. ควรยกบุคคลที่มีระเบียบวินัยดีมาให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง
7. ควรจะเข้าใจว่า ไม่มีใครในโลกที่จะสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ตามกฎที่ตั้งขึ้น

ดังนั้นควรจะสอนให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์และการใช้อำนาจต่าง ๆ เพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพจิตอันสมบูรณ์

นอกจากบิดามารดาจะปฏิบัติต่อเด็ก 7 ประการดังกล่าวแล้ว บิดามารดาหรือผู้ใหญ่หรือครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูและสั่งสอนเด็กควรจะพยายามหาทางส่งเสริมให้เด็กรู้จักควบคุมตนเอง รู้จักตัดสินใจด้วยตนเองอย่างดีที่สุด โดยต้องไม่ลืมว่าระเบียบวินัยเป็นส่วนช่วยให้เด็กเรียนรู้ในสิ่งซึ่งจะทำให้ชีวิตเขาสมบูรณ์ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม เด็กจะสะสมระเบียบวินัยและอุดมคติทีละน้อย ๆ จนเข้าใจความหมายได้ด้วยพลังความคิดที่เจริญงอกงามขึ้น อันจะทำให้เขาเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสามารถและช่วยตัวเองได้ในที่สุด

กาญจนา หาสิตะพันธุ์ (2517 : 203-204) สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2517 : 192) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนานักเรียนให้มีวินัยในตนเอง ดังนี้

1. สร้างความสามัคคีในห้องเรียน ให้ทุกคนมีความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วม และยอมเสียสละเพื่อหมู่คณะ
2. สร้างความรู้สึกรู้จักให้เด็กเห็นว่าตนมีความสำคัญต่อหมู่คณะ
3. จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความเคารพและเชื่อถือกัน และพยายามสร้างความเป็นกันเองภายในห้องเรียน
4. ครูควรใช้วิธีแนะแนวทางให้แก่นักเรียน ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่าครูเชื่อในคุณค่าของนักเรียน นอกจากนี้ควรสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวเด็กด้วย
5. คุ้ยคว้ารับเด็กทุกคน นอกจากนี้การเตรียมการสอนและกิจกรรมควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
6. พยายามศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อนำไปเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาทางวินัย ครูควรพิจารณาเหตุการณ์ที่ละเหตุการณ์เมื่อมีการกระทำผิดทางวินัย ควรพิจารณาความต้องการและประวัติชีวิตของเด็กที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดนั้น จะไม่มีการลงโทษเพื่อเป็นตัวอย่างแก่กลุ่มแต่จะทำให้มีการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่กระทำผิดนั้น
7. ครูควรศึกษาพฤติกรรมของเด็กตามวิธีวิทยาศาสตร์ หาเหตุผลของพฤติกรรมและวิธีเปลี่ยนพฤติกรรม รวมทั้งการหัดให้เด็กรับผิดชอบในการแก้ปัญหาต่าง ๆ
8. ครูควรช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุผลของมาตรฐานและกฎต่าง ๆ ควรให้เด็กได้เห็นผลของพฤติกรรมของตน คุ้ยคว้าขอบเขตกว้าง ๆ ของพฤติกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม ต่อจากนั้นให้เด็กช่วยวางกฎเอง
9. ครูช่วยเด็กให้เข้าใจต้นตอของพฤติกรรมของตนและของผู้อื่น ตลอดจนหาทางที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้ง
10. ไม่ควรใช้การห้ามเป็นเครื่องอบรมทางวินัย ควรใช้วิธียั่วให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง

ประวิณ ฤ นกร และ เสนาะ ดิเียว (2525 : 217) ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ความมีระเบียบวินัยขึ้นอยู่กับการศึกษาอบรมเป็นสำคัญ ต้องใช้เวลาและค่อยเป็นค่อยไป โดยใช้วิธีจูงใจดีกว่าวิธีบังคับ

2. การฝึกวินัยย่อมสอดแทรกเข้าไปได้เสมอเกือบทุกวิชา

3. ควรฝึกจนเกิดเป็นนิสัยเพื่อให้เกิดความเคยชิน

4. วินัยในตนเองคือวินัยสูงสุดที่พึงปรารถนา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527 : 63-65) ได้เสนอแนะวิธีการปลูกฝังวินัยในตนเองให้แก่เด็กดังนี้คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยครอบครัวและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการให้การศึกษา ควรให้การอบรมเลี้ยงดูที่ดีที่สุด คือ การให้ความรักความเข้าใจเป็นเครื่องสนับสนุน อีกทั้งมีการใช้เหตุผล การลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย รวมทั้งการควบคุมอย่างพอเหมาะ ไม่บังคับมากเกินไป นั่นคือควรใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2. การฝึกอบรมเพิ่มเติมโดยการถ่ายทอดวินัยในตนเองให้แก่เด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ การให้ความรู้ คำแนะนำ การลงโทษ การให้รางวัลในพฤติกรรมต่าง ๆ อีกทั้งผู้ใหญ่จะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการเลียนแบบของเด็ก

มุสเซน และคนอื่น ๆ (Mussen and Others. 1969 : 513-514) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวินัยในตนเองไว้ว่า ถ้าต้องการให้การพัฒนาวินัยในตนเองได้ผลตามต้องการ บิดามารดาควรจะใช้วิธีวางเป้าหมายระยะยาว โดยมุ่งให้เด็กยอมรับค่านิยมต่าง ๆ เข้าเป็นส่วนหนึ่งในจิตใจของเด็ก ด้วยการให้เหตุผล ให้ความรักแก่เด็ก เนื่องจากการพัฒนาวินัยในตนเองเป็นการฝึกให้เด็กแสดงพฤติกรรมในทางที่ดี บิดามารดาไม่ควบคุมเลยเด็กจะไม่สามารถที่จะเรียนรู้ค่านิยมมาตรฐานของสังคมและพฤติกรรมในทางที่ดีได้ แต่ถ้าบิดามารดาควบคุมมากเกินไปก็จะมีผลทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ขาดความสามารถในการปกครองตนเอง และไม่เชื่อถือตนเอง แต่ก็ยังมีโอกาสจะรับค่านิยมและคุณธรรมจากบิดามารดามากกว่าลูกที่บิดามารดาตามใจ บิดามารดาจึงควรใช้เหตุผลและควบคุมพฤติกรรมเด็กอย่างพอดี

ชไนเดอร์ (Snyder. 1986 : 124) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "Three Differing Systems of Discipline and Their Impact on Conscience and Culture" และเสนอวิธีการพัฒนาวินัยให้แก่เด็ก 3 วิธีคือ

วิธีการที่ 1 ใช้วิธีการให้นักเรียนเชื่อฟังโดยยกย่อง ชมเชย และให้รางวัล แต่ถ้าเด็กไม่ทำตามก็ใช้วิธีลงโทษ

วิธีการที่ 2 ใช้วิธีการผ่อนผันกรุณาหรือปกป้องบุคคลนั้น ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับความเอาใจใส่หรือได้รับการยอมรับ จะทำให้เป็นผู้ที่มีวินัยมากกว่าผู้ที่ขาดความเอาใจใส่ หรือการยอมรับ

วิธีการที่ 3 การให้ความยุติธรรม เทียบตรง โดยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้มั่นคงปลอดภัย

ชไนเดอร์ สรุปว่า การใช้วิธีการแต่ละวิธีนั้นมีหลักการแนวความคิดต่างกัน แต่วิธีการทั้ง 3 วิธีจะทำให้เด็กรู้จักมโนทัศน์หลาย ๆ รูปแบบที่เกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคมและพัฒนาทักษะในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แต่การจะเลือกแบบใดมาปฏิบัติจะต้องพิจารณารายละเอียดหลายประการประกอบ มิใช่ยึดหลักปฏิบัติตามวินัยเท่านั้น

วาเลต (Valett. 1986 : 109) ได้เสนอวิธีการที่จะพัฒนาการมีระเบียบวินัยของเด็กลงในหนังสือชื่อว่า "Effective Discipline : 10 Steps to Successful Performances" เพื่อเป็นคู่มือปฏิบัติสำหรับครูและผู้ปกครอง ซึ่งจะช่วยในการปรับปรุงการอบรมด้านวินัยของเด็ก ๆ และวิธีการปฏิบัติต่อเด็กให้ประสบความสำเร็จทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน กระบวนการดังกล่าวมี 10 ขั้นตอนดังนี้

1. การทำความเข้าใจในประสิทธิภาพของวินัย
2. การพิจารณาความต้องการและความสนใจของเด็ก
3. การกำหนดเป้าประสงค์และความคาดหวังในการปฏิบัติตามวินัย
4. การสร้างกฎเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามวินัย
5. การวางแผนและการคาดคะเนผลที่จะได้รับ
6. การให้คำปรึกษาหารือร่วมมือกันในการปฏิบัติตามวินัยที่ได้วางกฎเกณฑ์ไว้
7. การบันทึกพฤติกรรมของเด็กที่ปฏิบัติตามวินัย
8. การให้รางวัลจากผลของการปฏิบัติตามวินัยที่ถูกต้อง
9. การแสดงให้เห็นผลของการไม่ปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดไว้
10. การประเมินผลที่ได้ปฏิบัติตามทั้งหมดเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

ดังนั้นการปลูกฝังเสริมสร้างและพัฒนาวินัยในตนเองแก่เด็กจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทำให้ถูกวิธี เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมที่ดีของบุคคลที่จะเป็นพลเมืองดี ซึ่งจำเป็นมากสำหรับทุกสังคม การพัฒนาวินัยในตนเองจะต้องทำตั้งแต่วัยทารก ซึ่งเด็กควรได้รับความอบอุ่นในครอบครัวอันเป็นการสนองตอบความต้องการของเขา และทำให้เด็กเกิดความมั่นคงทางอารมณ์ อันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างมีเหตุผล สามารถใช้แรงจูงใจทางจริยธรรมมาเป็นแนวเสริมในการควบคุมตนเองหรือในการเกิดวินัยในตนเองอย่างมั่นคง ซึ่งการพัฒนาวินัยในตนเองนี้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายและทุกฝ่ายก็ควรจะต้องเข้าใจหลักจิตวิทยาและวิธีการของการพัฒนาวินัยในตนเองให้ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ให้ถูกวิธี อันจะทำให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ หลักสำคัญในการพัฒนาวินัยในตนเองนี้จะต้องใช้ระยะเวลานานพอควร ไม่ใช่สิ่งที่เห็นผลทันตา แต่จะต้องค่อย ๆ พัฒนาวินัยดังกล่าวตามลำดับจึงจะทำให้เกิดผล ดังนั้นทุกฝ่ายจึงควรจะต้องให้ความสนใจและลงมือปลูกฝังและพัฒนาวินัยในตนเองที่ถูกต้องแก่เด็ก

คุณค่าและประโยชน์ของวินัยในตนเอง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังเร่งพัฒนาประเทศ เพื่อความอยู่รอดของชาติและเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน ซึ่งการพัฒนาประเทศให้ลุล่วงดังเป้าหมายนั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือคุณภาพของพลเมือง การปลูกฝังวินัยในตนเองให้แก่เยาวชนจึงเป็นการพัฒนาบุคคลที่จำเป็นยิ่ง มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของวินัยในตนเองไว้ดังต่อไปนี้ คือ

ประดินันท์ อูปรมย์ (2518 : 140-141) ได้อธิบายถึงคุณค่าของวินัยว่าช่วยให้กลุ่มคนหรือสังคมต่าง ๆ อยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ซึ่งวินัยไม่ได้หมายถึงกฎเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับเฉพาะในกลุ่มคนเท่านั้น แต่ยังหมายถึงกฎเกณฑ์หรือระเบียบวินัยภายในตัวบุคคลด้วย กลุ่มสังคมใดที่สมาชิกมีวินัยในตนเองมาก วินัยทางสังคมก็อาจไม่ต้องสร้างขึ้นมากนัก เพราะทุกคนจะมีความรับผิดชอบสูงและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ไม่เบียดเบียนกัน และเจริญก้าวหน้าไปด้วยดี

ทัศนีย์ ฮาชาไนย์ (2519 : 57-62) ได้อธิบายไว้ว่า วินัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มีประสิทธิภาพเพื่อที่จะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ วินัยจะเป็นเครื่องช่วยในการแนะแนวความประพฤติของบุคคล จุดมุ่งหมายของวินัยทั้งหลายมิได้มีไว้เพื่อควบคุมพฤติกรรมของเด็กให้ดำเนินไปตามกำหนดความประพฤติที่ผู้ใหญ่บังคับ แต่ความหมายที่แท้จริงของวินัยคือวิธีการที่จะทำให้เด็กเกิดความต้องการทำในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์แก่สังคมด้วยตัวของตัวเองมิใช่ด้วยการบังคับ ซึ่งวินัยดังกล่าวควรจะเป็นวินัยที่เกิดจากภายในตัวเด็กเองจะดีที่สุด

สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม (2521 : 97) กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของวินัยในตนเองไว้ ดังนี้คือ

1. ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมเป็นระเบียบเรียบร้อย
2. ช่วยให้เด็กมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
3. ช่วยสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ
4. ช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของตนเอง
5. ช่วยให้ครูและเด็กอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและประสบผลสำเร็จในการเรียน

การสอน

6. ช่วยส่งเสริมหลักการปกครองและระบอบประชาธิปไตย

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์ (2522 : 84-85) และกรมวิชาการ (2526 : 21) ได้สรุปคุณค่าของวินัยในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม ดังนี้คือ

1. วินัยทำให้ผู้รักษากลายเป็นคนดีขึ้น เป็นเครื่องป้องกันความเสื่อมเสีย

2. วินัยเป็นเครื่องวัดความดีของคน ใครเป็นคนดีหรือเลว ดีมาก ดีน้อย ไม่มีอะไรเป็นเครื่องวัดได้แม่นยำเท่ากับการสังเกตวินัยของผู้นั้น ผู้ใดเคร่งครัดในวินัยในตนเองผู้นั้นเป็นคนดี

3. วินัยเป็นเครื่องแสดงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. เมื่อฝึกบ่อย ๆ จนเป็นนิสัย จะช่วยให้การงานสำเร็จเรียบร้อย รวดเร็ว

บุญชม ศรีสะอาด และคนอื่น ๆ (2528 : 111) กล่าวถึงคุณค่าของวินัยในตนเองไว้ดังนี้

1. วินัยในตนเองช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าของสังคม

2. วินัยในตนเองเป็นเครื่องเตรียมตัวเด็กสำหรับการดำเนินชีวิตในภายหน้า ซึ่งเมื่อเติบโตใหญ่มีเสรีภาพอย่างเต็มที่ก็จะมีอิสระที่จะต้องผูกพันกับความรู้สึกรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดด้วย

3. วินัยในตนเองเป็นเครื่องปลูกฝังการรู้จักควบคุมตนเองที่ละน้อยจะได้เป็นนิสัยติดตัวไปภายหน้า

✓ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537 : 5-6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยได้ดังนี้

1. ด้านครอบครัว การที่สมาชิกในครอบครัวมีวินัยไม่ว่าจะเป็นวินัยภายนอกหรือวินัยในตนเอง ย่อมก่อให้เกิดความไว้วางใจเชื่อมั่นระหว่างสมาชิก ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว โดยเฉพาะสมาชิกผู้เยาว์ของครอบครัวเมื่อเติบโตขึ้นจากครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีย่อมเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีความมั่นคงทางจิตใจ กล้าที่จะเรียนรู้และปรับตัวในสิ่งใหม่ ๆ อันจะเป็นกำลังคนที่สำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศสืบไป

2. ด้านสังคม เมื่อกลุ่มคนในสังคมมีการรักษาระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกัน เช่น การช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติ การเคารพและไม่ล่วงเกินสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติตามประเพณีแบบแผนปฏิบัติของสังคม ก็จะทำให้การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคมเป็นไปอย่างสงบสุข

3. ด้านเศรษฐกิจ ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันที่มีการดำเนินงานทางภาคธุรกิจอย่างรวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีสื่อสารเป็นเครื่องมือ เวลาจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง ซึ่งผู้ดำเนินการทางธุรกิจจะต้องรักษาและใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ดังนั้นการมีวินัยตรงต่อเวลาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนั้นการมีวินัยในตนเองเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ในการดำเนินงานทางธุรกิจก็มีส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญเติบโตเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการเมือง การที่ประชาชนในสังคมไทยมีความเคารพยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่แตกต่างไปจากตน และตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนในระบอบการปกครอง

แบบประชาธิปไตยในฐานะประชาชนอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการบริหารราชการแผ่นดินด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล และการหมั่นตรวจสอบการบริหารงานของคณะรัฐบาลอย่างใกล้ชิดด้วยความตระหนักในหน้าที่ของพรรคฝ่ายค้านอย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้เป็นวินัยในตนเองที่สำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาทางการเมืองของประเทศเป็นไปได้อย่างง่ายดาย

โครว์ และ โครว์ (Crow and Crow. 1962 : 398) อธิบายไว้ว่า การสร้างวินัยในตนเองแก่เด็กจะเป็นการถ่ายทอดการเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมของสังคมของเขา เพื่อให้มีพฤติกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงตนเองและผู้อื่นด้วย การสร้างวินัยในตนเองจะช่วยให้เขาได้กระทำการที่สังคมยอมรับ เพื่อเขาจะได้มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ซึ่งจะเป็นสิ่งที่เขาก็จะรู้สึกพอใจด้วยเช่นกัน

นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537 : 6-7) ได้กล่าวถึงผลของการขาดวินัยไว้ดังนี้

การขาดวินัยของคนในชาติกลุ่มต่าง ๆ ทำให้เกิดผลเสียหลายประการ ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ด้านครอบครัว เมื่อสมาชิกในครอบครัวขาดระเบียบวินัยไม่ยอมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์แบบแผนปฏิบัติของครอบครัว ตลอดจนการไม่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้ความเป็นสถาบันครอบครัวเสื่อมสลายไป พื้นฐานความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมที่สมาชิกผู้เยาว์ควรจะได้รับ การปลูกฝังไว้จากครอบครัวก็ขาดหาย บุคคลเหล่านี้เมื่อเติบโตเข้าสู่สังคมอื่น ๆ ก็จะกลายเป็นผู้มีส่วนสร้างปัญหาให้กับสังคมได้สืบไป

2. ด้านสังคม สังคมใดก็ตามที่สมาชิกในสังคมไร้ระเบียบวินัยทั้งที่เป็นวินัยในตนเองและวินัยที่เกิดจากการยอมรับปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ ย่อมทำให้สังคมนั้น ๆ ตกอยู่ในสภาวะสับสน สมาชิกในสังคมปราศจากจิตสำนึกร่วมกันต่อการสร้างสรรค์สังคมและต่างมุ่งหวังแย่งชิงผลประโยชน์เข้าสู่ตนโดยไม่มีขอบเขตจำกัด สภาวะดังกล่าวนี้ในท้ายที่สุดแล้วอาจนำไปสู่ความล่มสลายของสังคมนั้น หากไม่ได้รับการป้องกันแก้ไขอย่างจริงจัง

3. ด้านเศรษฐกิจ ความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นครั้งละจำนวนมาก ๆ และหลายกรณีส่วนใหญ่เป็นเพราะความไร้วินัยของบุคคลแทบทั้งสิ้น เช่น การเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์และทางเรือ การเกิดอัคคีภัย ตลอดจนการสูญเสียรายได้จากการส่งสินค้าต่าง ๆ ไปยังต่างประเทศ ในกรณีที่ผู้ส่งสินค้าออกทำการปลอมแปลงปะปนสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพ และภายหลังก็ได้รับการปฏิเสธส่งสินค้าเข้าดังกล่าวจากประเทศต่าง ๆ เป็นต้น

4. ด้านการเมือง เหตุการณ์วุ่นวายทางการเมืองของไทยหลาย ๆ กรณีเกิดขึ้นเนื่องจากนักการเมืองและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองขาดระเบียบวินัยทางการเมือง เช่น การก่อการจลาจล การปฏิวัติรัฐประหาร การใช้อำนาจหน้าที่ทางการเมืองเพื่อเบียดบังเอาผลประโยชน์ที่ได้รับเข้าสู่ตน เป็นต้น เหตุการณ์วุ่นวายทางการเมืองเหล่านี้ส่งผลเสียต่อ

ภาพพจน์ของประเทศในสายตาของชาวต่างประเทศที่จะเข้ามาลงทุนประกอบกิจการต่าง ๆ และ
ส่งผลเสียต่อการดำเนินงานทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า วินัยจะช่วยกำหนดทิศทางให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติใน
แนวทางเดียวกันเพื่อความสงบเรียบร้อยของส่วนรวม ถ้าหากปราศจากวินัยแล้วการอยู่ร่วมกัน
ของคนในสังคมแต่ละกลุ่มก็ย่อมจะวุ่นวายสับสน เพราะแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน ทั้งใน
ระดับการศึกษา ความรู้ จิตใจ การอบรมเลี้ยงดู และความต้องการในด้านต่าง ๆ เป็นต้น ในขณะที่
เดียวกันถ้าคนในสังคมนั้น ๆ มีวินัยในตนเองจะทำให้บุคคลนั้นมีความประพฤติที่มีเหตุผล มี
ความอดทน มั่นคงทางอารมณ์และเป็นผู้มีจริยธรรม ซึ่งจะทำให้คนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกัน
ได้อย่างสงบสุข การพัฒนาวินัยในตนเองแก่เด็กหรือเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะช่วย
เด็กหรือเยาวชนรู้จักดำเนินชีวิตของตนอย่างถูกต้องมีเหตุผล และเลือกทำในสิ่งที่ถูกต้อง
เหมาะสม สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมอยู่อย่างมีความสุข ไม่สร้างปัญหาให้แก่สังคมที่ตนอยู่และ
ยังช่วยพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษาของบาร์ค (Baruch. 1949 : 4-5) พบว่า วินัยในตนเองจะเกิดขึ้นกับ
บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และยังพบว่าผู้นำจะต้องมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบและมี
ความเชื่อมั่นในตนเอง วินัยช่วยทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

เชเวียคอฟ และ ฟรีทซ์ (Sheviakov and Fritz. 1955 : 8-14) ได้ศึกษาถึงประเภท
ของวินัยที่ควรปลูกฝังให้แก่เด็กว่าไม่ควรเป็นวินัยที่มีรากฐานของการปฏิบัติตามคำสั่งและให้
ความเห็นต่อไปอีกว่าควรเป็นเรื่องของความตั้งใจ ซึ่งมีใช้การกระทำตามคำสั่งหรือเพราะการ
ลงโทษ นั่นคือการปลูกฝังให้เกิดวินัยในตนเอง ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความชื่นชอบและรักใน
อุดมคติ

อีตันและคณะ (Eaton, and others. 1956 : 350-357) ได้ทำการวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่าเด็ก
ที่กำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีการฝ่าฝืนกฎข้อบังคับมากกว่าในระดับอื่น ๆ จากการ
สัมภาษณ์ครูจำนวน 30 คน ที่สอนในโรงเรียนที่เปิดในภาคฤดูร้อน ค.ศ. 1954 ผลการวิจัยพบว่า
พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กนักเรียนมี 17 อย่าง ได้แก่ ทำงานสะเพร่า ไม่สนใจเรียน ชอบ
โก่ง สู้บู้หรือ พุดสอ ดื้อไม่ยอมรับผิด โกหก ลักขโมย ไม่ส่งผ้าผืน ชอบ ผีปาก แข่งดำ ไม่เป็น
ระเบียบ ดื้อสุรา ปัญหาด้านเพศ ไม่สุภาพ พุดจาหยาบคาย และชอบดูคำตอบของผู้อื่น
นอกจากนี้ยังพบว่า การฝ่าฝืนกฎข้อบังคับของโรงเรียนและความประพฤติที่ขัดต่อศีลธรรม

อันติงาม เป็นปัญหาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นแก่เด็กส่วนใหญ่ร้อยละ 60 ของปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน ถ้าจะแบ่งตามชั้นแล้วการฝ่าฝืนกฎข้อบังคับนั้นในชั้น 1 - 6 มีร้อยละ 73 ชั้น 7 - 9 ร้อยละ 77 ชั้น 10 - 12 มีร้อยละ 28

บีตาต (Bedard. 1964 : 288) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเขียนนโยบายทางวินัยของโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อสำรวจเกี่ยวกับการเขียนนโยบายทางวินัย วิเคราะห์การเขียนนโยบายทางวินัย ตลอดจนสร้างหลักเกณฑ์การเขียนนโยบายทางวินัย ปรากฏผลการศึกษาด้านปัญหาทางวินัยเด่น ๆ ที่รายงานมา คือ การสูบบุหรี่ เด็กหนีโรงเรียน ประพฤติผิดในชั้นเรียน ดิยาเสพยัติดและลักขโมย

ออสซูเบล (Ausubel. 1968 : 189-190) ได้ให้ความเห็นว่าแบบของวินัยที่ได้ผลและมั่นคงซึ่งเราต้องการให้เกิดในตัวเด็กคือวินัยในตนเองที่มีรากฐานมาจากการควบคุมภายในตนและภายนอกตน การควบคุมภายในตน เช่น การอบรมเลี้ยงดูอย่างสม่ำเสมอ แต่การบังคับและการลงโทษซึ่งเป็นการควบคุมภายนอกจะช่วยปลูกฝังวินัยในตนเองได้เพียงเล็กน้อย

มัสเซน (Mussen. 1969 : 335-341, 513-514) ศึกษาพบว่า การฝึกวินัยให้แก่เด็กโดยใช้เหตุผลและให้ความรักเป็นการฝึกวินัยที่ได้ผลดีที่สุด และช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสมองของเด็ก เพราะช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุผล หรือมาตรฐานสังคมที่พ่อแม่ต้องการ วิธีนี้จะช่วยให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงขึ้น ซึ่งการฝึกวินัยและส่งเสริมพัฒนาการของความรู้สึกรับผิดชอบโดยการให้ความรักนั้นควรใช้จนกว่าเด็กจะเลิกกระทำพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เพราะเป็นการกระตุ้นให้เด็กยอมรับอย่างแท้จริงว่าการกระทำของเขาไม่เหมาะสม

วิกกินส์ (Wiggins. 1971 : 289) ได้อ้างอิงถึงผลการวิจัยของโกซ์ (Gough) ที่ศึกษาเกี่ยวกับวินัยในตนเองพบว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองสูงจะมีความรับผิดชอบมาก มีความวิตกกังวลน้อย มีความอดทน มีเหตุผล มีความยืดหยุ่นในความคิดและพฤติกรรมทางสังคม และมีสุขภาพดีกว่าผู้ที่ขาดวินัยในตนเองด้วย

โรบินสัน (Robinson. 1978 : 2854-B) ได้ศึกษาถึงการฝึกการพัฒนาการควบคุมตนเองในเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว โดยใช้วิธีการปรับพฤติกรรม 2 แบบ คือ วิธีการปรับพฤติกรรมโดยชี้ให้เห็นว่าเกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Operant Behavior Modification-OBM) ซึ่งมีประสิทธิภาพมากในการช่วยแก้ไขเด็กที่มีปัญหา และวิธีการปรับพฤติกรรมโดยเน้นให้เกิดภายในตัวบุคคลในช่วงของการเรียนรู้ (Cognitive Behavior Modification - CBM) ซึ่งมีประสิทธิภาพมากในการแก้ไขเด็กที่มีพฤติกรรมหุนหันพลันแล่น มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการสอบ มีความโกรธและโมโหง่าย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายที่มีความก้าวร้าว 40 คน อายุ 15-17 ปี สุ่มแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม สำหรับกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ให้ได้รับการฝึกควบคุมตนเองแบบ OBM และ CBM ส่วนกลุ่มควบคุมไม่มีการให้การฝึกใด ๆ ทั้งสิ้น ใช้เวลาในการฝึก 6 สัปดาห์ จำนวน 12 ครั้ง โดยใช้เกม 2 อย่างคือ Perfection และ Labyrinth ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เร้าให้เกิดความสนใจและเกิดความตึงเครียด มี

การทดสอบก่อนและหลังการฝึก และวัดผลด้วยการสังเกตความตั้งใจในการเรียน พฤติกรรมในการเรียนและในห้องเรียน ผลการทดลองปรากฏว่าการฝึกการควบคุมตนเองด้วยวิธีการทั้ง 2 แบบ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าเด็กยังคงมีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่มีระเบียบวินัย การขาดเรียนและการก่อความวุ่นวายในห้องเรียนยังคงมีอยู่

งานวิจัยในประเทศ

เสงี่ยม อินภิรมย์ (2505 : 35) ทำการสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จังหวัดพระนคร จำนวน 40 แห่ง ผลการสำรวจปรากฏว่าปัญหาที่สำคัญทางวินัยของนักเรียน ได้แก่ การพูดปด การหนีโรงเรียน ไม่สนใจเรียน การคัดโกง การทะเลาะวิวาท การลักขโมย การก้าวร้าว การสูบบุหรี่ และยังพบอีกว่าปัญหาที่ควบคุมยากลำบากที่สุดในโรงเรียนรัฐบาลชาย ได้แก่ การหนีโรงเรียน การพูดปด การลักขโมย การทะเลาะวิวาท ตามลำดับ ส่วนในโรงเรียนรัฐบาลหญิง ได้แก่ การคัดโกง ไม่สนใจเรียน หนีโรงเรียน ลักขโมย ตามลำดับ ส่วนในโรงเรียนราษฎร์ชายปัญหาที่ควบคุมยากที่สุดคือ ไม่สนใจเรียน การต่อสู้ การทะเลาะวิวาท ตามลำดับ ในโรงเรียนราษฎร์หญิง คือ การพูดปด พูดสบถสาบาน หนีโรงเรียน ตามลำดับ เมื่อรวมชายหญิงแล้ว ผลปรากฏว่าปัญหาที่ควบคุมยากที่สุดในโรงเรียนรัฐบาล คือ การหนีโรงเรียน การลักขโมย พูดปด การคัดโกง ไม่สนใจเรียน ตามลำดับ ส่วนในโรงเรียนราษฎร์ ได้แก่ การพูดปด การพูดสบถสาบาน การต่อสู้ ไม่สนใจเรียน สูบบุหรี่ ตามลำดับ

สำเร้ง บุญเรืองรัตน์ (2515 : 112-116) ทำการวิจัยปัญหาต่างๆ ที่เกิดในโรงเรียนกลุ่มประเทศซีมีโอ (SEMEO) ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งในเมืองและชนบท โดยให้ครูเขียนรายงานตามแบบสอบถาม พบปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้

ปัญหาในระดับประถมศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนนักเรียน ทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน รบกวนชั้นเรียนขณะครูกำลังสอน ขัดคำสั่งและระเบียบของโรงเรียน ไม่สนใจในการเรียน ลักขโมยของ เรียนหนังสือไม่ดี หนีโรงเรียน ไม่สุภาพ ไม่เคารพครู ไม่ทำการบ้านตามที่ครูสั่ง ขัดแย้งกับครู ทุกจิตเวลาสอบ พูดจาหยาบคาย เกิดอุบัติเหตุทั้งครูและนักเรียนมาโรงเรียนสาย สุขภาพไม่สมบูรณ์ ผู้ปกครองตำโรงเรียนและครู ครูและนักเรียนลืมนำวัสดุอุปกรณ์สำคัญมาใช้ในการเรียนการสอน

ปัญหาในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ รบกวนชั้นเรียนขณะกำลังสอน ขัดคำสั่งและระเบียบของโรงเรียน ไม่สนใจในการเรียน แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนนักเรียน ทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน เรียนหนังสือไม่ดี หนีโรงเรียน ไม่ทำการบ้าน ทุกจิตเวลาสอบ ไม่สุภาพไม่เคารพครู ลักขโมย ขัดแย้งกับครู พูดจาหยาบคาย พูดปด สุขภาพไม่สมบูรณ์ ความไม่

ร่วมมือกันระหว่างคณะครู ผู้ปกครองดำโรงเรียนและครู ครูลิ้มเอาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นมาโรงเรียน

กรุณา กิจขยัน (2517 : 77-81) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอก และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอก และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบทดสอบคุณธรรมแห่งพลเมืองดี แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอก แบบสอบถามความมีวินัยแห่งตน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า t (t -test) และค่า F (F -test) ผลสรุปจากการวิจัยพบว่า คุณธรรมแห่งพลเมืองดีและความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงในทางบวกกับความมีวินัยแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ผู้ปกครองต่างอาชีพกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขาย อาชีพรับราชการ มีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพกสิกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขายและอาชีพรับราชการมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน และนักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภัทรา นิคมานนท์ (2517 : 113-114) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้า ความรู้สึกรับผิดชอบ วินัยในตนเอง ความเกรงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีจุดประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้ากับความรู้สึกรับผิดชอบ วินัยในตนเอง ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาปีที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2516 วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จำนวน 336 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการถือศีลห้า แบบทดสอบวัดความรู้สึกรับผิดชอบ แบบทดสอบวัดการมีวินัยในตนเอง และแบบทดสอบวัดความเกรงใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ผลสรุปจากการวิจัยพบว่า ในกลุ่มนักศึกษาชายทั้งความรู้สึกรับผิดชอบและวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการถือศีลห้าทุก ๆ ข้อ แต่ในกลุ่มนักศึกษาหญิงความรู้สึกรับผิดชอบและวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการถือศีลห้าเพียงข้อเดียวคือเว้นจากการเสพของมีนเมา อย่างไรก็ตามพบว่าความรู้สึกรับผิดชอบ วินัยในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทั้งในนักศึกษาชายและหญิง

วรรณวิภา ทองงอก (2517 : 85-87) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสอนของนิสิตฝึกสอนวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและการสอน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง

ทัศนคติต่ออาชีพครูต่อวินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนของนิสิต เพศ และอาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก ที่ทำการฝึกสอนในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2516 จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพครู แบบสอบถามวินัยในตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า F (F-test) ผลสรุปจากการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่ออาชีพครูมีความสัมพันธ์กับวินัยในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ในการสอน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความแตกต่างระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ในการสอนของนิสิตชายและหญิง พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นิสิตที่มีผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเองและมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิวัฒน์ อัครวานิชย์ (2523 : 120-121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ และศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองและความซื่อสัตย์ของเด็กไทยที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดจากภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้และภาคกลาง ซึ่งกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 856 คน โดยใช้แบบทดสอบวินัยในตนเองและแบบทดสอบความซื่อสัตย์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า t (t-test) ค่า F (F-test) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีชั้นเรียนแตกต่างกันมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน แต่มีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีวินัยในตนเองและความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองและความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนชาย และนักเรียนที่อยู่ในต่างจังหวัดมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพฯ แต่มีความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน

ชวลี นาคทัต (2524 : 40-44) ได้ทำการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศีลธรรมและความมีวินัยแห่งตน มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศีลธรรม และความมีวินัยแห่งตน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2523 จำนวน 78 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีนักเรียน 39 คน ได้จากการสุ่มมา และใช้วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบปกติ ใช้เวลาทำการทดลอง 20 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศีลธรรม และแบบสอบถามความมีวินัยแห่งตน การวิเคราะห์

ข้อมูลโดยหาค่า t (t-test) ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีวินัยแห่งตนต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความมีวินัยแห่งตนของนักเรียนกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชฎาพร พัชรขเจียร (2524 : 73-74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในเรื่องการรักความอิสระ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย การเคารพผู้อาวุโส การถือพรคถือพวก การตรงต่อเวลา การประหยัดมัธยัสถ์ การนิยมไทย การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์และการพึ่งตนเอง กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครจาก 8 โรงเรียนจำนวน 800 คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า t (t-test) และค่าไคสแควร์ (X^2) ผลสรุปจากงานวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเรื่องระเบียบวินัยอยู่ในระดับสูง

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525 : 56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524 จำนวน 28 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 14 คน และกลุ่ม ควบคุม 14 คน กลุ่มทดลองใช้ฝึกกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มควบคุมสอนตามปกติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า t (t-test) ผลสรุปจากการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการการมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการการมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุพดี เตชะอังกูร (2525 : 42-44) ได้ทดลองใช้การขีดหนึ่งตะลุงเป็นสื่อกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านวินัยแห่งตน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลปากพนัง 2 อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2524 แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองให้ได้รับความรู้ด้วยการขีดหนึ่งตะลุง กลุ่มควบคุมให้ได้รับความรู้เป็นข้อสนทนา ใช้เวลาทำการทดลอง 5 ครั้ง ผลจากการทดลองสรุปได้ว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีวินัยแห่งตนสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการมีวินัยแห่งตนของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

กัญญา ประสงค์เจริญ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทดลองใช้เทคนิคแม่แบบนิทานประกอบหุ่นเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลาทดลอง 7 ครั้ง ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม

✓ สุนารี เตชะโชควิวัฒน์ (2526 : 118-119) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง และศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นเรียน เพศ และสภาพครอบครัวของนักเรียนที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2526 ของโรงเรียนเบญจมินทร์คอลเลจและโรงเรียนปานะพันธ์วิทยา มีทั้งนักเรียนประจำและไป-กลับ จำนวน 228 คน เป็นชาย 113 คน หญิง 115 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียนและครอบครัว แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามวินัยในตนเอง และแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า t (t -test) และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ผลจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีวินัยในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีวินัยในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

5. นักเรียนที่มีสถานภาพแตกต่างกันจะได้รับการอบรมเลี้ยงดู และมีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน

6. นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวแตกต่างกันจะได้รับการอบรมเลี้ยงดู และมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน แต่มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมชาย สิงห์พันธุ์ (2527 : 132-134) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและควมมีวินัยในตนเองในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบซินดิเคทและการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนจริยธรรมและควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาสังคมศึกษา โดยวิธีสอนแบบ

ซินดิเคทกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีทุ่งสง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2526 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน นักเรียนกลุ่มทดลองเรียนโดยวิธีสอนแบบซินดิเคท นักเรียนกลุ่มควบคุมเรียนโดยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 8 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา (ความเชื่อมั่น .8773) และแบบสอบถามความมีวินัยในตนเองของดวงเดือน พันธุมนาวิน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า t (t -test) ผลสรุปจากการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนการเรียนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความมีวินัยในตนเองของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดวงใจ เนตรโรจน์ (2527 : 57-66) ได้สร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความมีวินัยในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2526 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 กรุงเทพมหานคร จำนวน 858 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทำการทดลองสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 3 ครั้ง เพื่อหาคุณภาพของข้อสอบและแบบทดสอบ ผลการศึกษาพบว่า แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความมีวินัยในตนเอง ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 6 ฉบับ คือ แบบทดสอบด้านความรู้สึกรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความตั้งใจ ความอดทน ความเป็นผู้นำและความซื่อสัตย์ ซึ่งแบบทดสอบย่อยที่วัดในแต่ละด้าน มีจำนวน 22, 12, 19, 13, 17 และ 17 ข้อตามลำดับ รวมทั้งฉบับมีข้อสอบทั้งหมด 100 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 40 นาที ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบย่อยแต่ละฉบับมีค่าดังนี้คือ 0.7417, 0.5784, 0.7827, 0.7188, 0.6386 และ 0.9248 สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ตีความหมายของคะแนนในแต่ละด้าน มีค่าเท่ากับ 14, 6, 11, 7, 11 และ 12 คะแนนตามลำดับ ส่วนเกณฑ์ของคะแนนรวมทุกด้าน คือ 69 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนที่สอบได้คะแนนเท่ากับคะแนนเกณฑ์หรือมากกว่าขึ้นไปเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองของแต่ละด้านเหล่านั้น

แจ่มจันทร์ เกียรติกุล (2531 : 99) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเอง และวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน และอยู่ในชั้นเรียนของครูที่มีพฤติกรรมทางวาจาและท่าทางแตกต่างกัน ใช้เวลาศึกษา 8 สัปดาห์ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันซึ่งมี 2 แบบ คือ แบบใช้เหตุผลและแบบเข้มงวด และอยู่ในชั้นเรียนของครูที่มีพฤติกรรมทางวาจาและท่าทางแบบครูเป็นศูนย์กลาง มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมี

ความเชื่อมั่นในตนเองและมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า วินัยในตนเองเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม ดังนั้นการพยายามปลูกฝังและส่งเสริมการมีวินัยในตนเองให้แก่นักเรียน โดยใช้วิธีที่เกิดขึ้นจากการรู้จักความรับผิดชอบและเกียรติของตนย่อมจะมีผลให้นักเรียนทำความดีเพราะรักที่จะทำความดี ไม่ใช่เพราะเกรงกลัวอำนาจภายนอก นักเรียนย่อมจะเป็นผู้รู้คุณค่าของตนเอง อันเป็นคุณธรรมที่สูงของความเป็นคน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอก

ปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ

โดยธรรมชาติแล้วเพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกัน ทั้งทางโครงสร้างของร่างกาย อารมณ์ ความต้องการทางสังคมและความสนใจต่าง ๆ เพศเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลนั้น ๆ แสดงออกมาขึ้นอยู่กับความแตกต่างทางชีวภาพและทางสภาพแวดล้อม ความแตกต่างทางชีวภาพทำให้เกิดการแบ่งบทบาทความรับผิดชอบให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายของแต่ละเพศ ส่วนสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมก็มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดบทบาท บุคลิกภาพและแบบแผนของพฤติกรรมของผู้หญิงและผู้ชาย เช่น การอบรมเลี้ยงดู เจือปนสังคมนิยมและวัฒนธรรม การเรียนรู้ความแตกต่างของบทบาทของเพศเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและการสังเกตตัวแบบ ดังนั้นทั้งการอบรมเลี้ยงดูและการสังเกตตัวแบบต่าง ๆ ใน สภาพแวดล้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนรู้บทบาทต่าง ๆ ของเด็ก บิดามารดามักเข้มงวดกวดขันในเรื่องระเบียบวินัยกับลูกสาวมากกว่าลูกชาย ดังนั้นบรรทัดฐานทางสังคมจึงเป็นผู้กำหนดบทบาททางเพศให้เพศหญิงและเพศชายมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่างกัน (Hurlock. 1984 : 403 ; Bandura. 1986 : 347 ; Grusec. 1988: 293)

ระดับชั้น

แบนดูรา (Bandura. 1977: 16-22) ถือว่าจริยธรรมเป็นความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์สำหรับการประเมินความถูกผิดของพฤติกรรมและกฎเกณฑ์เหล่านี้เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งการ

เรียนรู้ของมนุษย์ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ของตนเอง ส่วนหนึ่งเกิดจากการสังเกต พฤติกรรมของผู้อื่น เป็นการเรียนรู้ด้วยการสังเกต ฟังคำบอกเล่าและอ่านจากบันทึก จากแนวคิดนี้จึงกล่าวได้ว่า คนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทางสังคมต่างกันย่อมมีความสามารถและโอกาสในการเรียนรู้แตกต่างกัน เด็กสามารถเรียนรู้ได้เฉพาะสิ่งที่ง่ายใกล้ตัว มีลักษณะเป็นรูปธรรม ในขณะที่ผู้ใหญ่สามารถพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้ละเอียดลึกซึ้งกว่าและเป็นนามธรรมกว่า เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ย่อมมีโอกาสในการเรียนรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ น้อยกว่าครู ทั้งนี้เพราะว่าสภาพภาพเป็นสิ่งเฉพาะที่ทำให้แต่ละบุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อมและมีบทบาทแตกต่างกันไป

สุขภาพจิต

องค์การอนามัยโลกให้คำจำกัดความของสุขภาพจิตไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะปรับตัวให้มีความสุขและเข้ากับสังคมสิ่งแวดล้อมได้ดีด้วย มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สามารถดำรงชีวิตของตนได้โดยไม่ต้องเสียดุลยภาพ ทำให้มีความสุขความสบายใจ รวมทั้งสามารถสนองตอบความต้องการของตนเองในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นภายในจิตใจแต่อย่างใด สุขภาพจิตมิได้หมายถึงแต่เพียงการปราศจากโรคทางจิตและโรคทางประสาทเท่านั้น หากแต่รวมถึงการปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างดีด้วย (จรินทร์ ธานีรัตน์. 2523 : 25)

วัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ มีอารมณ์อ่อนไหว โกรธง่าย เสียใจง่าย มีปมด้อยได้ง่าย และมีความสับสนในค่านิยมต่าง ๆ บางครั้งต้องการความเป็นอิสระและอยากเป็นตัวของตัวเอง แต่บางครั้งก็เกิดความไม่มั่นใจเมื่อต้องแสดงบทบาทเป็นผู้ใหญ่หรือทำอะไรแทนผู้ใหญ่ กล่าวกันว่า วัยรุ่นมีอารมณ์และพฤติกรรมรุนแรง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในด้านร่างกายและต่อมต่าง ๆ เป็นวัยที่เริ่มมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ทางร่างกายพร้อมที่จะเป็นพ่อหรือแม่คนได้ ความเป็นอิสระและความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น เริ่มสนใจเพศตรงกันข้ามและเริ่มเกี่ยวข้องกับโลกของงานและการแสวงหาความหมายของชีวิต วัยรุ่นจึงต้องรีบทำความเข้าใจและรู้จักตนเองเสียใหม่ ต้องเผชิญกับการเรียกร้องของสังคมที่ต้องการให้เขาเตรียมตัวเพื่อการทำมาหาเลี้ยงชีพ การตั้งครอบครัวและการเป็นพลเมืองดีของชาติ (ศิริวัฒน์ นิจนตร. 2526 : 18 ; อ้างอิงจาก Hurlock. 1959 : 263 ; Hurlock. 1964 : 467 ; Strang. 1958 : 647) ด้วยเหตุนี้วัยรุ่นจึงมีความยากลำบากในการปรับตัว มีปัญหาความเครียดทางอารมณ์ หุนหันพลันแล่น อาจทำให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรมขึ้นถ้าหากไม่สามารถควบคุมตนเองได้

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในสังคมนั้น เบิร์ต (แสง ทวีคุณ. 2538 : 29 ; อ้างอิงจาก Burt. 1965) พบว่า เด็กซึ่งต่อมากลายเป็นอาชญากรนั้นร้อยละ 63 ของเด็ก

เหล่านั้นเคยรายงานว่ามีลักษณะอาการทางประสาทอย่างเห็นได้ชัดเจนมาก่อน และการวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับสุขภาพจิตของผู้ที่มีพฤติกรรมขัดสังคมหรือกฎหมายก็พบว่า การมีสุขภาพจิตเสื่อมเป็นจุดอ่อนของบุคคลซึ่งถ้ามีปัญหาอื่นเพิ่มขึ้นก็อาจจะทำให้เขามีพฤติกรรมที่เป็นปัญหากับสังคมได้โดยง่าย (นพนธ์ สัมมา. 2523 และ สุพจน์ จักขุทิพย์. 2521) และเป็นที่น่าวิตกว่านักเรียนในสถานศึกษามีปัญหาสุขภาพจิตกันมาก ดังรายงานการวิจัยการสำรวจและผลงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 และเทียบเท่า นั้น ได้มีผู้ศึกษา กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดชัยนาทพบว่า มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาสุขภาพจิตถึงร้อยละ 68.84 ของจำนวนนักเรียนที่สุ่มมาศึกษาทั้งหมด (ธนู ชาดิธนานนท์ และคนอื่น ๆ 2521 : 60-66) และเท่าที่ปรากฏพบว่า มีปัญหามากในด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาทางอารมณ์และสังคม พฤติกรรมที่เป็นปัญหามีทั้งพฤติกรรมก้าวร้าวและถอยหนี เช่น รังแกคนอื่น ทำลายของ พุดเทจ ขโมย การกระทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน ทะเลาะวิวาทกับกลุ่มเพื่อน ควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น เก็บตัว ซึมเศร้า เหม่อลอย ไม่ยอมช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ติดเตียงตนเอง วิตกกังวล เป็นต้น (หน่วยแนะแนว. 2524 : 1-103) สำหรับในระดับมหาวิทยาลัยมีการสุ่มตัวอย่างนักศึกษาชายและหญิงชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งมีอายุระหว่าง 16 - 22 ปี มาสำรวจภาวะสุขภาพจิตพบว่า นักศึกษาที่มีความจำเป็นต้องเข้ารับบริการทางจิตเวชตั้งแต่ระดับเล็กน้อยไปจนถึงระดับที่ต้องการรักษาอย่างจริงจังมีถึงร้อยละ 44.20 (กวี สุวรรณกิจ และ อัจฉรา จันไกรผล. 2520 : 12-23) จะเห็นได้ว่า นักเรียนในสถานศึกษาต่าง ๆ มีปัญหาสุขภาพจิตมากเป็นที่น่าวิตก เพราะสุขภาพจิตที่ไม่ดีนั้นมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมหลายอย่าง

ดังนั้นสุขภาพจิตจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะผู้ที่มีสุขภาพจิตดี หมายถึง ผู้ที่มีความรู้สึกไม่วิตกกังวล อันประกอบด้วยความกลัวในเรื่องต่างๆ โดยปราศจากเหตุผลอันควร ความกลัว ความโกรธง่าย ความตื่นตื้นง่าย ขาดสมาธิ ขาดความกล้าและกลัวผิด นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงปัญหาทางกายด้วย คนที่มีสุขภาพจิตดีนั้นจะเป็นคนที่มองโลกในแง่ดี รับรู้ความจริงได้ถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความมั่นคงทางจิตใจ เป็นต้น คนที่มีลักษณะเช่นนี้จึงสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างดีและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2536)

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับความประสบความสำเร็จส่วนตัวของเขา ความสำเร็จของกลุ่มของเขา และความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ. ม.ป.ป. : 166) ดังนั้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งมีการศึกษาและให้ความหมายกันไว้ดังนี้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความสามารถที่จะกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานอย่างเหมาะสม มุมนะบากบันฝ่าฟันกับอุปสรรคเพื่อให้บรรลุจุดหมายนั้น ถ้าประสบความสำเร็จความล้มเหลวก็ไม่ย่อท้อ ยอมรับปัญหาและหาทางแก้ไขเสมอ ซึ่งจะทำให้ประสบความสำเร็จและเอาชนะอุปสรรคในการทำงานได้เป็นอย่างดี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ. ม.ป.ป. : 11)

ประสาธ ปัทมวงกูร (2516 : 7) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จเมื่อเผชิญกับอุปสรรคจะไม่ย่อท้อ แต่จะมีความวิริยะอุตสาหะที่จะฝ่าฟันอุปสรรคให้หมดไป บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความรับผิดชอบสูงและชอบเป็นผู้นำ

เมอร์เรย์ (Murray. 1964 : 19) กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นความต้องการที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน เป็นความต้องการทางจิตของมนุษย์ที่จะเพียรพยายามทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก

แม็คเคลแลนด์ (McClelland. 1969 : 104) ให้คำจำกัดความว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ

ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ดารณี วงษ์อยู่น้อย (2525 : 73-74) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ 2 พวกคือ

1. บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีพฤติกรรมดังนี้
 - 1.1 กล้าเสี่ยงพอสมควร
 - 1.2 มีทักษะในการจัดระบบงาน
 - 1.3 มีระดับความทะเยอทะยานสูง
 - 1.4 ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง
 - 1.5 อดทนทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน
 - 1.6 เล็งการณ์ไกลและมีแผนระยะยาว
 - 1.7 เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก
 - 1.8 ต้องการทราบแน่ชัดว่าการตัดสินใจของตนมีผลอย่างไร
 - 1.9 ขยันแข็งแรงในงานที่ต้องใช้สมองและงานที่ไม่ซ้ำแบบใคร
 - 1.10 ชอบทำงานให้เสร็จตามความพอใจของตนไม่ให้ใครบงการ
 - 1.11 มุ่งเลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้และเหมาะสมกับความสามารถ

- 1.12 เมื่องานที่กำลังทำอยู่ถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวนจะพยายามทำต่อไป
ให้สำเร็จ
- 1.13 จะทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุมาตรฐานของตนเอง ไม่มุงหวังวัลหรือ
ชื่อเสียง
- 1.14 คิดว่าทุกสิ่งจะสำเร็จลงได้ด้วยความตั้งใจจริงและทำงานจริงของตน ไม่ใช่
เกิดจากโอกาสและไม่เชื่อในสิ่งมหัศจรรย์
2. บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะมีพฤติกรรมดังนี้
- 2.1 มักผัดวันประกันพรุ่ง
 - 2.2 มักขาดระบบในการทำงาน
 - 2.3 ชอบทำงานตามคำสั่งของผู้อื่น
 - 2.4 ทำงานไม่ค่อยเสร็จตามกำหนด
 - 2.5 ขาดความตั้งใจจริงในการทำงาน
 - 2.6 มักไม่ตั้งความคาดหวังในผลสำเร็จจากการทำงาน
 - 2.7 ทำงานเพียงเพื่อสำเร็จไม่สนใจคุณภาพของงาน
 - 2.8 ชอบขอรับความช่วยเหลือจากเพื่อนหรือบุคคลอื่น
 - 2.9 ขณะทำงานถ้าถูกรบกวนจะไม่สามารถทำงานต่อไปได้
 - 2.10 เชื่อว่าบุญวาสนาจะทำให้งานที่ทำอยู่ประสบความสำเร็จได้
 - 2.11 มุงหวังรางวัลหรือชื่อเสียงมากกว่าความสำเร็จของงาน
 - 2.12 เมื่อประสบอุปสรรคมักหลีกเลี่ยงไม่กล้าเผชิญอุปสรรคนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นของบุคคลที่ปรารถนาจะทำพฤติกรรมให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามมาตรฐานอันสูงสุดหรือเป็นไปตามที่บุคคลวางไว้ โดยที่บุคคลนั้นได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ เมื่อมีอุปสรรคก็คิดหาทางแก้ไขโดยไม่ย่อท้อ แอทคินสัน (งามตา วนิทานนท์. 2536 : 351-359 ; อ้างอิงจาก Atkinson. 1966) ได้สรุปลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ว่า เป็นบุคคลที่มักสนใจกิจกรรมที่จะกระทำให้สำเร็จด้วยความชำนาญ ไม่สนใจเรื่องโชคชะตา ชอบใช้ความสามารถและความพยายามในการทำงานให้ดีกว่าคนอื่น ๆ หรือให้ดีถึงมาตรฐานอันสูงสุด และสนใจที่จะทำงานที่มีความง่ายปานกลาง ถ้าเขาทำได้สำเร็จเขาจะขยับทำงานที่ยากกว่าขึ้นไปอีก แต่ถ้าทำงานล้มเหลวเขาจะลดลงมาทำงานที่ง่ายกว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเป็นคนที่อยู่ในโลกของความเป็นจริง แม้ว่าเขาจะไม่สนใจงานที่ยากมากหรือง่ายมาก

ความเชื่ออำนาจในตน

ทัศน ทองภักดี (2528 : 11) ได้ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจในตน ว่า ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม หรือการรับรู้ผลของการกระทำ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เกิดจากการกระทำหรือความสามารถของตนเอง เป็นสิ่งที่ ตนเองสามารถควบคุมได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับความเชื่ออำนาจภายนอกตนอันหมายถึง ความคิด ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม หรือการรับรู้ผลของการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเกิด จากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ตนไม่สามารถควบคุมได้

สตรีกแลนด์ (Strickland. 1977 : 221) กล่าวว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเป็น ผู้ที่เชื่อว่าผลต่าง ๆ ที่ตนได้รับไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลร้ายก็ตามเกิดจากการกระทำของตน ส่วนผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนจะเป็นผู้ที่เชื่อว่าผลต่าง ๆ ที่ตนได้รับนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การกระทำของตนแต่ขึ้นอยู่กับสาเหตุต่าง ๆ จากภายนอก เช่น โชคชะตา ความบังเอิญ คนอื่น ๆ หรือลักษณะที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ในตัวบุคคล

ความเชื่ออำนาจในตนเป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำในสิ่งที่ตนรับผิดชอบให้ สัมฤทธิ์ผล เพราะคนที่เชื่อว่าการกระทำของตนจะก่อให้เกิดผลตามความต้องการ ความเชื่อ อำนาจในตนจึงส่งผลต่อพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น พฤติกรรมอนามัย (รัตนา ประเสริฐสม. 2526) และจากงานวิจัยของ เลฟคอร์ต (แสง ทวีคุณ. 2538 : 34 ; อ้างอิงจาก Lefkurt. 1976) สรุปได้ว่า คนที่เชื่ออำนาจในตนจะสามารถคิดได้รอบคอบได้มากกว่าคนที่เชื่ออำนาจภายนอกตน สตรีกแลนด์ (Strickland. 1977 : 233-252) ได้สรุปผลการวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นว่า ความเชื่ออำนาจในตนเป็นจิตลักษณะที่ส่งเสริมให้บุคคลกระทำพฤติกรรมที่ปรารถนา เช่น พวก ที่เชื่ออำนาจในตนจะสุขุมหรือน้อยกว่าและสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสุขุมหรือได้ มากกว่า เชื่อมั่นในตนเอง อดทนต่องานหนักและยากได้มากกว่า อดได้รอบคอบดีกว่า เข้ากับ คนอื่นได้ดีกว่า รู้จักแสวงหาความรู้เพื่อการปฏิบัติตนให้ดีขึ้นได้ดีกว่าพวกที่เชื่ออำนาจ ภายนอกตน นอกจากนั้นพวกที่เชื่ออำนาจในตนนั้นเมื่อประสบกับความล้มเหลวจะเชื่อว่าเป็น เพราะตนได้ใช้ความพยายามในการทำงานน้อยไป และมีแนวโน้มจะใช้ความพยายามเพิ่มมาก ขึ้น เพื่อให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จ ดังนั้นความเชื่อในตนนอกจากจะเป็นแรงผลักดัน ให้บุคคลกระทำในสิ่งที่ตนรับผิดชอบให้สัมฤทธิ์ผลแล้ว ยังเป็นแรงผลักดันให้บุคคลรู้จักแสวงหา ความรู้เพื่อการปฏิบัติตนให้ดีขึ้น การเข้ากับคนอื่นและความสามารถในการอดได้รอบคอบ

ปัจจัยภายนอก

การอบรมเลี้ยงดู

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเด็กในการสร้างลักษณะนิสัยหรือบุคลิกภาพของเด็ก การอบรมเลี้ยงดู การสั่งสอน ตลอดจนความเชื่อ เจตคติของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือญาติผู้ใหญ่ในครอบครัว มีผลต่อบุคลิกภาพและพัฒนาการของเด็กในทุก ๆ ด้าน (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 133) และในแต่ละครอบครัวจะมีวัฒนธรรมและวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบเฉพาะของตนเอง การอบรมเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัว แต่ละสังคม จึงแตกต่างกัน

การศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมของสังคมไทย พบว่า ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไทยแตกต่างกันตามสภาพเศรษฐกิจและองค์ประกอบอื่น ๆ ดังที่ อานนท์ อาภาภิรม (2517 : 25) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวในสังคมไทยไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ยากจน มักจะเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เพราะพ่อแม่หาเงินตัวเป็นเกลียว พ่อแม่เชื่อว่าลูกจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุญแต่กรรมของเด็ก เด็กมักจะเผชิญอุปสรรคขัดข้องบางประการ เช่น สภาพแวดล้อมในละแวกบ้าน ถูกเพื่อนชักนำไปทางที่ผิดได้ง่าย

2. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชนชั้นกลาง ครอบครัวประเภทนี้จะมีโอกาสหรือมีเวลาดีกว่าครอบครัวที่ยากจน พ่อแม่สามารถสนองบำบัดความต้องการของเด็กได้และมักจะฝึกความมีระเบียบวินัย เช่น การรับประทานอาหาร การมีมารยาทในสังคม ทำให้ไม่ค่อยจะเกิดปัญหาสังคมมากนัก

3. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชนชั้นสูง ครอบครัวประเภทนี้จะให้ความสนใจใส่ดูแลเด็กได้ดียิ่ง ทั้งการกินอยู่หลับนอน การอบรมสั่งสอน ทำให้เด็กไม่มีความเป็นตัวของตัวเองขาดความมั่นใจ และไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายนอกบ้านได้

นักจิตวิทยาได้ให้ความสนใจศึกษาถึงลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็นประเภทต่าง ๆ ตามวิธีการและจุดประสงค์ของแต่ละงานวิจัย ดังที่โรเจอร์ (Roger. 1972 : 117) ได้แบ่งประเภทการอบรมเลี้ยงดูที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคลออกเป็น 3 แบบคือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กมีความรู้สึกรู้ว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมรับรู้ในกิจกรรมบางอย่าง ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระ

ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง และให้ความร่วมมือกับเด็กตามโอกาสเหมาะสม

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection) หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเขาเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ ถูกควบคุมและอยู่ในสายตาหรือคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความรู้สึกว่าเขาเองเป็นเด็กอยู่เสมอ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้ง (Rejection) หมายถึง วิธีการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาเองถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ สนับสนุนหรือให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร มักใช้วิธีวิจารณ์ตำหนิลงโทษที่รุนแรงและปราศจากเหตุผล ไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง และปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่

บุญสวย เชิดเกียรติกุล (2525 : 10-12) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่ามีอยู่ 3 แบบ คือ

1. แบบตามใจ คือ พ่อแม่เอาอกเอาใจลูกตลอดเวลา ไม่ขัดใจลูก และยอมตามลูกทุกอย่าง

2. แบบทอดทิ้ง คือ พ่อแม่ไม่แสดงความห่วงใยหรือสนใจลูกเลย ไม่ว่าลูกจะเจ็บไข้ไม่ให้คำแนะนำ พ่อแม่พวกนี้มักลำเอียงในการรักลูก บางครั้งก็ลงโทษอย่างรุนแรงโดยไม่มีเหตุผล

3. แบบบังคับเข้มงวด คือ พ่อแม่ที่บังคับให้ลูกทำตามที่เขาเองกำหนดไว้ทุกอย่าง จะวางกฎเกณฑ์ไว้ให้เด็กทำตามโดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติของเด็ก เมื่อเด็กทำผิดไปจากที่ตนกำหนดก็จะลงโทษ และบางครั้งก็จะลงโทษโดยวิธีแปลก ๆ

เชฟเฟอร์ (Schaefer, 1959 : 226-235) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบจากการอบรมเลี้ยงดู 14 แบบ ออกเป็นมิติอิสระ 2 มิติ มิติแรกคือการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก และมิติที่สองคือการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ทำให้สามารถพิจารณาประมาณการอบรมเลี้ยงดูจากน้อยไปมากในแต่ละมิติได้ ตามแนวความคิดนี้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงเป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากและควบคุมค่อนข้างน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปเป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากและควบคุมมาก และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยเป็นลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยควบคุมน้อย

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูออกเป็นแบบอื่น ๆ อีก เช่น แบบให้ความรัก แบบควบคุม แบบเหตุผล ฯลฯ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นแบบใดการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวก็เกิดขึ้นจากการกระทำของพ่อแม่ทั้งสิ้น และเป็นการกระทำทั้งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจให้เป็นไปเช่นนั้นก็เป็นไปได้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคลได้ทุกลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ การอบรม

เลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวเป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่พบมากในสภาพของสังคมไทย (คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการเลี้ยงดูและอบรม. 2526 : 24)

อิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1977) กล่าวว่า พฤติกรรมแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในบุคคลซึ่งไม่เคยปฏิบัติเช่นนั้นมาก่อนเลย บางครั้งไม่สามารถอธิบายได้โดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ แต่สามารถอธิบายได้ว่า พฤติกรรมดังกล่าวเป็นขบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการได้เห็นแบบอย่างและอิทธิพลของรางวัลที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การเป็นตัวแบบและการเสริมแรงเป็นเทคนิคที่สำคัญในขบวนการสังคมประกิต (Socialization) ในการสร้างพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก (สุเชษฐ มาเหิรม. 2519 : 7 ; อ้างอิงจาก Midlarsky, Bryan and Brickman. 1973)

ประเภทของตัวแบบ

ตัวแบบที่บุคคลสามารถเลียนแบบพฤติกรรมได้นั้นแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. ตัวแบบที่มีชีวิตจริง (Life model) คือ ตัวแบบที่ผู้สังเกตสามารถมีปฏิสัมพันธ์หรือสังเกตได้โดยตรงไม่ต้องผ่านสื่อหรือสัญลักษณ์อื่นใด ตัวอย่างของตัวแบบที่มีชีวิตจริง เช่น นักเรียนเห็นเพื่อนขยันอ่านหนังสือและทำแบบฝึกหัดมีผลทำให้ผลการเรียนดี นักเรียนคนนั้นจึงขยันอ่านหนังสือและทำแบบฝึกหัดตามอย่าง บุคคลเห็นผู้อื่นเสพเฮโรอีนแล้วมีสุขภาพทรุดโทรมและสังคมรังเกียจไม่คบด้วยจึงไม่เสพเฮโรอีน เป็นต้น

2. ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic model) คือ ตัวแบบที่ปรากฏโดยผ่านทางสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น ตัวแบบที่ปรากฏในภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ คำบอกเล่า เป็นต้น

ตัวแบบที่เสนอผ่านทางสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ในโทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลในการหล่อหลอมพฤติกรรมและเจตคติของบุคคลในสังคมมาก เช่น งานวิจัยของอรทัย ศรีสันติสุข ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของรายการโทรทัศน์ต่อเด็กไทย (เขียวชาญ คล้ายหนู. 2535 : 23) พบว่า เด็กจำนวนร้อยละ 75 ระบุว่า เคยเลียนแบบรายการโทรทัศน์ โดยวิธีการเลียนแบบคือเลียนแบบด้วยคำพูด กิริยาท่าทางของการ์ตูน เช่น ทำท่าทางตามอิกคิวซัง และยังเลียนแบบโดยใช้อุปกรณ์สมมติประกอบท่าทาง เช่น ใช้ไม้ยาวแทนดาบ เป็นต้น นอกจากนั้นนั้นทวัน สุชาโต ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ต่อเด็กในเรื่องการ

ซึมซับค่านิยมการใช้ความรุนแรง และเสรี วงษ์มณฑา และคณะ ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของความรุนแรงในโทรทัศน์ต่อเยาวชนไทย (เข็มพร วิรุณราพันธ์. 2534 : 20) พบผลการวิจัยสอดคล้องกันคือ พบว่าเด็กและเยาวชนไทยที่มีความถี่ในการเปิดรับชมโทรทัศน์มาก จะมีทัศนคติและมีการแสดงออกในการยอมรับหรือใช้วิธีการรุนแรงในการแก้ไขปัญหา

อิทธิพลของการเสนอตัวแบบ

ตัวแบบมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้พฤติกรรมของผู้สังเกต 3 ประการดังนี้

1. สร้างพฤติกรรม (Acquisition effect) คือ ผู้สังเกตจะเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ซึ่งไม่เคยมีมาก่อนจากตัวแบบ เช่น การพูด พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะบางอย่าง เป็นต้นว่า การแสดงการเล่นกีฬา ฯลฯ ดังนั้นการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบผู้สังเกตสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้ แม้ว่าพฤติกรรมดังกล่าวผู้สังเกตไม่เคยกระทำมาก่อนเลยก็ตาม

2. ลดพฤติกรรม (Dishibitory effect) คือ การที่ผู้สังเกตได้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบแล้วมีผลทำให้พฤติกรรมของผู้สังเกตลดลง โดยเฉพาะเมื่อสังเกตตัวแบบกระทำพฤติกรรมที่นำไปสู่ผลกรรมทางลบ เช่น นักเรียนที่เคยมาโรงเรียนสายเป็นครั้งคราว เห็นครูลงโทษนักเรียนที่มาโรงเรียนสายหน้าเสาธงขณะเข้าแถวเคารพธงชาติ จึงเลิกพฤติกรรมการมาโรงเรียนสาย เป็นต้น

3. เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่ (Facilitation effect) คือ การสังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบมีผลทำให้พฤติกรรมที่ผู้สังเกตเคยกระทำอยู่แล้วเกิดเพิ่มขึ้นอีก ทั้งนี้เป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากตัวแบบ ผู้สังเกตจึงเลียนแบบการกระทำของตัวแบบ เช่น บุคคลที่เคยอาบน้ำวันละ 1 ครั้ง เมื่อเห็นตัวแบบอาบน้ำวันละ 2 ครั้ง ผู้สังเกตจึงอาบน้ำ 2 ครั้งตามตัวแบบบ้าง

จากเอกสารที่ศึกษาพบว่าทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอกที่ต่างกันส่งผลให้บุคคลมีวินัยในตนเองต่างกัน ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอกที่ต่างกันทำให้นักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

กลุค และ เอเลียเนอร์ (Gluck and Eleanor. 1950 : 261) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบเด็กเกรกับเด็กไม่เกรในเมืองบอสตัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ต่างๆ ภายในครอบครัว อันได้แก่ ความมีระเบียบวินัย การอบรมสั่งสอน ความรักของบิดามารดาที่มี

ต่อบุตรและความสามัคคีในครอบครัว ซึ่งถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่เหมาะสมแล้ว โอกาสที่เด็กจะเกรมีถึงร้อยละ 98 นั่นคือเด็กจะไม่มีวินัยในตนเองสูงถึงร้อยละ 98

แบนดูรา รอส และรอส (Bandura, Ross and Ross. 1963) ศึกษาผลของการใช้ตัวแบบต่อการเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าว โดยจัดแบ่งตัวแบบเป็น 3 ลักษณะ คือ ตัวแบบที่เป็นชีวิตจริง ตัวแบบที่เป็นภาพยนตร์แสดงโดยคนจริง และตัวแบบที่ทำเป็นการ์ตูน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยก่อนเรียน ผลการทดลองพบว่า เด็กที่ได้รับตัวแบบก้าวร้าว แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น แต่กลุ่มที่ไม่ได้รับตัวแบบไม่ค่อยมีพฤติกรรมก้าวร้าวปรากฏ และตัวแบบที่เป็นภาพยนตร์มีผลต่อพฤติกรรมของผู้สังเกตเทียบกับตัวแบบจากชีวิตจริง

ฮิก (Hick. 1965) ได้ทดลองผลการให้ตัวแบบกับพฤติกรรมการเลียนแบบโดยใช้ตัวแบบเป็นภาพยนตร์แสดงถึงความก้าวร้าว ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 31 คน หญิง 31 คน อายุระหว่าง 41-76 เดือน แบ่งเด็กเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 12 คน ให้ได้รับตัวแบบต่าง ๆ กันคือ กลุ่ม 1 ให้ตัวแบบเป็นผู้ใหญ่เพศชาย กลุ่มที่ 2 ให้ตัวแบบเป็นผู้ใหญ่เพศหญิง กลุ่มที่ 3 ให้ตัวแบบเป็นเด็กชายวัยเดียวกับผู้รับแบบ กลุ่มที่ 4 ตัวแบบเป็นเด็กหญิงวัยเดียวกับผู้รับแบบ และกลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มควบคุมไม่ให้ตัวแบบเลย ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มที่ได้รับตัวแบบเป็นเด็กชายวัยเดียวกันมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากที่สุด และกลุ่มที่ได้รับตัวแบบเป็นผู้ใหญ่เพศชายมีพฤติกรรมก้าวร่วมน้อยที่สุด

สไตน์ และ ไบรอัน (Stein and Bryant. 1972 : 268-278) ได้ศึกษาอิทธิพลของความสอดคล้องของคำพูดและการกระทำของตัวแบบต่อการทำตามกฎในเด็ก ผลปรากฏว่าถ้าตัวแบบรักษากฎตามที่ตนเองกล่าวสนับสนุนไว้เด็กจะเลียนแบบและทำตามกฎมากที่สุด แต่ถ้าตัวแบบพูดและกระทำขัดแย้งกันแล้วเด็กจะทำตามกฎน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด

ไบรอัน (Bryant. 1982 : 4854-B) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่มีความเชื่อต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นครู 20 คน และนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเองกับนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจนอกตนกลุ่มละ 20 คน โดยให้ครูและนักเรียนตอบแบบสอบถามการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และให้ครูตอบแบบสอบถามและบรรยายลักษณะของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม จากการแปลผลปรากฏว่า ครูบรรยายว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีวินัยมากกว่า ปรับตัวได้ดีกว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความอดทนมากกว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางสมองของเด็กด้วย นอกจากนี้ยังพบอีกว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกจะมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับครู

ไวสเฟลด์ (Weisfeld. 1974 : 1930-B) ได้ศึกษาแบบการคิดทางวินัยของบิดามารดาที่มีต่อเด็ก เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบวัดการมีวินัยของเด็ก ซึ่งจะแสดงเป็นรูปภาพสถานการณ์ 36 ภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นบิดา 27 คน และมารดา 27 คน โดยสุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกจะเป็นกลุ่มที่มีเด็กเป็นเด็กปกติ กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีเด็กมีปัญหาทางอารมณ์ และกลุ่มที่ 3 จะเป็น

กลุ่มที่มีเด็กมีความเจริญทางสมองช้า โดยให้บิดามารดาของเด็กดูรูปภาพแล้วให้จัดอันดับความต้องการของตนเองที่ต้องการเกี่ยวกับการควบคุมวินัยของเด็กจากตัวเลือก 6 อันดับ ผลจากการศึกษาพบว่า บิดามารดามีแนวโน้มในการควบคุมทางวินัยของเด็กมากขึ้นเมื่อเด็กโตมากขึ้นโดยไม่คำนึงถึงสภาพความสามารถทางสมองหรือความมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าระดับอายุมีความสัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเอง หรือระดับชั้นเรียนต่างกันน่าจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองต่างกันด้วย

จอบลอนสกี (Jablonske. 1987 : 122) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจใน-นอกตนกับพฤติกรรมการพนัน ของนักศึกษามหาวิทยาลัย (อายุ 17-18 ปี) เป็นนักศึกษาชาย 115 คน นักศึกษาหญิง 25 คน โดยตั้งสมมติฐานว่า นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตนจะสมัครใจเล่นซอคเกอร์ ลอตเตอรี (soccer lottery) ส่วนนักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจนอกตนสมัครใจเล่นโลโต้ (loto) มากกว่า ทั้งนี้เพราะซอคเกอร์ ลอตเตอรี ผู้เล่นจะสามารถควบคุมผลการเล่นได้มากกว่าการเล่นโลโต้ แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้อภิปรายผลว่าอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นอาสาสมัคร ไม่ใช่คนที่เล่นพนันเป็นประจำ แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังพบว่า ในกลุ่มนักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจนอกตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสตีเฟนและเดลิส (Stephens and Delys. 1973) ที่พบว่าความเชื่ออำนาจใน-นอกตนสัมพันธ์กับสติปัญญา

งานวิจัยในประเทศ

มนตรี อนันตรักษ์ (2517) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติแบบควบคุมจากภายใน-นอกตน (I-E control) ทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ และความเชื่อโชคลางในกลุ่มข้าราชการครูจำนวน 319 คน พบว่า การควบคุมภายใน (หรือความเชื่ออำนาจในตน) มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเชื่อโชคลาง แสดงให้เห็นว่าถ้าบุคคลมีความเชื่ออำนาจในตนสูง จะมีความเชื่อโชคลางต่ำ และในทำนองกลับกันถ้าบุคคลมีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ (เชื่ออำนาจนอกตนสูง) ก็จะมี ความเชื่อโชคลางสูง นอกจากนี้จากงานวิจัยของ เสริน ปุณณะหิตานนท์และคนอื่น ๆ (2531) ได้ศึกษาตัวแปรความเชื่อโชคลางกับพฤติกรรมการพนัน ก็พบผลเช่นเดียวกันว่าความเชื่อโชคลางมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการพนัน

สุพจน์ จักขุทิพย์ (2521 : 23) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการประพฤติตนไม่สมควรแก่สภาพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลจากการคบเพื่อน การยอมรับเพื่อนในทางเสื่อมเสียเป็นสิ่งที่ผลักดันให้ประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่สภาพการเป็นนักเรียน และการใช้เวลาว่างในทางที่ไม่เหมาะสม

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อีกทั้งขาดความรู้ความเข้าใจกฎหมายที่ใช้ควบคุมความประพฤติ และนักเรียนนักศึกษาที่มีปัญหาเรื่องความประพฤติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการหนีโรงเรียน ทะเลาะวิวาท ส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

นนุช โรจนเลิศ (2533 : 125-128) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น สรุปผลการวิจัยได้ว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีการควบคุมตนเองสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ควบคุมครองมากเกินไปหรือได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และนักเรียนที่มีการควบคุมตนเองสูงจะมีการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบต่อสังคม การปรับตัวและการรับรู้ทางสภาวะทางสังคมสูงด้วย

สุรียัประภา ตรีเวช (2523) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชาย และหญิงระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการโฆษณาและเหตุผลของการเลือกภาษาโฆษณา พบว่า รายการโฆษณามีอิทธิพลต่อนักเรียนในด้านทำให้เกิดการเลียนแบบการใช้ภาษาโฆษณา

รัชติการณ์ สุขเกษม (2528 : 92-97) ได้ศึกษาการกระทำผิดวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า นักเรียนที่กระทำความผิดส่วนใหญ่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง ความผิดทางวินัยที่นักเรียนทำคือลืมหืมตา การบ้าน คุยหรือเล่นเสียงดังในห้องเรียน แสดงมารยาทไม่สุภาพเรียบร้อยกับเพื่อน ลอกการบ้าน ล้อเลียนหรือแกล้งเพื่อน ไม่เชื่อฟังคำสั่งครู ทะเลาะวิวาทกับเพื่อน สวมเสื้อผ้าที่ไม่สุภาพเรียบร้อย ไว้ผมยาวเกินกำหนด สวมรองเท้าแตะมาโรงเรียน เดินรับประทานอาหารหรือขนมบนท้องถนน มาโรงเรียนสายและเข้าชั้นเรียนไม่ตรงเวลา สาเหตุของการกระทำความผิดของนักเรียนก็คือการเรียนการสอนของครู ความบังเอิญและความไม่ตั้งใจเรียนของเด็ก สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทางบ้าน โรงเรียนและสื่อมวลชน ตลอดจนสภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ลาดทองใบ ภูอภิรมย์ (2530) ศึกษาพฤติกรรมการติดยาเสพติด เพื่อหารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมในการสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานการติดยาเสพติดของเยาวชนไทย ผลการศึกษาพบว่าเด็กที่มีภูมิคุ้มกันต้านทานการเสพติดเป็นเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และรักสนับสนุนมาก นอกจากนี้ยังพบความสำคัญของครอบครัวอีกว่า ถ้าเด็กที่อาศัยอยู่กับบิดามารดาและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จะช่วยให้เด็กสามารถต้านต่ออิทธิพลการชักจูงจากเพื่อนได้มาก

ผ่องพรรณ แววิเศษ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะจิตสังคมเพื่อการป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า ในนักเรียนอาชีวศึกษาที่อายุน้อย (เข้าใหม่) นั้นมีทั้งผู้ที่มีสุขภาพจิตดีและไม่ดี แต่โดยรวมนั้นนักเรียนอายุน้อยมีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่อายุมาก อยู่นาน ฉะนั้นในกลุ่มนักเรียนอายุน้อยที่มีสุขภาพจิตดีอยู่แต่เดิมและมี

สติปัญญา เมื่อได้รับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทัศนคติและลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แล้วจะมีความพร้อมทางจิตใจสูงขึ้น ทำให้เพิ่มความพร้อมในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมทะเลาะวิวาทได้มากขึ้น

✓ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการมีวินัยน้อยกว่ากลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และตัวแปรลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำเป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยในอันดับแรก ๆ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมพบว่า ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดูและการทำตนเป็นแบบอย่างของบิดามารดาด้านพฤติกรรมการมีวินัย การอบรมสั่งสอนและการทำตนเป็นแบบอย่างของครูด้านพฤติกรรมการมีวินัย และการรับรู้ค่านิยมของโรงเรียน เป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยมากกว่าตัวแปรอื่น ๆ

จากเอกสารและงานวิจัยที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลหรือลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน และปัจจัยภายนอกหรือสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ ส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ กันไป ผู้วิจัยคาดว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอกน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 จำนวน 51,222 คน จาก 58 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 จำนวน 1,113 คน จาก 10 โรงเรียน โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 884 คน
2. แบ่งประชากรโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่เปิดสอนสาขาวิชาพาณิชยการ ตามเขตที่ตั้งอยู่จำนวน 21 เขต แล้วสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลากมา 10 เขต
3. สุ่มโรงเรียนโดยสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลากจากเขตที่สุ่มได้มาเขตละ 1 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง
4. แต่ละโรงเรียนสุ่มนักเรียนโดยสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลากมาชั้นปีละ 1 ห้อง ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามเขต โรงเรียนและระดับชั้นเรียน

เขต	โรงเรียน	ระดับชั้น			รวม
		ปีที่1	ปีที่2	ปีที่3	
1. คลองเตย	เทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ	30	35	37	102
2. จตุจักร	พัฒนการสันติราษฎร์	32	38	42	112
3. ดินแดง	พัฒนการจ่านงค์	33	35	41	109
4. บางกอกน้อย	พัฒนการเจริญสุนทวงศ์	31	37	40	108
5. บางกอกใหญ่	พัฒนการราชดำเนิน	30	37	45	112
6. บางแค	พัฒนการภาษาอนุสรณ์บางแค	30	35	37	102
7. บางรัก	พัฒนการสีลม	30	37	36	103
8. พระนคร	ตั้งตรงจิตรพัฒนการ	32	40	42	114
9. ราชเทวี	กรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย	45	50	56	151
10. สาทร	อัสสัมชัญพัฒนการ	30	35	35	100
	รวม	323	379	411	1,113

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 6 ชุด คือ

1. แบบสอบถามวินัยในตนเอง
2. แบบสอบถามสุขภาพจิต
3. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
4. แบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน
5. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
6. แบบสอบถามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามวินัยในตนเอง

1.1 ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยของ วิวัฒน์ มูลสถาน (2523) ดวงใจ เนตรโรจน์ (2527) กนิษฐา ไทเดชะวัฒน์ (2531) ชัยณรงค์ หลายสุทธิสาร (2532) มนัส อารีรอบ

(2534) ชิดกมล สังข์ทอง (2536) กัลยา สุวรรณรอด (2537) และร้อยเอกณัฐพร สตาภรณ์ (2540) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามวินัยในตนเองให้ครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้ คือ การปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม โดยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 51 ข้อ

1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวินัยในตนเองที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

1.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวินัยในตนเอง ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 โรงเรียนกรุงเทพมหานครการบัญชีวิทยาลัย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกที่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ได้แบบสอบถามจำนวน 37 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.114 ถึง 6.269

1.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวินัยในตนเองจำนวน 37 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8546

1.6 ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของนักเรียนเกี่ยวกับเพศและระดับชั้นเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับวินัยในตนเองของนักเรียน มีข้อความเชิงนิมิต และข้อความเชิงนิเสธ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ บ่อยที่สุด บ่อย บางครั้ง น้อยครั้ง ไม่เคยเลย

1.7 ตัวอย่างแบบสอบถามและวิธีตอบ

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. เพศ () หญิง () ชาย
2. ขณะนี้นักเรียนศึกษาอยู่ในระดับชั้น
 - () ปวช. 1
 - () ปวช. 2
 - () ปวช. 3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวินัยในตนเอง

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่นักเรียนปฏิบัติตาม
ความเป็นจริงมากที่สุด

พฤติกรรมของนักเรียน	บ่อยที่ สุด	บ่อย	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่ เคย เลย
<u>การปฏิบัติตนในห้องเรียน</u>					
ข้อ 0 นักเรียนทำการบ้านเสร็จทันเวลา แม้ครูผู้สอนวิชานั้นจะไม่ตรวจสอบ ก็ตาม.....					
<u>การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน</u>					
ข้อ 0 นักเรียนสวมรองเท้าแตะมาเรียน.....					
<u>การปฏิบัติตนในสังคม</u>					
ข้อ 0 เพื่อเป็นการประหยัดเวลา นักเรียน จึงลัดคิวในการรับบริการ					

1.8 เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับการปฏิบัติ	คะแนน	
	ค่าตามเชิงนิมิต	ค่าตามเชิงนิเสธ
บ่อยที่สุด	5	1
บ่อย	4	2
บางครั้ง	3	3
น้อยครั้ง	2	4
ไม่เคยเลย	1	5

1.9 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

ค่าเฉลี่ย	3.67 - 5.00	หมายถึง	มีวินัยในตนเองระดับสูง
ค่าเฉลี่ย	2.34 - 3.66	หมายถึง	มีวินัยในตนเองระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 2.33	หมายถึง	มีวินัยในตนเองระดับควรปรับปรุง

2. แบบสอบถามสุขภาพจิต

2.1 ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยของดวงเดือน พันธุนาวิน (2524) และงานวิจัยของพลาภรณ์ จันทร์ขามเรียน (2539) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสุขภาพจิตเกี่ยวกับความวิตกกังวล ความกลัว ความกลุ้มใจ ความโกรธ ความตื่นเต้น การมีสมาธิและความมั่นใจ โดยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ จำนวน 29 ข้อ

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสุขภาพจิตที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสุขภาพจิตที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แบบสอบถามจำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.546 ถึง 10.573

2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสุขภาพจิตจำนวน 15 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8091

2.6 ตัวอย่างแบบสอบถามและวิธีตอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบทุกข้อ

ข้อความ	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
ข้อ 0 เมื่อนักเรียนทำอะไรไม่สำเร็จจะรู้สึกท้อแท้ ผิดหวัง			

2.7 เกณฑ์การให้คะแนน

เป็นประจำ ให้ 1 คะแนน
เป็นบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
ไม่เคย ให้ 3 คะแนน

2.8 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.00 หมายถึง สุขภาพจิตดี

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง สุขภาพจิตปกติ

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง สุขภาพจิตไม่ดี

3. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3.1 ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยของมาริสา รัฐปัตย์ (2532) และรัตนภรณ์ วงศาโรจน์ (2533) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตามเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น รวมถึงลักษณะและนิสัยที่นักเรียนมักจะประพฤติปฏิบัติ โดยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 โรงเรียนกรุงเทพมหานครการบัญชีวิทยาลัย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 4.153 ถึง 9.526

3.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จำนวน 10 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ .8386

3.6 ตัวอย่างแบบสอบถามและวิธีตอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความรู้สึก
ของนักเรียน

ข้อความ	จริง ที่สุด	ค่อนข้าง จริง	ไม่แน่ ใจ	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง อย่าง ยิ่ง
ข้อ 0 ข้าพเจ้าชอบทำงานทุกอย่างด้วยตนเอง และไม่ชอบขอคำปรึกษาจากผู้อื่น					

3.7 เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความคิดเห็น	คะแนน	
	คำถามเชิงนิมาน	คำถามนิเสธ
จริงที่สุด	5	1
ค่อนข้างจริง	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ค่อนข้างไม่จริง	2	4
ไม่จริงอย่างยิ่ง	1	5

3.8 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน (วิเชียร เกตุสิงห์ . 2538 : 9)

ค่าเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
 ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

4. แบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน

4.1 ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยของวันชัย ดนัยตโมนุท (2536) และงานวิจัยของ แสง ทวีคุณ (2538) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน โดยสอบถามเกี่ยวกับ ความเชื่อว่าผลดีหรือผลเสียที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้นเป็นการกระทำของตนเองเป็นส่วนใหญ่ ตรงข้ามกับความเชื่อเรื่องโชคเคราะห์หรือความบังเอิญ โดยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ

4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตนที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

4.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 โรงเรียนกรุงเทพมหานครการบัญชีวิทยาลัย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 3.752 ถึง 5.270

4.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตนจำนวน 10 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .6807

4.6 ตัวอย่างแบบสอบถามและวิธีตอบ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจความเชื่อ ความรู้สึกของนักเรียน ขอให้
นักเรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าข้อความนั้น ๆ ตรงกับความเชื่อ ความรู้สึกของ
นักเรียนหรือไม่ แล้วเลือกคำตอบโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว กรุณาตอบทุกข้อ

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงที่ สุด
ข้อ 0 นักเรียนสามารถแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วย ความสามารถของตนเอง...					

4.7 เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความคิดเห็น	คะแนน	
	คำถามเชิงนิมาน	คำถามเชิงนิเสธ
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่จริง	2	4
ไม่จริงที่สุด	1	5

4.8 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

ค่าเฉลี่ย	3.67 - 5.00	หมายถึง	มีความเชื่ออำนาจในตนมาก
ค่าเฉลี่ย	2.34 - 3.66	หมายถึง	มีความเชื่ออำนาจในตนปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 2.33	หมายถึง	มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย

5. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

5.1 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของอนุชิต สงแพง (2530) ซึ่งได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของบัณฑิตา ตักดีอุดม และ นันทวัน ประชุม มาใช้ เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามที่แสดงลักษณะพฤติกรรมของพ่อแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูหรือปฏิบัติต่อนักเรียนที่เป็นแบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย รวม 3 แบบ แบบละ 12 ข้อ รวมทั้งสิ้น 36 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .9200

5.2 ตัวอย่างแบบสอบถามและวิธีตอบ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการทราบเกี่ยวกับการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน
ขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริงให้มากที่สุด ไม่ต้องกังวลว่าจะมีคำตอบใด
ถูกหรือผิด เพราะจะเก็บข้อมูลของแต่ละคนไว้เป็นความลับ
นักเรียนจงอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าข้อใดตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด
โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงนั้น ๆ เพียงข้อเดียวในแต่ละ
ข้อ และกรุณาตอบทุกข้อ

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	บ่อยที่สุด	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
<u>การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย</u>					
ข้อ 0 นักเรียนจะทำการบ้านเสร็จหรือไม่ พ่อแม่ก็เฉย ๆ					
<u>การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน</u>					
ข้อ 0 พ่อแม่เคี่ยวเข็ญให้นักเรียนทำ การบ้าน					
<u>การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย</u>					
ข้อ 0 ถ้านักเรียนไม่ทำการบ้าน พ่อแม่จะ ตักเตือนและชี้แจง แล้วแนะนำให้ พยายามทำให้เสร็จตามกำหนดเวลา					

5.3 เกณฑ์การให้คะแนน

บ่อยที่สุด	ให้	5	คะแนน
บ่อย	ให้	4	คะแนน
บางครั้ง	ให้	3	คะแนน
น้อยครั้ง	ให้	2	คะแนน
น้อยครั้งที่สุด	ให้	1	คะแนน

เมื่อตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อแล้ว รวมคะแนนการอบรมเลี้ยงดูของแต่ละตอนทั้ง 12 ข้อความของนักเรียนแต่ละคน ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนตอนใดมากที่สุดจากแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน ให้ถือว่านักเรียนคนนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้น และคะแนนที่ได้จะต้องมากกว่าคะแนนการอบรมเลี้ยงดูอีก 2 แบบ อย่างน้อย 5 คะแนน การถือเกณฑ์ความแตกต่าง 5 คะแนนนี้ก็เพื่อที่จะได้แบ่งกลุ่มการอบรมเลี้ยงดูให้ชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับกรณีความแตกต่างไม่เกิน 5 คะแนนจะถือว่าไม่สามารถจำแนกประเภทของการอบรมเลี้ยงดูได้ จึงไม่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล

6. แบบสอบถามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์

6.1 ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยของ นพรัตน์ ศรีประชุม (2512) และรัญจวน มีนประดิษฐ์ (2513) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

6.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามถึงอิทธิพลของตัวแบบที่แสดงผ่านสื่อภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ สิ่งตีพิมพ์ ว่าส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับตัวนักเรียนอย่างไรบ้าง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ จำนวน 12 ข้อ

6.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ที่สร้างเสร็จแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

6.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนกรุงเทพมหานครการบัญชีวิทยาลัย ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วคัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.294 ถึง 6.663

6.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์จำนวน 10 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6412

6.6 ตัวอย่างแบบสอบถามและวิธีตอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความทีละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด กรุณาตอบทุกข้อ

ข้อความ	บ่อย ๆ	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
ข้อ 0 นักเรียนเคยเอาอย่างการแต่งกายของดาราที่ได้เห็นในรายการเกมโชว์			

6.7 เกณฑ์การให้คะแนน

บ่อย ๆ	ให้	3	คะแนน
บางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้	1	คะแนน

6.8 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.00	หมายถึง	เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์มาก
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์น้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปขอความอนุเคราะห์ยังครูใหญ่โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นัดหมายวัน เวลา ที่จะนำแบบสอบถามไปรวบรวมข้อมูลผ่านครูใหญ่ และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ต่อไป

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS – PC ในการวิเคราะห์ค่าสถิติเพื่อตอบคำถามการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกใช้ t – test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
3. หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient)
4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนของวินัยในตนเอง ระหว่างนักเรียนเพศหญิงและนักเรียนเพศชาย โดยใช้สถิติ t - test
5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนวินัยในตนเอง ของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอก ได้แก่ ระดับชั้น สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูและอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Anova) และทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล ผลการวิเคราะห์จะกระทำตามลำดับความมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (degrees of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 2

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวินัยในตนเอง และตัวแปรโดยรวม รายด้านและรายข้อ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 3 - 6

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 7 -34

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	780	70.081
ชาย	333	29.919
รวม	1,113	100
ระดับชั้น		
ปีที่ 1	323	29.021
ปีที่ 2	379	34.052
ปีที่ 3	411	36.927
รวม	1,113	100
สุขภาพจิต		
สุขภาพจิตดี	113	10.153
สุขภาพจิตปกติ	947	85.085
สุขภาพจิตไม่ดี	53	4.762
รวม	1,113	100
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง	726	65.229
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง	368	33.064
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ	19	1.707
รวม	1,113	100

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความเชื่ออำนาจในตน		
ความเชื่ออำนาจในตนมาก	514	46.182
ความเชื่ออำนาจในตนปานกลาง	589	52.920
ความเชื่ออำนาจในตนน้อย	10	0.898
รวม	1,113	100
การอบรมเลี้ยงดู		
แบบปล่อยปละละเลย	141	12.668
แบบเข้มงวดกวดขัน	127	11.411
แบบประชาธิปไตย	797	71.608
ไม่สามารถจำแนกได้	48	4.313
รวม	1,113	100
อิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์		
เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์มาก	17	1.527
เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์ปานกลาง	969	87.062
เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์น้อย	127	11.411
รวม	1,113	100

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เรียนอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 รองลงมาเป็นระดับชั้นปีที่ 2 มีสุขภาพจิตปกติ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง รองลงมา มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง มีความเชื่ออำนาจในตนในระดับปานกลาง รองลงมา มีความเชื่ออำนาจในตนมาก ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และมีการเลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวินัยในตนเองและตัวแปรโดยรวม รายด้านและรายข้อ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 3 - 6

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวินัยในตนเอง

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
วินัยในตนเอง			
การปฏิบัติตนในห้องเรียน	3.781	.489	สูง
การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน	4.054	.501	สูง
การปฏิบัติตนในสังคม	3.683	.583	สูง
วินัยในตนเองโดยรวม	3.839	.427	สูง

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีวินัยในตนเองสูงในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนอยู่ในระดับสูงที่สุด

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนเป็นรายข้อ

พฤติกรรมมีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การปฏิบัติตนในห้องเรียน			
1. นักเรียนมาถึงโรงเรียนทันเวลา			
เข้าชั้นเรียนของวิชาแรกเสมอ	4.284	.920	สูง
2.* นักเรียนมักเข้าห้องเรียนสาย	3.861	.895	สูง
3.* นักเรียนมาโรงเรียนสายแต่กลัว			
จะถูกครูทำโทษจึงหาทางแอบ			
เข้าไปในชั้นเรียนโดยที่ครูไม่เห็น	4.682	.762	สูง
4. นักเรียนตั้งใจทำงานในหน้าที่			
ที่ได้รับมอบหมายจากครู	3.923	.863	สูง

ตาราง 4 (ต่อ)

พฤติกรรมวินัยในตนเองในด้าน การปฏิบัติตนในห้องเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5.* เมื่อครูมอบหมายให้นักเรียน ทำงานแล้วครูไม่อยู่ในห้อง นักเรียนมักจะคุยกับเพื่อนแล้ว เก็บงานไว้ทำที่บ้าน	2.908	1.028	ปานกลาง
6. แม้ว่าแบบฝึกหัดค่อนข้างน่าเบื่อหน่าย นักเรียนก็ทำจนเสร็จ	3.732	.947	สูง
7. นักเรียนส่งการบ้านที่ครูสั่งตรง ตามเวลาที่ครูกำหนด	3.739	.833	สูง
8.* นักเรียนไม่สามารถส่งการบ้าน ตรงตามเวลาที่ครูกำหนด เพราะทำไม่ได้และไม่เข้าใจ	3.248	.901	ปานกลาง
9.* นักเรียนไม่เคยส่งการบ้านหรืองาน ต่าง ๆ ที่ครูมอบหมาย	4.215	.824	สูง
10.* นักเรียนพูดคุยกับเพื่อนในขณะที่ ที่ครูกำลังสอน	2.880	.945	ปานกลาง
11.* นักเรียนพูดคุยกับเพื่อน เมื่อคิดว่า ครูไม่เห็น	2.923	1.061	ปานกลาง
12. นักเรียนไม่คุยกับเพื่อนในขณะที่ ที่ครูสอน	2.672	1.106	ปานกลาง
13.* เมื่อนักเรียนทำข้อสอบไม่ได้ นักเรียนแอบดูโน้ตที่นำติดตัวเข้ามา ในห้องสอบ	4.396	.888	สูง
14.* นักเรียนไม่มาเรียนในวิชาที่น่าเบื่อ	4.370	.942	สูง
15.* นักเรียนเคยขาดเรียนเกินกว่าที่ ครูกำหนด	4.576	.938	สูง
วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตน ในห้องเรียน	3.781	.489	สูง

* ข้อความเชิงนิเสธ

จากตาราง 4 พบว่า พฤติกรรมวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนเป็นไปในทางบวกและส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือปานกลางในบางพฤติกรรม และไม่มีพฤติกรรมวินัยในตนเองพฤติกรรมใดที่อยู่ในระดับควรปรับปรุง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนเป็นรายข้อ

พฤติกรรมวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน			
1.* นักเรียนแต่งเครื่องแบบไม่ถูกระเบียบ	3.888	1.139	สูง
2. นักเรียนแต่งเครื่องแบบถูกต้องตามที่โรงเรียนกำหนด	3.774	1.207	สูง
3.* นักเรียนแต่งเครื่องแบบโดยประยุกต์ให้ทันสมัยตามแฟชั่น	3.411	1.244	ปานกลาง
4.* นักเรียนเคยยกพรรคพวกไปช่วยแก้แค้นที่เพื่อนถูกทำร้าย	4.511	.966	สูง
5. แม้จะมีคนพูดจាក้าวร้าวกับนักเรียนนักเรียนก็จะระงับความโกรธไว้	3.156	1.135	ปานกลาง
6. นักเรียนแสดงอาการนิ่งเฉยไม่ได้ตอบเพื่อยุติการล้อเลียนของเพื่อน ๆ ทำให้ไม่เกิดการทะเลาะวิวาท	3.249	1.170	ปานกลาง
7.* นักเรียนพกอาวุธมาโรงเรียนเพื่อป้องกันตัวเอง	4.786	.658	สูง
8. นักเรียนไม่เคยนำอาวุธใด ๆ มาโรงเรียน	2.771	1.893	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

พฤติกรรมวินัยในตนเองในด้าน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9.* นักเรียนใช้วิธีเล่นสนุกกับเพื่อน ๆ ในบริเวณโรงเรียนเพื่อให้ได้เงินหรือ สิ่งของ	4.782	.617	สูง
10.* นักเรียนแอบเล่นการพนันที่ โรงเรียน	4.829	.517	สูง
11.* นักเรียนชวนเพื่อนเล่นการพนัน	4.822	.554	สูง
12.* นักเรียนหาโอกาสสูบบุหรี่เมื่อครู ไม่เห็น	4.706	.853	สูง
13. แม้เพื่อน ๆ จะชวนนักเรียนสูบบุหรี่ นักเรียนก็ปฏิเสธ	3.721	1.732	สูง
วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตน นอกห้องเรียน	4.054	.501	สูง

* ข้อความเชิงนิเสธ

จากตาราง 5 พบว่า พฤติกรรมวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียน เป็นไปในทางบวกและส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือปานกลางในบางพฤติกรรม และ ไม่มีพฤติกรรมวินัยในตนเองพฤติกรรมใดที่อยู่ในระดับควรปรับปรุง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคม เป็นรายข้อ

พฤติกรรมวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การปฏิบัติตนในสังคม			
1.* เวลาข้ามถนนนักเรียนจะข้ามถนนตรงที่คิดว่าสะดวกแม้ไม่ใช่ทางข้าม	3.150	1.210	ปานกลาง
2. นักเรียนปฏิบัติตามกฎจราจร	3.798	.970	สูง
3.* เมื่อพนักงานเก็บค่าโดยสารลิ้มเก็บค่าโดยสารของนักเรียน นักเรียนจะทำเฉย ๆ	3.766	1.251	สูง
4.* นักเรียนลัดคิวเมื่อมีโอกาส	3.695	1.054	สูง
5. ก่อนหยิบของผู้อื่นมาใช้นักเรียนขออนุญาตเจ้าของก่อน	4.137	1.011	สูง
6.* นักเรียนมักแอบเปิดอ่านจดหมายที่อาจารย์ที่ปรึกษาฝากไปให้ผู้ปกครอง	4.031	1.348	สูง
7. นักเรียนทิ้งกระดาษชำระในถังขยะของห้องน้ำเสมอ	3.848	1.476	สูง
8.* นักเรียนทิ้งขยะในบริเวณที่มีผู้ทิ้งขยะไว้ทั้ง ๆ ที่เป็นบริเวณห้ามทิ้งขยะ	4.018	1.042	สูง
9. นักเรียนนำขยะที่เพื่อน ๆ ทิ้งไว้ไปทิ้งขยะ	2.692	1.120	ปานกลาง
วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคม	3.683	.583	สูง

* ข้อความเชิงนิเสธ

จากตาราง 6 พบว่า พฤติกรรมวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคม เป็นไปในทางบวกและส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง รองลงมาคือปานกลางในบางพฤติกรรม และไม่มีพฤติกรรมวินัยในตนเองพฤติกรรมใดอยู่ในระดับควรปรับปรุง

หมายเหตุ ตาราง 4, 5 และ 6 ในข้อความที่เป็นเชิงนิเสธ ถ้าผลการวิเคราะห์สรุปว่า

มีวินัยในตนเองระดับสูง	หมายถึง	นักเรียนแสดงพฤติกรรมดังกล่าว น้อยครั้งหรือไม่เคยเลย
มีวินัยในตนเองระดับปานกลาง	หมายถึง	นักเรียนแสดงพฤติกรรมดังกล่าว เป็นบางครั้ง
มีวินัยในตนเองระดับควรปรับปรุง	หมายถึง	นักเรียนแสดงพฤติกรรมดังกล่าว บ่อยหรือน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 7 – 34

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรเพศ

วินัยในตนเอง	เพศ	จำนวน (คน)	$\bar{X}$	S.D.	t
การปฏิบัติตนในห้องเรียน	หญิง	780	3.817	.485	3.739*
	ชาย	333	3.698	.487	
การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน	หญิง	780	4.148	.465	9.586*
	ชาย	333	3.835	.512	
การปฏิบัติตนในสังคม	หญิง	780	3.752	.576	6.181*
	ชาย	333	3.520	.568	
วินัยในตนเองโดยรวม	หญิง	780	3.906	.413	8.143*
	ชาย	333	3.684	.420	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนเพศหญิงและนักเรียนเพศชายมีวินัยในตนเองโดยรวม และวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะมีวินัยในตนเองในทุกด้านสูงกว่านักเรียนเพศชาย

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น

วินัยในตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การปฏิบัติตนในห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.133	2.566	10.937*
	ภายในกลุ่ม	1110	260.471	.235	
	รวม	1112	265.604		
การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	9.839	4.920	20.304*
	ภายในกลุ่ม	1110	268.952	.242	
	รวม	1112	278.791		
การปฏิบัติตนในสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.986	1.493	4.418*
	ภายในกลุ่ม	1110	375.118	.338	
	รวม	1112	378.104		
วินัยในตนเองโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	5.381	2.691	15.113*
	ภายในกลุ่ม	1110	197.615	.178	
	รวม	1112	202.997		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นที่ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน ทั้งวินัยในตนเองโดยรวมและวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากการที่พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นที่ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน/ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเอง มาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่างโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 9 - 12

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนของนักเรียนที่มีระดับชั้นการศึกษาต่างกันเป็นรายคู่

ระดับชั้น		ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 1
	$\bar{X}$	3.688	3.817	3.845
ปีที่ 2	3.688	-	.129*	.157*
ปีที่ 3	3.817	-	-	.028
ปีที่ 1	3.845	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 3 และนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 มีแนวโน้มที่จะมีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนสูงกว่านักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 และระดับชั้นปีที่ 3

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนของนักเรียนที่มีระดับชั้นการศึกษาต่างกันเป็นรายคู่

ระดับชั้น		ปีที่ 2	ปีที่ 1	ปีที่ 3
	$\bar{X}$	3.926	4.096	4.140
ปีที่ 2	3.926	-	.170*	.214*
ปีที่ 1	4.096	-	-	.044
ปีที่ 3	4.140	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 และนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 3 มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนระดับชั้นปีที่ 3 มีแนวโน้มที่จะมีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนสูงกว่านักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 และระดับชั้นปีที่ 2

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมของนักเรียนที่มีระดับชั้นการศึกษาต่างกันเป็นรายคู่

ระดับชั้น		ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 1
	$\bar{X}$	3.615	3.700	3.741
ปีที่ 2	3.615	-	.085	.126*
ปีที่ 3	3.700	-	-	.041
ปีที่ 1	3.741	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า นักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 มีแนวโน้มที่จะมีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมสูงกว่านักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 และระดับชั้นปีที่ 3

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองโดยรวมของนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นเรียนที่ต่างกัน

ระดับชั้น		ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 1
	$\bar{X}$	3.743	3.886	3.894
ปีที่ 2	3.743	-	.143*	.151*
ปีที่ 3	3.886	-	-	.008
ปีที่ 1	3.894	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 3 และนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 มีวินัยในตนเองโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 มีแนวโน้มที่จะมีวินัยในตนเองโดยรวมสูงกว่านักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 และระดับชั้นปีที่ 1

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสุขภาพจิต

วินัยในตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การปฏิบัติตนในห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.024	1.512	6.391*
	ภายในกลุ่ม	1110	262.581	.237	
	รวม	1112	265.605		
การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.141	.570	2.280
	ภายในกลุ่ม	1110	277.651	.250	
	รวม	1112	278.791		
การปฏิบัติตนในสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.149	1.075	3.173
	ภายในกลุ่ม	1110	375.955	.339	
	รวม	1112	378.104		
วินัยในตนเองโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.859	.429	2.358
	ภายในกลุ่ม	1110	202.138	.182	
	รวม	1112	202.997		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีสุขภาพจิตในระดับที่ต่างกัน มีวินัยในตนเองโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็ปรากฏผลเช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนที่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการที่พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีสุขภาพจิตในระดับที่ต่างกัน มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 14

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนของนักเรียนที่มี
 สุขภาพจิตต่างกันเป็นรายคู่

สุขภาพจิต				
		ไม่ดี	ปกติ	ดี
	$\bar{X}$	3.611	3.777	3.896
ไม่ดี	3.611	-	.166	.284*
ปกติ	3.777	-	-	.118
ดี	3.896	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีกับนักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีมีวินัย
 ในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย
 นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีมีแนวโน้มที่จะมีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนสูงกว่า
 นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีและสุขภาพจิตปกติ

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

วินัยในตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การปฏิบัติตนในห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	64.641	32.320	178.518*
	ภายในกลุ่ม	1110	200.964	.181	
	รวม	1112	265.604		
การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	26.266	13.133	57.728*
	ภายในกลุ่ม	1110	252.525	.228	
	รวม	1112	278.791		
การปฏิบัติตนในสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	77.332	38.666	142.697*
	ภายในกลุ่ม	1110	300.772	.271	
	รวม	1112	378.104		
วินัยในตนเองโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	53.498	26.749	198.607*
	ภายในกลุ่ม	1110	149.499	.135	
	รวม	1112	202.997		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันมีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากการที่พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันมีวินัยในตนเองโดยรวม และวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคมแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่างโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 16 - 19

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันเป็นรายคู่

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	2.919	3.495	3.949
ต่ำ	2.919	-	.576*	1.030*
ปานกลาง	3.495	-	-	.454*
สูง	3.949	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันเป็นรายคู่

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	3.413	3.884	4.157
ต่ำ	3.413	-	.471*	.745*
ปานกลาง	3.884	-	-	.274*
สูง	4.157	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันเป็นรายคู่

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	2.620	3.385	3.862
ต่ำ	2.620	-	.765*	1.242*
ปานกลาง	3.385	-	-	.477*
สูง	3.862	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองโดยรวมของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันเป็นรายคู่

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{X}$	2.984	3.588	3.989
ต่ำ	2.984	-	.604*	1.005*
ปานกลาง	3.588	-	-	.401*
สูง	3.989	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีวินัยในตนเองโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามความเชื่ออำนาจในตน

วินัยในตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การปฏิบัติตนในห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	19.893	9.946	44.933*
	ภายในกลุ่ม	1110	245.712	.221	
	รวม	1112	265.604		
การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	9.872	4.936	20.374*
	ภายในกลุ่ม	1110	268.919	.242	
	รวม	1112	278.791		
การปฏิบัติตนในสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	17.998	8.999	27.739 *
	ภายในกลุ่ม	1110	360.106	.324	
	รวม	1112	378.104		
วินัยในตนเองโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	15.448	7.724	45.713*
	ภายในกลุ่ม	1110	187.549	.169	
	รวม	1112	202.997		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีความเชื่ออำนาจในตนแตกต่างกันมีวินัยในตนเองโดยรวมและวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการที่พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีความเชื่ออำนาจในตนแตกต่างกันมีวินัยในตนเองโดยรวม และวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคมแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่างโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 21 - 24

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนของนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกันเป็นรายคู่

ความเชื่ออำนาจในตน		น้อย	ปานกลาง	มาก
	$\bar{X}$	3.593	3.659	3.925
น้อย	3.593	-	.065	.332
ปานกลาง	3.659	-	-	.267*
มาก	3.925	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนปานกลางกับนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนของนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกันเป็นรายคู่

ความเชื่ออำนาจในตน		ปานกลาง	น้อย	มาก
	$\bar{X}$	3.966	4.031	4.156
ปานกลาง	3.966	-	.065	.190*
น้อย	4.031	-	-	.125
มาก	4.156	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนปานกลางกับนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมของนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกันเป็นรายคู่

ความเชื่ออำนาจในตน				
	$\bar{X}$	น้อย	ปานกลาง	มาก
		3.333	3.571	3.818
น้อย	3.333	-	.238	.485*
ปานกลาง	3.571	-	-	.247*
มาก	3.818	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนน้อยกับนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก และนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนปานกลางกับนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองโดยรวมของนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกันเป็นรายคู่

ความเชื่ออำนาจในตน				
	$\bar{X}$	น้อย	ปานกลาง	มาก
		3.653	3.732	3.966
น้อย	3.653	-	.079	.314
ปานกลาง	3.732	-	-	.235*
มาก	3.966	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนปานกลางกับนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก มีวินัยในตนเองโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู

วินัยในตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การปฏิบัติตนในห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.992	2.996	12.975*
	ภายในกลุ่ม	1062	245.233	.231	
	รวม	1064	251.225		
การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	11.600	5.800	24.113*
	ภายในกลุ่ม	1062	255.449	.241	
	รวม	1064	267.049		
การปฏิบัติตนในสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	11.571	5.786	17.501*
	ภายในกลุ่ม	1062	351.081	.331	
	รวม	1064	362.653		
วินัยในตนเองโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	9.325	4.663	26.722*
	ภายในกลุ่ม	1062	185.309	.174	
	รวม	1064	194.635		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน ทั้งวินัยในตนเองโดยรวมและวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียนและการปฏิบัติตนในสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่าง โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 26 – 29

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันเป็นรายคู่

การอบรมเลี้ยงดู	ปล่อยปละละเลย เข้มงวดกวดขัน ประชาธิปไตย			
	$\bar{X}$	3.605	3.738	3.823
ปล่อยปละละเลย	3.605	-	.133	.218*
เข้มงวดกวดขัน	3.738	-	-	.085
ประชาธิปไตย	3.823	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันเป็นรายคู่

การอบรมเลี้ยงดู	ปล่อยปละละเลย เข้มงวดกวดขัน ประชาธิปไตย			
	$\bar{X}$	3.789	4.093	4.098
ปล่อยปละละเลย	3.789	-	.304*	.309*
เข้มงวดกวดขัน	4.093	-	-	.005
ประชาธิปไตย	4.098	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคม ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันเป็นรายคู่

การอบรมเลี้ยงดู	ปล่อยปละละเลย เข้มงวดกวดขัน ประชาธิปไตย			
	$\bar{X}$	3.424	3.663	3.734
ปล่อยปละละเลย	3.424	-	.239*	.310*
เข้มงวดกวดขัน	3.663	-	-	.071
ประชาธิปไตย	3.734	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองโดยรวมของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันเป็นรายคู่

การอบรมเลี้ยงดู	ปล่อยปละละเลย เข้มงวดกวดขัน ประชาธิปไตย			
	$\bar{X}$	3.606	3.831	3.885
ปล่อยปละละเลย	3.606	-	.225*	.279*
เข้มงวดกวดขัน	3.831	-	-	.054
ประชาธิปไตย	3.885	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนวินัยในตนเองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์

วินัยในตนเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
การปฏิบัติตนในห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.452	1.226	5.171*
	ภายในกลุ่ม	1110	263.153	.237	
	รวม	1112	265.604		
การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.759	1.879	7.585*
	ภายในกลุ่ม	1110	275.033	.248	
	รวม	1112	278.791		
การปฏิบัติตนในสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	5.338	2.669	7.948*
	ภายในกลุ่ม	1110	372.766	.336	
	รวม	1112	378.104		
วินัยในตนเองโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.135	1.568	8.706*
	ภายในกลุ่ม	1110	199.861	.180	
	รวม	1112	202.997		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 พบว่า นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน ทั้งวินัยในตนเองโดยรวมและวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียนและการปฏิบัติตนในสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่าง โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 31 - 34

ตาราง 31 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนของนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ต่างกันเป็นรายคู่

เลียนแบบ				
	$\bar{X}$	มาก	น้อย	ปานกลาง
		3.612	3.667	3.799
มาก	3.612	-	.055	.187
น้อย	3.667	-	-	.132*
ปานกลาง	3.799	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 พบว่า นักเรียนที่เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์น้อยกับนักเรียนที่เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์ปานกลาง มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ตาราง 32 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนของนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ต่างกันเป็นรายคู่

เลียนแบบ				
	$\bar{X}$	มาก	น้อย	ปานกลาง
		3.670	3.969	4.072
มาก	3.670	-	.299	.403*
น้อย	3.969	-	-	.104
ปานกลาง	4.072	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 พบว่า นักเรียนที่เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์มากกับนักเรียนที่เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์ปานกลาง มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 33 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมของนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ต่างกันเป็นรายคู่

เลียนแบบ		น้อย	มาก	ปานกลาง
	$\bar{X}$	3.490	3.693	3.708
น้อย	3.490	-	.203	.218*
มาก	3.693	-	-	.015
ปานกลาง	3.708	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 33 พบว่า นักเรียนที่เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์น้อยกับนักเรียนที่เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์ปานกลาง มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 34 ผลการเปรียบเทียบวินัยในตนเองโดยรวมของนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ต่างกันเป็นรายคู่

เลียนแบบ		มาก	น้อย	ปานกลาง
	$\bar{X}$	3.658	3.709	3.860
มาก	3.658	-	.051	.202
น้อย	3.709	-	-	.151*
ปานกลาง	3.860	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 34 พบว่า นักเรียนที่เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์น้อยกับนักเรียนที่เลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์ปานกลาง มีวินัยในตนเองโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการมีวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา ตามตัวแปรด้านเพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่เพศต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีสุขภาพจิตต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
6. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
7. นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 จำนวน 1,113 คน จาก 10 โรงเรียน โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 6 ชุด คือ

1. แบบสอบถามวินัยในตนเอง แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามวินัยในตนเอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 37 ข้อ แบ่งเป็นแบบสอบถามการปฏิบัติตนในห้องเรียนจำนวน 15 ข้อ แบบสอบถามการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนจำนวน 13 ข้อ และแบบสอบถามการปฏิบัติตนในสังคมจำนวน 9 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.114 ถึง 6.269 และค่าความเชื่อมั่น .8546
2. แบบสอบถามสุขภาพจิต เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.546 ถึง 10.573 และค่าความเชื่อมั่น .8091
3. แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 4.153 ถึง 9.526 และค่าความเชื่อมั่น .8386
4. แบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 3.752 ถึง 5.270 และค่าความเชื่อมั่น .6807
5. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ แบ่งเป็นแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบเข้มงวดกวดขันและแบบประชาธิปไตย แบบละ 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .9200
6. แบบสอบถามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.294 ถึง 6.663 และค่าความเชื่อมั่น .6412

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS – PC ในการวิเคราะห์ค่าสถิติเพื่อตอบคำถามการวิจัยโดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกใช้ $t - test$ แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
3. หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient)
4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนของวินัยในตนเอง ระหว่างนักเรียนเพศหญิงและนักเรียนเพศชาย โดยใช้สถิติ $t - test$
5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนวินัยในตนเองของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอก ได้แก่ ระดับชั้น สุขภาพจิต

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดูและอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Anova) และทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

1. นักเรียนมีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม ในระดับสูง

2. การเปรียบเทียบวินัยในตนเองของนักเรียนตามตัวแปรด้านเพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ พบว่า

2.1 นักเรียนเพศหญิงและนักเรียนเพศชายมีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีแนวโน้มว่า นักเรียนเพศหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนเพศชายทุกด้าน

2.2 นักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 และนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 3 มีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน และการปฏิบัติตนนอกห้องเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักเรียนที่มีสุขภาพจิตในระดับที่ต่างกันมีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการปฏิบัติตนในห้องเรียนที่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับที่ต่างกัน มีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. วินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีวินัยในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ การปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม อยู่ในระดับสูงเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามข้อบังคับและระเบียบแบบแผนของสังคมได้โดยไม่ต้องมีใครบังคับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากตัวนักเรียนและสภาพแวดล้อมของนักเรียน

ในส่วนของตัวนักเรียนนั้นในการวิจัยนี้พบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความเชื่ออำนาจในตนปานกลาง และมีสุขภาพจิตปกติ ซึ่งลักษณะทั้ง 3 ประการนี้เป็นลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง สอดคล้องกับทิววัฒน์ อัสวาณิชย์ (2523 : 8) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองไว้ว่า เป็นผู้มีพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ มีความอดทน ไม่กังวลใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเห็นใจ ไม่เกรงใจโดยปราศจากเหตุผล มีความตั้งใจ และมีความเชื่ออำนาจภายในตน

สำหรับสภาพแวดล้อมของนักเรียนก็มีส่วนช่วยสนับสนุนหรือเอื้อให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับความคิดเห็นของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 63-64) ที่ว่า คุณภาพของสิ่งแวดล้อมและความเป็นไปของสังคมในกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมของสมาชิก ถ้าสังคมปราศจากระเบียบถึงแม้จะจัดการฝึกอบรมให้มากหรือใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพเพียงใดก็ตาม จะพัฒนาบุคคลให้เปลี่ยนแปลงได้ไม่ถาวรนัก ซึ่งในการวิจัยนี้พบว่า นักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยถึงร้อยละ 71.608 นั่นคือ นักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความอบอุ่น ได้รับความยุติธรรม บิดามารดาใช้เหตุผลในการลงโทษ เอาใจใส่ และรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยส่งผลให้เกิดวินัยในตนเองมากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ สอดคล้องกับการวิจัยของมัสเซน (Mussen.1969 : 513-514) ที่พบว่า การฝึกวินัยให้แก่เด็กโดยการใช้เหตุผลและให้ความรักเป็นวิธีการฝึกวินัยที่ดีที่สุด นอกจากนี้ในการวิจัยนี้พบว่านักเรียนเลียนแบบตัวแบบสัญลักษณ์ปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนเห็นถึงผลดีผลเสียของการกระทำพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามมาในอนาคต จึงทำให้นักเรียนตระหนักในการที่จะกระทำพฤติกรรมต่างๆ สอดคล้องกับที่แบนดูรา (Bandura. 1986 : 51-70) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลจะไม่กระทำพฤติกรรมทุกอย่างตามที่ได้เรียนรู้มา ทั้งที่มีความรู้ความสามารถพอที่จะรับและเก็บจำพฤติกรรมตามตัวแบบและแสดงออกมาได้ถ้าหาก

พฤติกรรมนั้นให้ประโยชน์น้อยหรือเสี่ยงต่อการถูกลงโทษ แต่ถ้าพฤติกรรมให้ผลทางบวกก็เป็นตัวจูงใจให้แสดงพฤติกรรมออกมา

2. การเปรียบเทียบวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรด้านเพศ ระดับชั้น สุขภาพจิต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การอบรมเลี้ยงดู และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนเพศหญิงและนักเรียนเพศชายมีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักเรียนเพศหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนเพศชายทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่านักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิงกับเด็กชายโดยทั่วไปแตกต่างกัน กล่าวคือ เด็กหญิงจะได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดและคาดหวังให้เด็กหญิงประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบระเบียบ ประเพณี อย่างเคร่งครัดมากกว่าเด็กชาย ส่วนเด็กชายจะได้รับการสนับสนุนให้รู้จักค้นหาสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีความเป็นอิสระมากกว่าเด็กหญิง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของโจนส์ (Jones, 1978 : 781 - 832) ที่ว่า สังคมมีได้มุ่งหวังให้เด็กหญิงและเด็กชายมีพฤติกรรมเหมือนกัน และสังคมมักจะเข้มงวดกวดขันกับความประพฤติของเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย ฉะนั้นการฝึกอบรมเด็กแต่ละเพศจึงมีความแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้เพศหญิงจึงพยายามที่จะปฏิบัติตนให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากกว่าเพศชาย เพื่อที่จะทำให้สังคมยอมรับตนเองมากขึ้น ดังนั้นนักเรียนเพศหญิงจึงมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนเพศชาย สอดคล้องกับการวิจัยของกรรณา กิจขยัน (2517 : 84) บัณฑิตา ตักดีอุดม (2523 : 39) วิวัฒน์ อัสวาณิชย์ (2523 : 60) โรจนา สุขะพันธุ์ (2530 : 92) และมนัส อาริรอบ (2534 : 106) แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของอนุชิต สงแสง (2530 : 58) ที่พบว่า นักเรียนเพศหญิงและนักเรียนเพศชายมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน

2.2 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 นักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 3 มีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน และการปฏิบัติตนนอกห้องเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า นักเรียนที่เรียนระดับชั้น

ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อเด็กโตขึ้นมักมีความคิดดีขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น ยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมมากขึ้นโดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่บังคับเหมือนก่อน ซึ่งลักษณะเหล่านี้แสดงถึงว่าเด็กสามารถควบคุมตัวเองได้ดีขึ้น นั้นหมายถึงว่าเด็กมีวินัยในตนเองสูงขึ้นนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับที่ไวสเฟลด์ (Weisfeld . 1974 : 1930 - B) ได้ศึกษาพบว่า อายุและระดับชั้นเรียนที่ต่างกันจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัยของสุนารี เดชะโชควิวัฒน์ (2526 : 69) และอนุชิต สงแพง (2530 : 54) แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของวิวัฒน์ อัคราณิชย์ (2523 : 57) โรจนา ศุขะพันธุ์ (2530 : 93) และมนัส อาวีรอบ (2534 : 108) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนระดับชั้นเรียนต่างกัน มีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน

2.3 จากการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตที่ต่างกันมีวินัยในตนเองโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็ปรากฏผลเช่นเดียวกัน ยกเว้นวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนที่นักเรียนที่มีสุขภาพจิตต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคคลที่มีวินัยในตนเองจะสามารถบังคับควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนให้แสดงออกได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคมโดยที่ไม่ต้องมีใครบังคับ จนเป็นความเคยชินหรืออุปนิสัย สอดคล้องกับทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมาเรอร์ (Mowrer) และทฤษฎีของเพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurst) (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2527 : 62-64) ที่ว่าวินัยในตนเองมีที่มาตั้งแต่วัยทารกและค่อย ๆ สะสมประสบการณ์ การเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากครอบครัวและสังคม จนพัฒนามาเป็นพลังในการควบคุมตนเองที่จะแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ดังนั้นนักเรียนที่มีสุขภาพจิตต่างกันจึงมีวินัยในตนเองโดยรวมไม่แตกต่างกัน

สำหรับนักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดีกับนักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีมีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คนที่มีสุขภาพจิตดีนั้นจะเป็นคนที่มองโลกในแง่ดี รับรู้ความจริงได้ถูกต้อง มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความมั่นคงทางจิตใจ คนที่มีลักษณะเช่นนี้จึงสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดีและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับโกซ์ (Gough) (Wiggins . 1971 : 289) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองสูงจะมีความรับผิดชอบมาก มีความวิตกกังวลน้อย มีความอดทน มีเหตุผลของตนเอง มีความยืดหยุ่นในความคิดและพฤติกรรมทางสังคม และมีสุขภาพดีกว่าผู้ที่ขาดวินัยในตนเองด้วย

2.4 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันมีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียนและการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักเรียนที่มี

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4 ที่ว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น เพียรพยายาม ตั้งใจจริง มีความอดทนและมีความรับผิดชอบสูง ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้เป็นลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง จากการศึกษาของวิกกินส์ (Wiggins, 1971 : 289) ได้อ้างถึงผลการวิจัยของโกซ์ (Gough) ที่ศึกษาเกี่ยวกับวินัยในตนเองพบว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองสูงจะมีความรับผิดชอบมาก มีความวิตกกังวลน้อย มีความอดทน มีเหตุผล มีความยืดหยุ่นในความคิดและพฤติกรรมทางสังคม และมีสุขภาพดีกว่าผู้ที่ขาดวินัยในตนเองด้วย และสอดคล้องกับการวิจัยของจาร์ส บัญญานันต์ (2515 : 68) ที่พบว่า นักเรียนที่ประพฤติกเล่ย์ตามสังคมมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ประพฤติขัดกับสังคม

2.5 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกัน มีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนปานกลางกับนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก มีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนน้อยกับนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5 ที่ว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงจะมีความเชื่อมั่นในตนเองอันเป็นลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของบาร์ค (Baruch, 1949 : 4 – 5) ที่พบว่า วินัยจะเกิดขึ้นกับคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสโตรทเธอร์ (Strother) แจ็ค (Jack) และเพจ (Page) (Breckenridge, 1955 : 80, 249) ที่ว่า เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

2.6 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองในด้าน

การปฏิบัติตนในห้องเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 6 ที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน จากการวิจัยนี้พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีวินัยในตนเองในทุกด้านน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยส่งผลให้เด็กเกิดวินัยในตนเองน้อยกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยทำให้เด็กขาดแบบอย่างที่ยึดถือได้ เพราะพ่อแม่ไม่ค่อยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ไม่เอาใจใส่ มักตำหนิหรือลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อลูกทำผิด และมักใช้อารมณ์กับลูกมากกว่าใช้เหตุผล ทำให้เด็กไม่มีแนวทางชีวิตสำหรับยึดถือ ไม่รู้จักคิดและไม่รู้คุณค่าของการกระทำต่าง ๆ อยากจะทำสิ่งใดก็ทำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2524 : 27) ที่กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่มีปัญหามากมายจนไม่สามารถควบคุมความประพฤติของตนได้ มักมองโลกในแง่ร้าย ขาดความมีระเบียบวินัย ไม่มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และผลจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของบัณฑิตา ศักดิ์อุดม (2523 : 36) สุนารี เดชะโชควิวัฒน์ (2526 : 65) และแจ่มจันทร์ เกียรติกุล (2531 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของอนุชิตสงแสง (2530 : 58) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน

2.7 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ในระดับที่ต่างกัน มีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน การปฏิบัติตนนอกห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักเรียนที่เลียนแบบน้อยกับนักเรียนที่เลียนแบบปานกลาง มีวินัยในตนเองโดยรวม วินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนในห้องเรียน และการปฏิบัติตนในสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เลียนแบบมากกับนักเรียนที่เลียนแบบปานกลาง มีวินัยในตนเองในด้านการปฏิบัติตนนอกห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 7 ที่ว่า นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการเรียนรู้จากสื่อมวลชนของเยาวชนนั้นมีหลายรูปแบบ เช่น การเลียนแบบจากตัวแบบ การรับรู้ทัศนคติของกลุ่มและสังคม จะสังเกตได้ว่าเด็กเล็กและเด็กโตจะใช้กระบวนการเลียนแบบ และสามารถประเมิน

พฤติกรรมจากผลที่เกิดจากการกระทำเท่านั้น ซึ่งตัวแบบที่เสนอผ่านทางสื่อมวลชนนั้น ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ต่างมีอิทธิพลในการหล่อหลอมพฤติกรรมและเจตคติของบุคคลในสังคมมาก สอดคล้องกับการวิจัยของสุนันทา สุชาโต ที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ต่อเด็กในเรื่องการซึมซับค่านิยมการใช้ความรุนแรง และเสรี วงษ์มณฑา และคณะ ที่ศึกษาเรื่องอิทธิพลของความรุนแรงในโทรทัศน์ต่อเยาวชนไทย (เข็มพร วิรุณราพันธ์. 2534 : 20) พบผลการวิจัยสอดคล้องกันคือ เด็กและเยาวชนไทยที่มีความถนัดในการเปิดรับชมโทรทัศน์มาก จะมีทัศนคติและมีการแสดงออกในการยอมรับหรือใช้วิธีการรุนแรงในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับการวิจัยของปราณี เพชร (2530 : 71) ที่พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้สไลด์เทปเป็นเทคนิคแม่แบบมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเองอย่างถาวรยิ่งขึ้นไปอีก โรงเรียนจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับผิดชอบตนเอง ให้อิสระเสรีในการแสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถของตนอย่างเต็มที่ และให้รู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองว่าควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรจึงจะเหมาะสม

2. จากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับสูง และนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน มีวินัยในตนเองต่างกันด้วย ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างถาวรยิ่งขึ้นไปอีก อาจทำได้ดังนี้

2.1 จัดบรรยากาศในกิจกรรมที่นักเรียนกระทำให้ท้าทายยั่วยุพอสมควร ให้นักเรียนมองเห็นว่า ตนน่าจะกระทำกิจกรรมนั้นได้สำเร็จถ้าใช้ความพยายามมากพอ

2.2 จัดบรรยากาศในการทำกิจกรรมให้มีลักษณะเป็นการแข่งขัน อาจเป็นการแข่งกับเวลา คุณภาพของกิจกรรมที่ตนเคยทำสำเร็จ หรือแข่งขันระหว่างเพื่อน ๆ แต่ไม่ควรให้แข่งขันกันระหว่างนักเรียนกับคนอื่นบ่อย ๆ เพราะถ้าการแข่งขันนั้นไม่ประสบความสำเร็จบ่อย ๆ อาจทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณไม่มีความสามารถ ไม่มีคุณค่าอะไรเลย หรืออาจไม่ยอมรับว่าคุณไม่มีความสามารถ แต่ใช้กลวิธีขานป้องกันหลอกตัวเองว่ามีความสามารถ ที่ไม่ประสบความสำเร็จเพราะเหตุอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ความผิดของตน ซึ่งถ้านักเรียนมีความรู้สึกเช่นนี้แล้วนอกจากจะไม่ส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แล้ว ยังอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมอันไม่เป็นที่ต้องการของสังคมได้

3. ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรให้ความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่ดูแล ให้ความยุติธรรมแก่เด็ก และยอมรับนับถือในความคิดความสามารถของเด็ก

พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือและให้ข้อคิดแก่เด็กในโอกาสอันควร ฝึกให้เด็กรู้จักคิด และตัดสินใจได้เอง จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการบังคับควบคุมตนเองได้ดี ส่วน การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปล่อยปละละเลย ไม่เอาใจใส่ดูแลเด็ก ให้อิสระเสรีในการกระทำ ตามใจชอบโดยไม่มีขอบเขตจะทำให้เด็กไม่รู้จักบังคับควบคุมตนเอง

4. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนเพศชายและนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 มีวินัยในตนเองในทุกด้านน้อยกว่านักเรียนเพศหญิง และนักเรียนระดับชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความเห็นว่า ในการพัฒनावินัยในตนเองของนักเรียนควรจะได้เริ่มที่นักเรียนเพศชาย และ นักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 เป็นกลุ่มแรก โดยคำนึงถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่ต้องพัฒนา คือ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์และความเชื่ออำนาจในตน ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะทางจิตใจเป็นปัจจัยที่อยู่ภายในตัว บุคคลที่จะกำหนดพฤติกรรม ด้วยการที่นักเรียนเห็นผลดีผลเสียของการกระทำพฤติกรรม ที่เกิดขึ้นตามมาในอนาคต จึงทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักในการที่จะกระทำพฤติกรรม ประกอบกับนักเรียนมีความชอบและความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรม จึงสามารถควบคุมตนเองไปสู่การมีวินัยในตนเองได้

5. ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับสื่อมวลชนควรตระหนักและมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามให้ แก่เยาวชน เพราะสื่อมวลชนเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมและมีอิทธิพลต่อสังคม หลายประการ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงควรเสนอเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ให้ความรู้ ความชำนาญ ส่งเสริมอาชีพความเป็นอยู่ ช่วยให้เด็กเข้าใจในจริยธรรม วัฒนธรรมของชาติ รู้จักปรับตัวเอง ให้เข้ากับสังคม เพื่อที่เขาจะได้เติบโตขึ้นมาเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองในตัวแปรอื่น ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะของกลุ่มเพื่อน การคบเพื่อน ความสัมพันธ์กับอาจารย์
2. ควรมีการศึกษาวินัยในตนเองในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น นักเรียนมัธยมศึกษา นักเรียนอาชีวศึกษาที่เรียนวิชาชีพสาขาอื่น ๆ นักเรียนประจำ
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยในตนเองของนักเรียนเพศชายและนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ไทเดชะวัฒน์. (2531). ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่ในครอบครัวที่มีเฉพาะบิดาหรือมารดาและที่มีทั้งบิดามารดา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กมลรัตน์ หล้าสงวน. (2527). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กรมอาชีวศึกษา. (2530). 46 ปีทองของคุณภาพ. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กองวิจัยการศึกษา, กรมวิชาการ. (2525). โครงการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนจริยธรรม. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2532). การวิเคราะห์งานวิจัยการศึกษาด้านประถมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรุณา กิจชัยน. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกตน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กวี สุวรรณกิจ และ อัจฉรา จันไกรผล. (2520, เมษายน). "การสำรวจปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์," จิตวิทยาคลินิก. 8 (1) : 12 - 23.
- กัญญา ประสงค์เจริญ. (2525). ผลการใช้เทคนิค "แม่แบบ" เพื่อพัฒนาวินัยในตนเอง ด้านความรู้สึกรับผิดชอบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา สุวรรณรอด. (2537). การวิเคราะห์องค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา มีพลัง. (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- กาญจนา หาสิตะพันธ์. (2517). "การควบคุมตนเอง," ใน *ชุมชนทางวิชาการกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*. หน้า 108 - 205. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2523). "แนวการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย," ใน *แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย*. หน้า 85 - 89. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- เข็มพร วิรุณราพันธ์. (2534, ตุลาคม). "สื่อกับเด็ก พຼຽນนี้ก็สายเกินไป," *หมอชาวบ้าน*. 13 (150) : 17 - 24.
- คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการเลี้ยงดูและอบรม. (2526). *ประมวลผลงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย*. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- งามตา วินิตานนท์. (2536). *ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จำรัส บุญญานันต์. (2515). *มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล และความต้องการสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนที่ประพฤติกน้อยตามและขัดกับสังคม*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จรินทร์ ธาณีรัตน์. (2523). *อนามัยบุคคล*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จิตรา ชนะกุล. (2539). *ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมในวงกลมแบบกลุ่มย่อย*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- แจ่มจันทร์ เกียรติกุล. (2531). *การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองและวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน และอยู่ในชั้นเรียนของครูที่มีพฤติกรรมทางวจาและท่าทางแตกต่างกัน*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ ขฎาพร พัชรษ์เจียร. (2524). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ ขวลิ นาคทัต. (2524). *อิทธิพลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยแห่งตน*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ชัยณรงค์ หลายสุทธิสาร. (2532). ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลัง สภาพปัญหาส่วนตัว และ สภาพแวดล้อมทางบ้าน กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถ่ายเอกสาร.

ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์. (2522). คุณธรรมและจริยธรรม : หลักการและวิธีการพัฒนาจริยศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.

ชิดกมล สังข์ทอง. (2536). การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวินัยในตนเองของวัยรุ่น.

วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถ่ายเอกสาร.

ชีรวัฒน์ นิจนตร. (2526). สภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นใน เขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (วิชาเอกพัฒนศึกษาศาสตร์).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ถ่ายเอกสาร.

เชี่ยวชาญ คล้ายหนู. (2535, ธันวาคม). "องค์กรกลางเพื่อดูแลสื่อสำหรับเด็ก ความฝันที่อยาก ให้เป็นจริงของ...ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ รองประธานกรรมการมูลนิธิเพื่อการพัฒนา เด็ก," ก้าวไกล. 3 (8) : 16 - 26.

ณัฐพร สดากรณ์. (2540). การศึกษาองค์ประกอบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทหาร

และพลเรือน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ดวงใจ เนตรโรจน์. (2527). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความมีวินัยในตนเอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 3 กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ดวงเดือน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉิน. (2524). ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

กับสุขภาพจิต และจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นไทย. รายงานวิจัยฉบับที่ 26

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร.

ดวงเดือน พันธุมนาวัน. (2524). จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (2527, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). "จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน," แนว.

18 (9) : 58 - 71.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. (2536). รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะทางจิตและพฤติกรรม
ของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน. กรุงเทพฯ :ม.ป.ท.
ดาร์ณี วงษ์อยู่น้อย. (2525). การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนีย์ ฮาชาไนย์. (2519, พฤษภาคม). "การอบรมเลี้ยงดูกับบุคลิกภาพของเด็ก," สังคม
สงเคราะห์สาร. 10 : 57 - 62.
- ทัศนาก ทอภักดี. (2528). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่อ
อำนาจภายในตนเองของเด็กวัยรุ่นไทย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ธนู ชาติธนานนท์ และคนอื่น ๆ. (2521). "การสำรวจปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่น
ในจังหวัดชัยนาท," จิตวิทยาคลินิก. 9 (1) : 60 - 66.
- นงนุช โรจนเลิศ. (2533). การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นพนธ์ สัมมา. (2523). จิตลักษณะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (วิชาเอกพัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นพรัตน์ ศรีประชุม. (2512). การวิเคราะห์ความสนใจของนิสิตที่มีต่อรายการโทรทัศน์.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นรินทร์ อิ่มเพิ่มพูล. (2523). การสำรวจวิธีการที่ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัด
นครปฐม ใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนตามการรับรู้ของครู.
วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- บัณฑิตา ตักดีอุดม. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความมีวินัยในตน
เองตามการรับรู้ของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด และคนอื่น ๆ . (2528). ปัญหาในระดับมัธยมศึกษา. มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุญสวย เชิดเกียรติกุล. (2525). การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ผิด. กรุงเทพฯ : สารศึกษการพิมพ์.

- ประดิษฐ์ อุประนัย. (2518). จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์.
- ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ. (2532). "การเตรียมความพร้อมด้านลักษณะนิสัย," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 11 - 15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประวีณ ณ นคร และ เสนาะ ดิยาวี. (2525). เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารบุคลากรในโรงเรียน หน่วยที่ 11. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประสาธ บัณฑิตวงศ์. (2516). ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการคิดแบบอเนกนัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี เพชร. (2530). ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้สไลด์เทปเป็นเทคนิค "แม่แบบ" ที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ่อวิทยบางระกำ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ แว่ววิเศษ. (2534). ลักษณะจิตสังคมเพื่อการป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พจน์ สะเพียรชัย. (2516). "ลักษณะของการศึกษาในระบบสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลง," พัฒนาวัดผล .9 : 71 - 77.
- พรพิมล เฟิงศรีทอง. (2515). การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักวิทยาศาสตร์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- / พรรณทิพย์ พันทอง. (2534). การเปรียบเทียบผลของการใช้บทบาทสมมุติแบบมีบทบาทและแบบไม่มีบทบาทที่มีต่อวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบุณฑริก อำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พลาภรณ์ จันทร์ขามเรียน. (2539). สุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกสุศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ภัทรา นิคมานนท์. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้า ความรับผิดชอบ วินัยในตนเอง ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิชา เอกการวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

✕มนตรี อนันตรักษ์. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติแบบควบคุมจากภายใน-ภายนอกตน ทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ และความเชื่อโชคลางในกลุ่มผู้มีอาชีพครู. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

มนัส อารีรอบ. (2534). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนิสิตศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

มาริสา รัฐปัดย์. (2532). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ยุพดี เดชะอังกูร. (2525). การทดลองขีดหนึ่งตะลุมเป็นสื่อกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านวินัย แห่งตนของนักเรียนชั้น ป.5. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

รัชติการณ์ สุขเกษม. (2528). การศึกษาการกระทำผิดของนักเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สารัตถศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

รัญจวน มีนประดิษฐ์. (2513). อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะที่แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

รัตนา ประเสริฐสม. (2526). การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของ นักเรียนประถมศึกษา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (วิชาเอกพัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

รัตนภรณ์ วงศาโรจน์. (2533). การศึกษาแบบการคิดและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา ผู้ใหญ่ในจังหวัดสมุทรสงคราม. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

โรจนา ศุขะพันธุ์. (2530). ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักศึกษาปริญญาบัณฑิต สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิชาเอกสารัตถศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. (2525). การทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคนอื่น ๆ. (2539). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัย. กรุงเทพฯ :

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ลาดทองใบ ภูอภิรมย์. (2530). บทบาทของครอบครัวในการป้องกันการติดยาเสพติด ราย

งานการวิจัยฉบับที่ 37. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วรรณวิภา ทองงอก. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผล

สัมฤทธิ์ในการเรียนและการสอนของนิสิตฝึกสอนวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

วันชัย ดนัยโตมร. (2536). คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัย

พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์ – มีนาคม). “ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย :

เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้,” ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18 (3) : 9.

วิวัฒน์ อัสวาณิชย์. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

วิภาวัน มูลสถาน. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเอง.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สงบ มณีแสง และคนอื่น ๆ. (2527). การวิจัยติดตามและประเมินผลการปลูกฝังวินัยใน

โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.

/สมชาย สิงห์พันธุ์. (2527). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและควมมีวินัยในตนเองในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบซินดิเคต และการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537). การเสริมสร้างวินัย : คู่มือแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สุชา จันท์เอม. (2511, กรกฎาคม - กันยายน). "เด็กกับการสร้างระเบียบวินัย," *แนะแนว*. 6 : 49.

สุชา จันท์เอม และ สุรางค์ จันท์เอม. (2516). *จิตวิทยาเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.

_____. (2517). *หลักการศึกษาจิตวิทยา หลักการสอน*. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.

_____. (2521). *จิตวิทยาในห้องเรียน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2515 , ตุลาคม – ธันวาคม). "การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน," *ศูนย์ศึกษา*. 18 (2) : 112 – 116.

สุเชษฐ์ มาห์หมัด. (2519). *อิทธิพลของการเป็นแบบอย่างต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน*. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุดใจ เหล่าสุนทร. (2517). *ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.

สุนารี เตชะโชติวัฒน์. (2526). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง*. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

X สุพจน์ จักขุทิพย์. (2521). *ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการประพฤติตนไม่สมควรแก่สภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิชาเอกพัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สุรีย์ประภา ตรีเวช. (2523). *ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการโฆษณา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

เสงี่ยม อินภิรมย์. (2505). *การสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จังหวัดพระนคร*. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- แสง ทวีคุณ. (2538). การฝึกเพื่อเสริมสร้างจิตลักษณะในการป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาท
ในนักเรียนอาชีวศึกษา. ปรินซ์นิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- หน่วยแนะแนว โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2524). "ลักษณะพฤติกรรมที่เป็น
ปัญหาของนักเรียนในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา
2521 - 2523," ใน ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. หน้า 1 - 103. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อนุชิต สงแสง. (2530). การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี.
ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการประถมศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. ถ่ายเอกสาร.
- เอนกกุล กรี่แสง. (2520). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนต.
- อานนท์ อาภาภิรม. (2517). ลักษณะสังคมและปัญหาสังคมของไทย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- อำพร กาทอง. (2529). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความมีวินัย
ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการสอนแบบซินติเตต สอนโดย
บทเรียนแบบโปรแกรม และสอนตามแนวคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรม
สามัญศึกษา. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2519, พฤศจิกายน). "หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา,"
ประชากรศึกษา. 28 (4) : 7 - 15.
- Alexander, William M. (1972). *The Changing High School Curriculum*. New York:
Holt Rinehart and Winston.
- Ausubel, David P. (1968). *Educational Psychology: A Cognitive View*. New York:
Holt, Rinehart and Winston.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice - Hall.
- _____. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A social cognitive theory*.
Englewood cliffs, N.J. : Prentice - Hall.
- Bandura, A., Ross, D., & Ross, S.A. (1963 A). "Imitation of Film Mediated
Aggressive Models," *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 66 :
3-11.
- Baruch, Dorothy Walter. (1949). *New ways in Discipline : and Your Child Today*. New
York: Whittleses House.

- Baughman, Date. (1972). *What Do Students Really Want?*. Bloomington Indiana: Phi Delta Kappa Educational Foundation.
- Bedard, Joseph Donald. (1964, October – December). "Written Discipline in California High School," *Dissertation Abstract International*. 25 : 288.
- Breckenridge , Marian Edgar . (1955). *Child Development*. W.B. Saunders Company.
- Bryant, Brenda Kay. (1982, February). "Student - teacher Relationship as Related to Internal External Locus of Control," *Dissertation Abstracts International*. 32 : 4854 - B.
- Crow, Lester D. Crow, Alice. (1962). *Child Development and Adjustment*. 2 nd ed. New York : The Macmillan.
- Drever, James. ed. (1972). *A Dictionary of Psychology*. 14 th ed. Middlesex: Penguin Books.
- English, H.B. and English, A.C.ed. (1958). *A Comprehensive Dictionary of Psychology and Psychoanalytical Terms*. 9 th ed. New York : Davis McKay.
- Gluock, Sheldon and Eleanor. (1950). *Unraveling Juvenile Delinquency*. New York.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3 rd ed. New York : McGraw Hill.
- Gorton, Richard A. (1983). *School Administrator and Supervisor : Leadership, Challenges and Opportunities*. U.S.A. : WmC. Brown Company Publisher.
- Grusec, Joan E, Lytton, Hugh. (1988). *Social Development History and Theory*. New York : Springer.
- Hall, Calvin S. and Lindse, Gardner. (1970). *Theories of Personality*. 2 nd ed. New York : John Wiley and son.
- Hick, D.J. (1965). "Imitation and Relation of Film Aggressive Peer and Adult Models," *Journal of Personality and Social Psychology*. 2 : 197 – 200.
- Hurlock, Elizabeth B. (1984). *Child Development*. New York : McGraw - Hill Book.
- Joblonske, Berardo. (1987, January). "Locus of Control and Gambling," *Psychological Abstract*. 74 (1).
- Jones. Tony Ray. (1978,May). "A Study of Citizen,Teacher and Administrator Attitudes Regarding Preferred Student Disciplinary Alternatives in Public High School," *Dissertation Abstracts,International*. 38:6435-A.
- McClelland, David C. and Others. (1969). *Motivating Economic Achievement*. New York : The Free Press.

- Murray, Edward J. (1964). *Motivation and Emotion*. New Jersey : Prentice - Hall, Englewood Cliffs.
- Mussen, Paul H. and others. (1969). *Child Development and Personality*. 3 rd ed. New York : Harper & Row.
- ✓ Robinson, Jonathan Grawford. (1978, December). "Efficacy of Operant - V.S. Cognitive Behavior Modification in The Development of Self - Control for Aggressive Adolescent Boys," *Dissertation Abstracts International*. 40 (6) : 2854 - B.
- Roger, Dorothy. (1972). *Issues in Adolescent Psychology*. New York : Meredith Corporation.
- Schaefer, Earl S. (1959, September). "A Circumflex Model for Maternal Behaviors," *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 59 (2) : 226 - 235.
- Sheviakov, G.V. and R. Fritz. (1955). *Discipline for Todays Children and Youth*. Washington D.C. : National Education Association.
- Snyder, Ross. (1986, March). "Three Differing Systems of Discipline and Their Impact on Conscience and Culture," *Resources in Educational Resources Information Center*. Vol 21 No.3 : 124.
- Stein, G.M. and J.H. Bryant. (1972). "The Effects of a televised Model Upon Rule Adoption Behavior of Children," *Child Development*. 43 : 268 - 278.
- Strickland, B.R. (1977). "Internal - External Control of Reinforcement," in Thomas Blase (ed). *Personality Variables in Social behavior*. P. 219 - 280, New York : John Weluy and son.
- Valett, Robert E. (1986, April). "Effective Discipline: 10 Steps to Successful Performances," *Resources in Educational Resoures Information Center*. Vol 21 No.4: 109.
- Vincent, Elizabeth Lee. (1961). *Human Psychological Development*. New York: The Ronald Press.
- Weisfeld, David. (1974). "Cognitive Styles of Discipline," *Dissertation Abstracts International*. 35 : 1930 - B.
- Wiggins, Jerry S. and others. (1971). *The Psychology of Personality*. Massachusetts: Addison - Wesley Publishing.
- Yamane, T. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. 3 rd ed. New York : Harper & Raw, Publishers.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

จดหมายเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ครุฑ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5646ที่ ทม 1007/5032วันที่ 29 ตุลาคม 2542เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสินีนาง สุทธจินดา นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ และ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญรองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการใน สังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสินีนาง สุทธจินดา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง	ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร	ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา	ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้น

จดหมายขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามวินัยในตนเอง

แบบสอบถามสุขภาพจิต

แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

แบบสอบถามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์

แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเบื้องต้น

ในขณะที่ท่านปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ผู้สอน ท่านคิดว่าท่านพบปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนหรือไม่ ถ้าพบปัญหา ปัญหานั้นคืออะไร (เช่น ปัญหาการลักขโมย ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาการเข้าห้องเรียนสาย การส่งการบ้านไม่ตรงเวลา การพูดจาไม่สุภาพ ฯลฯ) และนักเรียนแสดงพฤติกรรมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเบื้องต้น

ในขณะที่ท่านเรียนในสถาบันแห่งนี้ ท่านคิดว่าท่านมีปัญหาต่อไปนี้หรือไม่
หากมีโปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อนั้น หรือเติมคำลงในช่องว่างตามที่เห็นสมควร

1. ปัญหาด้านการเรียน

- การเข้าห้องเรียนสาย
- ส่งการบ้านไม่ตรงเวลา
- ไม่สนใจเรียน
- ขาดเรียนมากหรือขาดเรียนบ่อย
- ไม่มีอุปกรณ์การเรียน หรือมีแต่ไม่ครบในเวลาเรียน
- ไม่ส่งการบ้าน
- นำขนมมารับประทานในห้องเรียนระหว่างอาจารย์สอน
- นำวิชาอื่นมาทำในระหว่างเรียน
- แต่งตัวในเวลาเรียน
- ส่งเสียงดังในเวลาเรียน
- ให้ความสนใจน้อยในเวลาเรียน
- มาโรงเรียนสาย
- ลอกการบ้านเพื่อน
- ฟังซาวด์เบาๆในห้องเรียน

2. ปัญหาด้านพฤติกรรม

- พุดจาไม่สุภาพ
- แต่งกายไม่สุภาพหรือไม่ถูกระเบียบ
- ลักขโมย
- ทะเลาะวิวาท
- ก้าวร้าว
- แสดงกิริยามารยาทไม่สุภาพ

3. ปัญหาอื่น ๆ ถ้ามี(โปรดระบุ)

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ที่ ทม 1007/5203

ครุฑ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 พฤศจิกายน 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสินีนาง สุทธจินดา นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ และ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาต ให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 - 3 จำนวน 151 คน ตอบแบบสอบถาม การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสินีนาง สุทธจินดา ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258 - 4119, 664 -1000 ต่อ 5644,5646

โทรสาร. 258 - 4119

แบบสอบถามวินัยในตนเอง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเองของนักเรียน

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักเรียนในขณะที่อยู่ในห้องเรียน

นอกห้องเรียนและอยู่ในสังคม

3. วิธีตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนอ่านข้อความเกี่ยวกับการกระทำของนักเรียนแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่านักเรียนเคยทำพฤติกรรมนั้นบ่อยเพียงใด โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของนักเรียนตามความเป็นจริงมากที่สุดเพียง 1 ช่องเท่านั้นกรุณาตอบทุกข้อ

ตัวอย่างการตอบ

พฤติกรรมของนักเรียน	บ่อยที่สุด	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่เคยเลย
1. นักเรียนทำการบ้านเสร็จทันเวลาแม้ครูผู้สอนวิชานั้นจะไม่ตรวจสอบ.....	✓.....				

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงว่า นักเรียนทำการบ้านเสร็จทันเวลาบ่อยที่สุด แม้ว่าครูผู้สอนวิชานั้นจะไม่ตรวจสอบก็ตาม

บ่อยที่สุด หมายถึง การกระทำนั้นเกิดขึ้นตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนเป็นประจำ

บ่อย หมายถึง การกระทำนั้นเกิดขึ้นตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนบ่อยแต่ไม่เป็นประจำ

บางครั้ง หมายถึง การกระทำนั้นเกิดขึ้นตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนค่อนข้างบ่อย ทำบ้าง ไม่ทำบ้าง

น้อยครั้ง หมายถึง การกระทำนั้นเกิดขึ้นตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนไม่บ่อยนัก นาน ๆ ครั้ง

ไม่เคยเลย หมายถึง การกระทำนั้นนักเรียนไม่เคยปฏิบัติเลย

ขอขอบคุณในความร่วมมือของนักเรียน

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. เพศ () หญิง () ชาย

2. ขณะนี้นักเรียนศึกษาอยู่ในระดับชั้น

() ปวช.1

() ปวช.2

() ปวช.3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวินัยในตนเอง

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่นักเรียนปฏิบัติตามความเป็นจริงมากที่สุด กรุณาตอบทุกข้อ และขอให้ตอบด้วยความสบายใจ เพราะคำตอบของนักเรียนจะไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใดไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม และจะถือว่าเป็นความลับอย่างที่สุด

พฤติกรรมของนักเรียน	บ่อยที่สุด	บ่อย	บางครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่เคยเลย
1. นักเรียนมาถึงโรงเรียนทันเวลาเข้าชั้นเรียนของวิชาแรกเสมอ.....					
2. นักเรียนมักเข้าห้องเรียนสาย.....					
3. นักเรียนมาโรงเรียนสายแต่กลับจะถูกครูทำโทษจึงหาทางแอบเข้าไปในชั้นเรียนโดยที่ครูไม่เห็น.....					
4. นักเรียนเต็มใจทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากครู.....					
5. เมื่อครูมอบหมายให้นักเรียนทำงานแล้วครูไม่อยู่ในห้อง นักเรียนมักจะคุยกับเพื่อนแล้วเก็บงานไว้ทำที่บ้าน.....					
6. แม้ว่าแบบฝึกหัดค่อนข้างน่าเบื่อหน่ายนักเรียนก็ทำจนเสร็จ.....					
7. นักเรียนส่งการบ้านที่ครูสั่งตรงตามเวลาที่ครูกำหนด.....					

พฤติกรรมของนักเรียน	บ่อยที่สุด	บ่อย	บางครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่เคยเลย
8 นักเรียนไม่สามารถส่งการบ้านตรงตามเวลาที่ครูกำหนดเพราะทำไม่ได้และไม่เข้าใจ.....					
9. นักเรียนไม่เคยส่งการบ้านหรืองานต่าง ๆ ที่ครูมอบหมาย.....					
10. นักเรียนพูดคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูกำลังสอน.....					
11. นักเรียนพูดคุยกับเพื่อนเมื่อคิดว่าครูไม่เห็น.....					
12. นักเรียนไม่คุยกับเพื่อนในขณะที่ครูสอน.....					
13. เมื่อนักเรียนทำข้อสอบไม่ได้ นักเรียนแอบดูโน้ตที่นำติดตัวเข้ามาในห้องสอบ.....					
14. นักเรียนไม่มาเรียนในวิชาที่น่าเบื่อ.....					
15. นักเรียนเคยขาดเรียนเกินกว่าที่ครูกำหนด					
16. นักเรียนแต่งเครื่องแบบไม่ถูกระเบียบ..					
17. นักเรียนแต่งเครื่องแบบถูกต้องตามที่โรงเรียนกำหนดไว้.....					
18. นักเรียนแต่งเครื่องแบบโดยประยุกต์ให้ทันสมัยตามแฟชั่น.....					
19. นักเรียนเคยยกพรรคพวกไปช่วยแก้แค้นที่เพื่อนถูกทำร้าย.....					
20. แม้จะมีคนพูดจากร้าวร้าวกับนักเรียน นักเรียนก็จะระงับความโกรธไว้.....					
21. นักเรียนแสดงอาการนิ่งเฉยไม่ได้ตอบเพื่อยุติการล้อเลียนของเพื่อน ๆ ทำให้ไม่เกิดการทะเลาะวิวาท.....					
22. นักเรียนพกอาวุธมาโรงเรียนเพื่อป้องกันตัวเอง.....					

พฤติกรรมของนักเรียน	บ่อยที่สุด	บ่อย	บางครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่เคยเลย
23. นักเรียนไม่เคยนำอาวุธใด ๆ มา โรงเรียน.....					
24. นักเรียนใช้วิธีเล่นสนุกกับเพื่อน ๆ ใน บริเวณโรงเรียนเพื่อให้ได้เงินหรือ สิ่งของ.....					
25. นักเรียนแอบเล่นการพนันที่โรงเรียน...					
26. นักเรียนชวนเพื่อนเล่นการพนัน.....					
27. นักเรียนหาโอกาสสูบบุหรี่ เมื่อครู ไม่เห็น.....					
28. แม้เพื่อน ๆ จะชวนนักเรียนสูบบุหรี่ นักเรียนก็ปฏิเสธ.....					
29. เวลาข้ามถนนนักเรียนจะข้ามถนนตรง ที่คิดว่าสะดวกแม้ไม่ใช่ทางข้าม.....					
30. นักเรียนปฏิบัติตามกฎจราจร.....					
31. เมื่อพนักงานเก็บค่าโดยสารลิ้มเก็บค่า โดยสารของนักเรียน นักเรียนจะทำ เฉย ๆ.....					
32. นักเรียนลัดคิวเมื่อมีโอกาส.....					
33. ก่อนหยิบของผู้อื่นมาใช้นักเรียน ขออนุญาตเจ้าของก่อน.....					
34. นักเรียนมักแอบเปิดอ่านจดหมายที่ อาจารย์ที่ปรึกษาฝากไปให้ ผู้ปกครอง.....					
35. นักเรียนทิ้งกระดาษชำระในถังขยะของ ห้องน้ำเสมอ.....					
36. นักเรียนทิ้งขยะในบริเวณที่มีผู้ทิ้งขยะ ไว้ทั้ง ๆ ที่เป็นบริเวณห้ามทิ้งขยะ.....					
37. นักเรียนนำขยะที่เพื่อน ๆ ทิ้งไว้ไป ทิ้งถังขยะ.....					

แบบสอบถามสภาพจิตใจ

คำชี้แจง

แบบสอบถามต่อไปนี้เป็นข้อความคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกและอารมณ์ของนักเรียนถ้าข้อความใดเกิดกับนักเรียนมากนักน้อยเพียงใด กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องคำตอบเพียงช่องเดียว กรุณาตอบทุกข้อ

ตัวอย่างการตอบ

ข้อความ	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
1. เมื่อนักเรียนทำอะไรไม่สำเร็จจะรู้สึกท้อแท้ ผิดหวัง		✓.....	
2. ถ้ามีใครมาขัดใจหรือยั่วเพียงเล็กน้อย นักเรียนจะโกรธเอาง่าย ๆ.....	✓.....		

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงว่า

ข้อ 1 หมายถึง เมื่อนักเรียนทำอะไรไม่สำเร็จ นักเรียนจะรู้สึกท้อแท้ ผิดหวัง
เป็นบางครั้ง

ข้อ 2 หมายถึง ถ้ามีใครมาขัดใจหรือยั่วเพียงเล็กน้อย นักเรียนจะรู้สึกโกรธเอาง่าย ๆ เป็นประจำ

เป็นประจำ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือเกิดขึ้นกับนักเรียนเสมอ ๆ หรือบ่อย ๆ

เป็นบางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นบางครั้ง

ไม่เคย หมายถึง นักเรียนไม่เคยเกิดความรู้สึกดังข้อความนั้นเลย หรือไม่เคยเกิดเหตุการณ์หรืออาการตามข้อความนั้นเลย

ขอขอบคุณในความร่วมมือของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความทีละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด กรุณาตอบทุกข้อ

ข้อความ	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
1. เมื่อฉันทำอะไรไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกขาดความมั่นใจ.....			
2. ฉันเป็นคนประหม่าตื่นเต้นง่าย.....			
3. ฉันมีความรู้สึกที่ตนเองสนใจอะไรไม่ได้นาน.....			
4. ฉันมีเรื่องกลุ้มใจอยู่เสมอ.....			
5. ถ้ามีใครมาขัดใจ ฉันโกรธได้ง่ายๆ			
6. ฉันรู้สึกวิตกกังวลโดยไม่ทราบสาเหตุบ่อยๆ.....			
7. ฉันบังคับใจตนเองไม่ค่อยได้.....			
8. ฉันขาดความมั่นใจเมื่อเผชิญกับคนแปลกหน้า.....			
9. ฉันรู้สึกว่าตนเองทำอะไรผิดอยู่เสมอ.....			
10. ฉันกลัวว่าจะมีคนมาตำหนิตัวฉัน.....			
11. เมื่อกลุ้มใจฉันรู้สึกอึดอัดจนอยากตะโกน ออกมาดัง ๆ			
12. ฉันรู้สึกกลัวว่าอาจมีเหตุร้ายเกิดขึ้นกับตัวเอง แต่ไม่ รู้ว่าเป็นอะไร.....			
13. ฉันรู้สึกว่าชีวิตฉันมีความทุกข์.....			
14. ฉันแสดงอารมณ์โกรธทันทีเมื่อไม่ได้สิ่งที่ต้องการ....			
15. ฉันรู้สึกทุกข์ใจ.....			

แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วพิจารณาว่าข้อความดังกล่าวตรงกับความรู้สึก ความคิด และการกระทำของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงตามความรู้สึก ความคิดหรือการกระทำของนักเรียน เพียงข้อละ 1 คำตอบ กรุณาตอบทุกข้อ

ตัวอย่างการตอบ

ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	ไม่แน่ใจ	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงอย่างยิ่ง
1. ฉันชอบทำทุกอย่างด้วยตนเองและไม่ชอบขอคำปรึกษาจากผู้อื่น.....			...✓...		

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงว่า นักเรียนไม่แน่ใจว่าชอบทำทุกอย่างด้วยตนเองและไม่ชอบขอคำปรึกษาจากผู้อื่น

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก ความคิด และการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก ความคิด และการกระทำของนักเรียนบ้างเป็นส่วนใหญ่
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก ความคิด และการกระทำของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก ความคิด และการกระทำของนักเรียนเป็นส่วนน้อย
ไม่จริงอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้น <u>ไม่</u> ตรงกับความรู้สึก ความคิดและการกระทำของนักเรียนเลย

ขอขอบคุณในความร่วมมือของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความรู้สึก
ของนักเรียน

ข้อความ	จริงที่สุด	ค่อนข้างจริง	ไม่แน่ใจ	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริงอย่างยิ่ง
1. ถ้าผลการเรียนของฉันยังไม่ดี ฉันใช้ความพยายามมากยิ่งขึ้น.....					
2. เมื่อใดที่รู้สึกว่ายังไม่เข้าใจบทเรียน ฉันสอบถามอาจารย์.....					
3. ถ้าฉันสบายดี ฉันจะไม่ขาดเรียน.....					
4. ฉันเอาใจใส่ในการทำรายงานเสมอ ไม่ว่ารายงานนั้นจะเป็นรายงานเดี่ยว หรือรายงานกลุ่ม.....					
5. เมื่อพบว่างานมีความยุ่งยาก ฉันจะ ใช้ความพยายามมากขึ้น.....					
6. วันใดที่ฉันไม่ได้มาเรียน ฉันจะสอบ ถามและจดงานจากเพื่อน ๆ					
7. ก่อนลงมือทำงานฉันต้องศึกษางาน นั้นให้เข้าใจ.....					
8. ในบทเรียนที่มีเนื้อหายาก ฉัน ไม่พยายามทำความเข้าใจเพราะ ถึงอย่างไรก็ไม่รู้เรื่อง.....					
9. ในการเรียนฉันทุ่มเทอย่างหนัก เพื่อให้ได้คะแนนดี.....					
10. ฉันปฏิบัติตามคติประจำใจว่า “ความ พยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่ นั้น”.....					

แบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ และพิจารณาว่าข้อความดังกล่าวตรงกับความเชื่อของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงตามความเชื่อของนักเรียนเพียงข้อละ 1 คำตอบ กรุณาตอบทุกข้อ

ตัวอย่างการตอบ

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ จริง	ไม่จริง ที่สุด
1. ฉันสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วย ตนเอง.....		..✓..			

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงว่า เป็นความจริงที่ฉันสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเชื่อของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเชื่อของนักเรียนบ้างเป็นส่วนใหญ่
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเชื่อของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเชื่อของนักเรียนเป็นส่วนน้อย
ไม่จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้น <u>ไม่ตรง</u> กับความเชื่อของนักเรียนเลย

ขอขอบคุณในความร่วมมือของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเชื่อของนักเรียนกรุณาตอบทุกข้อ

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ จริง	ไม่จริง ที่สุด
1. ฉันลอกการบ้านจากเพื่อน เพราะ ไม่เชื่อว่าตนเองจะทำได้ถูกต้อง.....					
2. ฉันรู้สึกว่สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ส่วนใหญ่จะถูกกำหนดโดยบุคคลที่มี อำนาจ.....					
3. การที่ฉันจะได้สิ่งที่ต้องการหรือไม่ขึ้นอยู่กับ ขึ้นอยู่กับความพอใจของคนที่อยู่เหนือ กว่าฉัน.....					
4. สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับฉันส่วนใหญ่เกิด จากการกระทำของผู้อื่น.....					
5. เพราะความขยันหมั่นเพียรในการ เรียนฉันจึงสอบได้คะแนนดี.....					
6. ฉันจะเรียนสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ ตัวของฉันเอง.....					
7. ชีวิตของฉันส่วนใหญ่มักถูกควบคุม โดยสิ่งที่ไม่ได้กำหนดเอง.....					
8. ฉันสามารถที่จะปกป้องช่วยเหลือ ตนเองได้.....					
9. ฉันรู้สึกว่าตนเองถูกชักจูงได้โดยง่าย.....					
10. ฉันมักสอบได้เกรดสูง ๆ เพราะความ สามารถของฉัน.....					

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครองซึ่งปฏิบัติต่อนักเรียน
2. ให้นักเรียนทำความเข้าใจกับข้อความที่กำหนดให้ แล้วเลือกตอบในข้อที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด (ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด)
3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 36 ข้อ ให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อ
4. วิธีตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามแต่ละข้อจะมีช่องสำหรับตอบ 5 ช่อง คือ บ่อยที่สุด บ่อย บางครั้ง น้อยครั้ง น้อยครั้งที่สุด ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ตัวอย่างการตอบ

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	บ่อยที่สุด	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
1. พ่อแม่สนใจต่อการเรียนของฉัน.....	✓ ..				
2. พ่อแม่ไม่สนใจว่าฉันจะแต่งตัวอย่างไร		✓ ..			

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงว่า

ข้อ 1 หมายถึง พ่อแม่สนใจต่อการเรียนของฉันบ่อยที่สุด

ข้อ 2 หมายถึง พ่อแม่ไม่สนใจว่าฉันจะแต่งตัวอย่างไรบ่อย

บ่อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นตรงกับวิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนเป็นประจำ

บ่อย หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นตรงกับวิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนเกือบเป็นประจำ

บางครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นตรงกับวิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนเป็นบางครั้ง

น้อยครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นตรงกับวิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนไม่บ่อยนัก

น้อยครั้งที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นเกิดขึ้นตรงกับวิธีที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนนาน ๆ ครั้งหรือแทบไม่เคยปฏิบัติเลย

ขอขอบคุณในความร่วมมือของนักเรียน

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงนั้น ๆ
เพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ และกรุณาตอบทุกข้อ

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	บ่อย ที่สุด	บ่อย	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อย ครั้ง ที่สุด
1. เมื่อฉันขอเงินซื้อของ พ่อแม่จะให้โดยไม่คำนึงถึง เหตุผลใด ๆ เลย.....					
2. พ่อแม่ไม่เคยให้คำแนะนำในการคบเพื่อนของฉัน.....					
3. เมื่อฉันทำผิด ฉันไม่ถูกลงโทษ.....					
4. ฉันไปเที่ยวไหนก็ได้ พ่อแม่ไม่เคยถาม.....					
5. พ่อแม่ไม่สนใจว่าฉันจะแต่งตัวอย่างไร.....					
6. เมื่อฉันกลับจากโรงเรียนผิดเวลา พ่อแม่ก็เฉย ๆ ไม่ ถามไถ่.....					
7. ฉันทำการบ้านเสร็จหรือไม่ พ่อแม่ก็ไม่สนใจ.....					
8. ถ้าฉันมีปัญหาและขอคำแนะนำจากพ่อแม่ ท่านให้ ตัดสินใจเอง.....					
9. ถ้าฉันประพฤติตนไม่ถูกต้อง พ่อแม่ก็ไม่ว่ากล่าว ตักเตือน.....					
10. เมื่อฉันพยายามอธิบายเหตุผลให้ทราบ พ่อแม่ก็ ไม่สนใจ					
11. เมื่อฉันมีปัญหาส่วนตัว แม้พ่อแม่จะรู้จักปล่อยให้ฉัน ตัดสินใจเอง.....					
12. ที่บ้านฉันอยู่แบบสบาย ๆ ไม่มีกฎเกณฑ์หรือ ระเบียบใด ๆ ให้ฉันปฏิบัติ.....					
13. เมื่อฉันขอเงินซื้อของ พ่อแม่ให้เงินแก่ฉันเมื่อท่าน เห็นสมควรเท่านั้น.....					
14. ถ้าพ่อแม่ไม่ชอบเพื่อนของฉัน ท่านจะสั่งให้เลิกคบ ทันที.....					
15. ถ้าฉันทำผิดพ่อแม่จะลงโทษทันทีโดยไม่คำนึงว่าอยู่ ในสถานที่ใด.....					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	บ่อย ที่สุด	บ่อย	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อย ครั้ง ที่สุด
16. พ่อแม่อนุญาตให้ไปเที่ยวในที่ที่ท่านเห็นสมควร เท่านั้น.....					
17. ถ้าฉันแต่งตัวไม่เหมาะสม พ่อแม่ท่านสั่งให้เปลี่ยน เสื้อผ้าใหม่ทันที.....					
18. ถ้าฉันกลับบ้านไม่ตรงเวลา ฉันจะถูกพ่อแม่ดุและย้ำ ว่าวันหลังต้องกลับให้ตรงเวลา.....					
19. พ่อแม่เข้มงวดกวดขันให้ฉันทำการบ้าน.....					
20. ถ้าฉันมีปัญหาและขอคำแนะนำจากพ่อแม่ ท่านให้ ฉันแก้ปัญหาตามแนวทางที่ท่านเป็นผู้คิดขึ้นมา.....					
21. พ่อแม่ใช้การลงโทษทันที ถ้าฉันประพฤติตน ไม่เป็นไปในแนวทางที่ท่านต้องการ.....					
22. พ่อแม่มักพูดว่าฉันชอบได้เถียงท่านเมื่อฉันพยายาม ชี้แจงหรือยกเหตุผลใด ๆ ให้ท่านฟัง.....					
23. เมื่อมีปัญหาส่วนตัว ถ้าพ่อแม่รู้ท่านตัดสินใจ แทนฉันทันที.....					
24. ระเบียบหรือกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่วางไว้ ฉันต้องปฏิบัติ ตามอย่างเคร่งครัด มิฉะนั้นต้องถูกลงโทษ.....					
25. เมื่อฉันขอเงินซื้อของ พ่อแม่ถามเหตุผลก่อน แล้ว ท่านชี้แจงเหตุผลประกอบตามความเหมาะสม.....					
26. พ่อแม่มีคำแนะนำให้ฉันพิจารณาในการเลือกคบ เพื่อน.....					
27. เมื่อฉันทำผิด พ่อแม่ให้โอกาสฉันได้ชี้แจงเหตุผล ของการกระทำนั้น ๆ ก่อนจะร่วมกันตัดสินใจว่าถูกหรือ ผิดอย่างไร.....					
28. พ่อแม่อนุญาตให้ฉันไปเที่ยวนอกบ้านได้ตาม ความเหมาะสม.....					
29. พ่อแม่ชี้แจงถึงความไม่เหมาะสมในการแต่งตัว ของฉัน ก่อนที่จะให้ฉันตัดสินใจ.....					
30. ถ้าฉันกลับถึงบ้านผิดเวลา พ่อแม่ถามเหตุผลใน การกลับบ้านช้า					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	บ่อย ที่สุด	บ่อย	บาง ครั้ง	น้อย ครั้ง	น้อย ครั้ง ที่สุด
31. ถ้าฉันไม่ทำการบ้าน พ่อแม่ดักเตือนให้คำแนะนำ และให้ฉันพยายามทำให้เสร็จตามกำหนดเวลา.....					
32. ถ้าฉันมีปัญหา พ่อแม่จะให้ฉันคิดด้วยตนเองก่อน แล้วจึงให้คำแนะนำเมื่อฉันไม่สามารถแก้ปัญหาได้...					
33. ถ้าฉันประพฤติดนไม่ถูกต้อง พ่อแม่จะรับฟัง ความคิดเห็นของฉันก่อนเสมอ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องราวใด.....					
34. เมื่อฉันแสดงความคิดเห็นหรือพยายามชี้แจงหรือยก เหตุผลใดให้ฟัง พ่อแม่รับฟังเสมอ.....					
35. เมื่อฉันมีปัญหาส่วนตัว ถ้าพ่อแม่รู้ทันท่วงทีความ คิดเห็นของฉันก่อนแล้วจึงช่วยตัดสินใจ.....					
36. ระเบียบและกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่วางไว้ให้ฉันปฏิบัตินั้น สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมและ ความจำเป็น.....					

แบบสอบถามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบการปฏิบัติตนของนักเรียนหลังจากได้ชมภาพยนตร์ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ หรือได้ฟังวิทยุ หรือได้อ่านสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ แล้วมีผลต่อการปฏิบัติตัวของนักเรียนอย่างไร กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ตรงช่องคำตอบตามความเป็นจริงของนักเรียนเพียงช่องเดียว กรุณาตอบทุกข้อ

ตัวอย่างการตอบ

ข้อความ	บ่อย ๆ	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
1. นักเรียนเคยเอาอย่างการแต่งกายของดาราที่ได้เห็นในรายการเกมโชว์.....		✓.....	

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงว่า นักเรียนเคยเอาอย่างการแต่งกายของดาราที่ได้เห็นในรายการเกมโชว์เป็นบางครั้ง

บ่อย ๆ	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตนตามข้อความนั้นบ่อย ๆ หรือบ่อยมาก หรือทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตนตามข้อความนั้นเป็นบางครั้ง
ไม่เคยเลย	หมายถึง	นักเรียนไม่เคยปฏิบัติตนตามข้อความนั้นเลย

ขอขอบคุณในความร่วมมือของนักเรียน

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่นักเรียนปฏิบัติตามความเป็นจริงมากที่สุด กรุณาตอบทุกข้อ

ข้อความ	บ่อย ๆ	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
1. นักเรียนเคยเอาอย่างการแต่งกายของดาราที่ได้เห็นในรายการเกมโชว์ทางโทรทัศน์.....			
2. นักเรียนเคยทดลองใช้ยาเสพติดติดตามอย่างดาราบางคนที่เป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์.....			
3. จากข่าวที่นักเรียนอาชีวศึกษายกพวกตีกัน ทำให้นักเรียนคิดว่าถ้าเพื่อนของนักเรียนถูกรังแกนักเรียนจะยกพวกไปช่วยเช่นเดียวกัน.....			
4. เมื่อนักเรียนได้รับรู้จากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์, วิทยุ, หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับเทคนิคการเรียนให้ได้คะแนนดี นักเรียนจึงนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเองเพื่อให้ได้คะแนนดี ๆ			
5. เมื่ออ่านหรือฟังข่าวเกี่ยวกับดาราบางคนที่ประพฤติชั่วหรือเรียนดีทำให้นักเรียนอยากประพฤติชั่วติดตามอย่างดาราเหล่านั้น.....			
6. เมื่อได้ยินผู้ประกาศข่าวหรือพิธีกรในโทรทัศน์ หรือวิทยุ พูดออกเสียงชัดเจน ทำให้นักเรียนปรับการพูดออกเสียงชัดเจนเช่นนั้นบ้าง.....			
7. มีข้อความเกี่ยวกับการรณรงค์ในโครงการ “แยกขวดแก้วทุกใบ ประหยัดพลังงานไทย” ตามนิตยสารต่าง ๆ นักเรียนอ่านแล้วมักจะปฏิบัติตาม.....			
8. นักเรียนรู้สึกมั่นใจในตัวเองเมื่อได้เลียนแบบการทำทาง การพูด ตลอดจนการแต่งกายของดาราที่นักเรียนชอบ.....			
9. นักเรียนมักจะเลียนแบบดาราคนโปรดเพื่อแสดงว่าเป็นคนทันสมัย.....			
10. นักเรียนเคยนำแบบอย่างดี ๆ ที่ได้ชมในรายการโทรทัศน์ หรืออ่านจากหนังสือพิมพ์มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน.....			

ภาคผนวก ค
คำอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม

ตาราง 35 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามวินัยในตนเอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.114	20	4.777
2	2.395	21	3.961
3	2.828	22	3.009
4	4.293	23	2.813
5	5.552	24	2.493
6	3.486	25	2.309
7	4.028	26	3.412
8	5.137	27	2.138
9	4.925	28	2.733
10	5.867	29	2.385
11	6.269	30	3.365
12	2.539	31	2.329
13	3.808	32	4.647
14	2.614	33	3.049
15	2.598	34	2.498
16	4.161	35	2.659
17	4.343	36	4.832
18	5.260	37	4.153
19	2.823		

ตาราง 36 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสุขภาพจิต

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	4.648	9	4.949
2	5.486	10	6.180
3	2.546	11	5.000
4	5.049	12	6.821
5	3.458	13	7.326
6	10.573	14	3.695
7	6.770	15	4.382
8	6.441		

ตาราง 37 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	7.374	6	9.091
2	5.729	7	8.791
3	4.153	8	9.526
4	7.150	9	7.305
5	7.290	10	5.629

ตาราง 38 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	5.270	6	5.222
2	4.319	7	3.791
3	4.695	8	3.752
4	4.206	9	5.209
5	4.547	10	4.612

ตาราง 39 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	4.947	6	6.663
2	2.705	7	5.214
3	2.294	8	5.563
4	6.656	9	6.121
5	6.505	10	4.330

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสินีนาง สุทธจินดา
วันเดือนปีเกิด	19 กันยายน 2502
สถานที่เกิด	เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	222/3 ซอย 6 หมู่บ้านสวนมawangษ์ 2 หมู่ 4 ตำบลสำโรงใต้ อำเภอพระประแดง สมุทรปราการ 10130
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	หัวหน้าแผนกปกครอง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย 588 ถนนเพชรบุรี แขวงราชเทวี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2518	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยฉิมพลีวิทยาคม
พ.ศ. 2520	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2527	กศ.บ. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2543	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ